Poštnina plačana v gotovini | Leto LVIII. | V Ljubljani, v četrtek, dne 19. junija 1930 | Št. 139 | 1. izdaja | St. 2 Din

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1·50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredniškem delu vrstica po 10 Din
Pri večjem naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj razen ponedelka in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon št. 2050, upravništva št. 2992

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Ameriško gospodarstvo

Istočasno ko je v Evropo prišla vest o uveljavljenju novih visokih ameriških uvoznih carin, je prišla tudi vest o polomu na newyorški borzi. Kakor potrjujejo kasnejše vesti, je povzročil borzni polom predvsem novi ameriški carinski tarif. Seveda pa za polom ni iskati vzroka le v novih carinah, ampak v splošnem položaju ameriškega gospodarstva.

Že pred vojno, še bolj pa med vojno in po vojni je ameriško gospodarstvo izredno napredovalo. Tudi kriza v letih 1920 in 1921 ni mogla preprečiti ponovnega dviga gospodarstva. Vseskozi od l. 1922 dalje je ameriško gospodarstvo vsako leto bolj uspevalo. Produkcija je stalno naraščala, trgovina je večala promet in življenjski standard je bil od leta do leta večji. Toda velik del tega poleta je pripisovati, da se tako izrazimo, umetnim injekcijam obročne kupčije. Danes kupčija na obroke v Ameriki cvete, ljudje sicer imajo avtomobile, stvari modernega komforta in luksusa, toda ti še zdavnaj niso plačani. Lahko mirno trdimo, da živi ena tretjina Amerike za pol leta naprej. Obročni sistem se je tako razpasel, da je resno ogrožal marsikatero panogo gospodarstva. Velikemu dvigu produkcije je moral slediti konzum le s tako naprej izrabljeno močjo. Tempo, s katerim se je razvijalo ameriško gospodarstvo, je bil očividno prehiter. Zato seveda posledice niso izostale.

Vsi oni, ki so računali, da bo trajala doba povpraševanja še dalje, so se ušteli; vera v stalno ameriško prosperiteto se je omajala in tu je iskati psiholoških vzrokov za sedanji polom na borzi. Kajti v sedanjem kapitalističnem gospodarskem sistemu je nujno, da sledi prospevanju kriza. In ta kriza se začenja predvsem na borzah, ki so najobčutljivejši barometer gospodarstva. Prišel je veliki polom, padec efektov na borzi v oktobru lani, letos smo že v začetku spomladi doživeli beso v Newyorku, in sedanji polom je največji za onim v oktobru lani, ki pa je bil najobsežnejši, kar jih pomni ameriška gospodarska zgodovina. Svoječasni polom v oktobru je bil bolj občuten za ameriško gospodarstvo, ker je tedaj špekuliralo vse, letos pa je zadel le poklicno špekulacijo. Ti polomi pa zajemajo globoko v gospodarstvo, res je sicer, da ne predstavljajo izgube narodnogospodarskega premoženja, pač pa se ob njih izvrši nova konstelacija gospodarskih sil posameznikov oziroma skupin.

Tudi na blagovnem trgu se opažajo posledice poloma efektnih borz in cene na ameriških blagovnih borzah padajo. Koliko bo najnovejši polom vplival tudi na zaposlenost industrije in promet trgovine, zaenkrat še ni mogoče vedeti; gotovo pa bodo občutne in najbrž uvod v industrijsko krizo, katero nujno spremlja armada brezposelnih delavcev.

Ameriške nove visoke zaščitne carine pa so predvsem naperjene proti evropskim industrijskim državam, ki uvažajo v Unijo svoje izdelke. Uvoz fabrikatov pa tvori četrtino vsega ameriškega uvoza. Naša trgovina z Unijo ni toliko prizadeta: delež Amerike v našem izvozu je znašal 1.59%, ali 126 milj. Din. Najvažnejši predmeti, ki smo jih izvažali v Ameriko, so bili lani (vse v milj. Din): opij 20, baker 22, les 17, rezanci sladk. pese 16, celuloza 12, kromova ruda 8, soli 8, kože 3, orehi 3, pelin 2, suhe višnje 1 in zdravilne rastline 1 milj. Din. Naš izvoz ni tako prizadet kakor izvoz industrijskih držav: Francije, Italije in Anglije. Te seveda bodo odgovorile na ameriške carine najbrž s povišanjem carin na uvoz ameriških izdelkov. Kakor vse kaže, do carinskega premirja še dolgo ne bo prišlo kljub željam onih držav, ki so za svobodno trgovino, seveda le če je njim v korist. V ostalem pa znajo ravno tako poseči po zvišanju carin, če se pokaže potreba zaščititi lastno industrijo. Razpoloženje v evropskih industrijskih državah je napram Uniji dokaj neugodno in pričakovati nam je represalij. Teh represalij pa se najbolj boji ameriška avtomobilska industrija, ki eksportira po celem svetu. Pa tudi druge ameriške industrije bodo imele težji položaj pri izvozu kakor doslej. Tu je upravičen dvom, če se bo obnesla ameriška carinska politika, ki hoče iz Unije napraviti veliko gospodarsko popolnoma samozadovoljivo celoto, kar je že v veliki meri slučaj. Koncem koncev je tudi ameriška industrija vkljub veliki kapaciteti nakupa doma vedno bolj eksportna industrija in bo sčasoma še bolj. Da pa sedanje visoke ameriške carine ne olajšujejo boja ameriški industriji na svetovnih tržiščih, je jasno.

Francoska gimnazija v Belgradu

Belgrad, 18. junija. p. Včeraj se je završilo šolsko leto v francoski ljudski šoli, ki jo obiskuje nad 450 učencev in ki je od prosvetnega ministrstva priznana kot državna šola. Pri tej priliki je francoski opolnomočeni minister Dard imel govor, v katerem je rekel, da je sprejel predlog upraviteljice te šole, **da se v Belgradu ustanovi nižja francoska realna gimnazija** in da je zato že dobil načelni pristanek prosvetnega ministrstva. Šola bi se imela otvoriti to leto.

Pabst je pripravljal fašistično revolucijo

S pomočjo inozemstva in zvezne armade

Dunaj, 18. junija. Razlogi, zakaj je moral državni kancler dr. Schober **na podlagi sklepa celokupne vlade, storjenega na seji v četrtek dne 12. t. m.,** odrediti aretacijo in izgon pruskega majorja Pabsta, so čedaljebolj očividni.

»Wiener Allgemeine Zeitung«, ki je zelo dobro poučena, piše v svoji številki od 17. t. m., **da je bil major Pabst kot vojaški načelnik Heimwehra sklenil pakt z neko tujo državo, od katere je dobival podporo, da ji v danem momentu odpre pot čez južno Avstrijo v Jugoslavijo. Čete te države bi se čez vzhodni Tirol imele spustiti preko Koroške do jugoslovanske meje.** Dunajski poslanik dotične države je imel v tem oziru več razgovorov z majorjem Pabstom. Pabst pa je slične dogovore imel tudi **z madjarskimi legitimističnimi in vojaškimi krogi.**

Zveze in dogovori Pabsta — piše »Arbeiter Zeitung« od istega dne — so dunajski vladi bili več ali manj znani, ne da bi bila proti temu nastopila, ker je Pabst imel najjačjo oporo v desnem krilu krščanskosocialne stranke. Toda položaj je postal resen, čim so zapadne velesile za te dogovore in mešetarije izvedele in dr. Schobra postavile pred alternativo: **ali razorožitev Heimwehra, onemogočitev Pabsta in osiguranje sedanjega reda v Avstriji ali pa intervencija velesil in gospodarski bojkot Avstrije.**

Treba pa je reči, — tako opravičuje vlado zopet »Wiener Allgemeine Zeitung« — da dunajska vlada o Pabstovih paktih ni imela avtentičnih dokazil, **dokler se ni na Tirolskem pred nekaj časom našla aktovka, ki jo je izgubil nek oficir in v kateri so bili dokumenti o omenjenih Pabstovih dogovorih in obvezah.**

Kakor se izve iz »Daily Heralda«, pa je bil Pabst z inozemskimi silami domenjen tudi, **da izvrši v Avstriji v najbližjem času fašistično revolucijo.** Kornajburška prisega, ki je prva dala dr. Schobru misliti, je bila predpriprava za to, obvezujoč hajmverovce, da tudi s silo, če treba, dosežejo izpremembo vladavine. Gosp. Steidle je tudi javno povedal, kakšno državo si Heimwehr zamišlja: federativno stanovsko-korporacijsko državo, za kar so bile pridobljene simpatije desničarskega krila krščanskosocialne stranke. Vzpodbudo za tak preobrat je Pabst dobival iz inozemstva.

S tem pa je bil sprožen odpor meščanskih strank Velenemcev in kmetskega Landbunda, ki so se upravičeno začeli bati, **da bi bila prva posledica fašističnega puča vpostavitev habsburgovcev.** Tej bojazni so dali ti krogi izraza med drugim tudi v »Kölnische Zeitung«, ki piše, da je dr. Schober, oziroma vlada bila v zadnjih dneh poučena, **da se je Pabst dogovarjal z nekaterimi vodivnimi osebami zvezne armade, žandarmerije in policije, da dobi v svoje roke redno oboroženo silo.** V tem oziru je dobila nedavna komemoracija ob priliki 100 letnice rojstva rajnega cesarja Franca Jožefa v cerkvi sv. Štefana poseben pomen, ker so bili navzoči zastopniki armade s častniki v starih uniformah in polkovnimi zastavami. Pela se je tudi stara cesarska himna.

To je napotilo zlasti **gospodarske kroge,** da so energično nastopili proti tem rovarijam. Kako naj Heimwehr vpostavi »stanovsko državo«, če pa preti Avstriji bankerot? je zaklicalo glasilo finančnikov, »Neue Freie Presse«. Ker bi velesile bile na take načrte in puče odgovorile s tem da bi Avstriji ne dale posojila in jo gospodarsko strangulirale, bi se bile vse fraze gospoda Steidla o »novi državi« razblinile v puhel nič. Francija, Anglija in Amerika so avstrijski vladi dale vedeti, **da se bodo vsi kratkoročni krediti, od katerih avstrijske banke živijo, odpovedali, da se bo Avstrija odrezala od dotokov novega kapitala in da se bo nad njo proglasila gospodarska ekskomunikacija.** Posledica bi bila — piše »Neue Freie Presse« v svoji številki od 18. t. m. — da bi bila avstrijska industrija skrahirala, finančni minister bi ne dobil več davkov, inflacija pa bi zopet vrgla državo v popolno propast.

Ko se je še izvedelo, **da je Pabst bil zopet v Budimpešti, kjer se je dogovarjal o skupnem legitimističnem puču na Ogrskem in v Avstriji,** je g. N. Schobra minula zadnja mera potrpljenja in je bil primoran po skrajnem sredstvu, ako ni hotel postati odgovoren za nedogledne posledice gospodarskega bojkota in izrušitve Avstrije, ki bi bila kakršnemukoli pučističnemu poizkusu neizogibno sledila. —

Vse te stvari so prišle do izraza v seji «Bundesrata» dne 17. t. m., kjer se je zakon o razorožitvi bojnih organizacij sprejel s 26 glasovi proti 15. Na strupen napad sedanjega voditelja Heimwehra dr. Steidla, je zvezni kancler dr. Schober odgovoril, **da so velesile že septembra lani bile zagrozile z intervencijo,** ako se Heimwehr ne razoroži. V Haagu so velesile to zahtevo ponovile. Kancler je to zavrnil, ker da Avstrija kot suverena država ne more ničesar v svojih notranjih zadevah na zunanji pritisk ukreniti. Nato so mu velesile odgovorile: »Vi ste zdaj svobodni, toda prišli bodo bankirji.« Temu je sledil prijateljski nasvet, naj se Heimwehr razoroži, če ne Avstrija ne dobi ficka. »Nato sem« — je izjavil Schober — »sporočil Društvu narodov, da bom pristopil k razorožitvi. To mojo noto je «Daily Herald» že par dni preje objavil, toda to ni bila moja krivda. Pabsta samega nisem mislil aretirati in izgnati, dokler ni Pabst izjavil, da bo zanesel borbo proti vladi v zvezno armado in policijo ter žandarmerijo.«

Milanski «Corriere della Sera» od 17. t. m poroča k temu, da so agenti, ko so Pabsta pred hotelom «Sacher» aretirali, **konfiscirali Pabstu aktovko z dokumenti, ki utegnejo biti važni. V noči od sobote na nedeljo so se izvršile preiskave tudi pri drugih voditeljih desnice in so se tudi pri njih našli važni dokumenti.**

Vendar je treba poudarjati — piše «Arbeiterzeitung» — da razorožitev Heimwehra ne pomeni, da bi bil znatno izgubil na svojem političnem vplivu. **Slejkoprej uživa simpatije in podporo politikov, ki želijo restavracijo Habsburga,** podporo od strani Velenemcev in Landbunda pa v toliko, v kolikor jim more «Heimwehr» služiti v boju zoper socialno demokracijo. «Neue Freie Presse» v svoji današnji številki napoveduje, **da se bo vršil med voditelji «Heimwehra» in zveznim kanclerjem dr Schobrom v kratkem sestanek,** da se vse diference po možnosti izravnajo. Od «Heimwehra» se bo zahtevalo, da obljubi, da bo svoje cilje skušal doseči samo legalnim potom, dočim vlada ne bo ovirala politične legalne propagande njegovih načel.

Na vsak način — piše Herriotovo «Ere Nouvelle» — bo treba notranjepolitični razvoj v Avstriji tudi po sprejetju zakona o razorožitvi in po izgonu Pabsta **zasledovati z največjo pozornostjo,** ker so klice nevarnosti za bodoče ostale. Tiste notranje in zunanje sile, na katere se je Heimwehr opiral, ne bodo nehale delovati v njegovem smislu naprej.

V tej zvezi podčrtuje «Wiener Allgemeine Zeitung«, **da se je prisege rekrutov avstrijske vojske 17. t. m. udeležil tudi italijanski zunanji minister Grandi ob strani kanclerja dr. Schobra.**

Zanimiva odkritja Leona Bluma

Francija in Anglija proti srednjeevropskemu fašizmu

Pariz, 18. jun. x. Voditelj socialistov Leon Blum izjavlja v »Populairu«, da angleška vlada o aktivnosti fašizma v srednji Evropi ni nič manj vznemirjena kakor francoska, posebno radi odkritega skupnega nastopanja Mussolinija in Bethlena, ki je naperjeno proti Jugoslaviji, kakor tudi radi sporazuma s Turčijo in očitnega italijanskega snubljenja v Nemčiji. **Zdi se, da hočejo zato v Londonu poskušati, da razbijejo nastajajoči fašistični blok, zbližati Avstrijo in Madžarsko med seboj in obe državi spraviti v politično sfero male antante. Tudi po informacijah z drugih, dobro poučenih strani je Quai d'Orsay v resnici dalekosežno revidiral svoje stališče nasproti oblastnikom v Budimpešti.** Vsekakor se zdi, da je francoska politika, opozorjena po Mussolinijevih grožnjah, v tem trenutku vse svoje napore usmerila na to, da na vsak način deluje proti italijanskemu vplivu v srednji in jugovzhodni Evropi.

Borzni polom vedno večji

Do 7 milijard dolarjev izgubljenih — Beg pred novo carino

Newyork, 18. jun. AA. Polom zadnjih dni na borzi je povzročil izgube, ki jih cenijo na sedem milijard dolarjev. Finančni listi ugotavljajo, da je ta polom neposredna posledica glasovanja v parlamentu, kjer je bil sprejet nov carinski zakon. **Ni izključeno,** velijo ti listi, **da bo ta polom izzval krizo po vseh Združenih državah.**

Pariz, 18. jun. AA. Havas javlja iz Newyorka, da so na tamošnji borzi vrednostni papirji ponovno padli.

Newyork, 18. jun. x. Parniki, ki so te dni pluli v ameriška pristanišča, so naravnost tekmovali, da dosežejo pristanišča, še preden stopi v veljavo novi carinski zakon. To se je posrečilo 19 parnikom, med njimi tudi parniku »Olimpic«. Z ladje so uvozniki s svojimi papirji takoj hiteli v carinarnice, da so še pred zaključkom oddali svoje deklaracije in dosegli plačevanje v stari tarifi. Samo uvozniki s parnika »Olimpic« so si s tem prihranili na carini 200.000 dolarjev. Carinski dohodki v newyorškem pristanišču so presegli včeraj 2. milj. dolarjev.

Italijansko mnenje

Rim, 18. jun. p. Ob stopu carinskega tarifa v veljavo italijanski tisk baš temu zakonu pripisuje padec tečajev na ameriških borzah in pravi, da je to ena izmed škodljivih posledic novega ameriškega tarifa. Amerika stremi za tem, da okrepi kmetijstvo in industrijsko proizvodnjo, in da za ceno, ki pobija vsako konkurenco, preplavi s svojimi produkti vsa tuja tržišča. Evropa se temu kolosalnemu manevru Amerike upira. Italijo posebno zadevajo nove carinske tarife, ki onemogočajo izvoz italijanskih kmetijskih pridelkov v Ameriko. Trgovski položaj Italije je zadovoljiv samo v Egiptu in Albaniji, kamor gre večina italijanskega izvoza.

Uboj na nemški meji

Varšava, 18. junija. AA. Varšavski listi poročajo, da je 14. t. m. poljski državljan po imenu Valendicijević odšel v vzhodno Prusijo, da bi si poiskal dela. V nemški vasi Fertiggen je našel nemškega uradnika Rasoneka v civilu. Rasonek je ustavil Valendicijevića in vprašal kaj dela, nakar ga je udaril z okovano palico. Ker Valendiciijević ni vedel, kdo je Rasonek, je skušal pobegniti in se s tem rešiti nadaljnih udarcev. Rasonek pa je nanj oddal iz bližine kakih treh korakov več revolverskih strelov. Valendicijević se je zgrudil na tla in takoj umrl. Truplo umorjenega Valendicijevića so danes nemška oblastva izročila roditeljem v zaboju, ki se sicer uporablja za gnoj. Uboj kakor tudi način, kako so ravnala nemška oblastva, so izzvala splošno obsodbo med samimi Nemci.

Dunajska vremenska napoved: Lepo poletno vreme bo trajalo dalje. Temperatura se bo zvišala.

Odstop Moldenhauerja

Berlin, 18. junija. x. **Državni finančni minister dr. Moldenhauer je danes zvečer ponudil državnemu kancelerju dr. Brünningu svojo demisijo, ker so zastopniki dežel skoro soglasno odklonili njegov načrt za kritje izdatkov za brezposelne, dasi še ni bilo formalnega glasovanja o prisilni žrtvi nameščencev.** Tudi v drž. zboru so se vladne stranke razen centruma izjavile proti prisilni žrtvi nameščencev. Nemška ljudska stranka je na seji svoje frakcije dala razumeti, da smatra finančno-ministerijalno delovanje dr. Moldenhauerja za težko breme, posebno z ozirom na bodoče volitve na Saksonskem, ter je ministru priporočila, naj demisijonira.

Grandi se vrnil

Dunaj, 18. jun. x. Italijanski zunanji minister Grandi je danes zapustil Dunaj. Na kolodvoru so bili člani italijanskega poslaništva, ne pa tudi zastopniki avstrijske vlade, ker je Grandi polagal važnost na to, da ostane njegov obisk privatnega značaja in je obljubil, da bo v kratkem oficijelno vrnil dr. Schoberjev obisk. Grandi pa se je tudi že sedaj politično razgledal na Dunaju in na kolodvoru izrazil svoje veselje nad dunajskim obiskom, ki bo prisrčne odnošaje z Italijo poglobil.

Poljski senat odgoden

Varšava, 18. junija. x. Nocoj je senatni maršal Simansky prejel popolnoma presenetljivo odredbo senatnega predsednika, da se zasedanje senata, ki bi se imelo začeti danes, odgodi za en mesec.

Obsojeni fašisti

Pariz, 18. junija.. x. Radi domnevanega proti fašističnega bombnega komplota so bili pred nekaterimi meseci v Nizzi aretirani štirje Italijani, v katerih stanovanju so našli mnogo ukradenega blaga in veliko zalogo razstreliv. Pozneje pa se je izkazalo, da stvar nima nobenega političnega ozadja. Danes so bili ti štirje fašisti obsojeni v ječo od 1 do 4 let.

Minimalni šolski program čsl. katoličanov

Reforma današnjega verskega pouka na češkoslovaških šolah, kjer je od vere ostala le naučna stran in je potlačen glavni zmisel verskega pouka: moralna in verska vzgoja, je temeljna zahteva češkoslovaških katoličanov. Gre za reformo tako zvanega »malega šolskega zakona« v vzgojnem zmislu, torej prav v isti smeri, ki jo je prezident Masaryk nedavno na mednarodnem učiteljskem kongresu označil kot fundamentalni del poslanstva današnje šole.

Iniciativo za reformo je dala skupina mladih katoliških intelektualcev, zbranih okrog revije »Životc, ki jo vodi glavni urednik »Lid. Listu« dr. J. Doležal. Omenjena kulturna revija prinaša konkretni predlog, ki bi v današnjih političnih razmerah zamogel biti uresničen. Argumenti, ki jih v podkrepitev navaja, so argumenti razuma, splošno priznane morale in pa pravo demokracije.

Predlog obravnava najprej način sedanjega verskega pouka, ki je uzakonjen in izpopolnjen z odredbami nekdanjega prosvetnega ministra Habrmana (soc. dem.). Jasno in prepričevalno navaja, kaj je v teh zakonih nelogičnega, nepedagogičnega in nedemokratičnega ter poudarja, da se tolmači mrtva črka zakona vedno v škodo katoličanov.

Potem prihaja k minimalnim zahtevam katoličanov, ki so: 1. sprememba »malega šolskega zakona«, 2. sprememba in dopolnilo tako zvanih Habrmanovih naredb in 3. sprememba učnih osnov za srednje šole.

K prvi točki navaja, da je po zakonu verouk sicer obligaten predmet, vendar pa isti zakon v nadaljnjem paragrafu prvo točko desauvira, ko določa, da so otroci lahko na prošnjo staršev oproščeni posečanja verouka. Predlog trdi, da je verouk s tem postavljen med neobligatne predmete. Je res, da je to stanje nepedagogično in otežkoča pozicijo katehetovo. Sicer pa je ta naredba tudi nezmiselna in nedemokratična, kajti najmanj, kar more vsaka družba ali društvo zahtevati od svojih članov, je poznanje pravil in društvenega reda. Je torej naravna in logična pravica, da verska družba zahteva od svojih privržencev znanje svojega nauka. Ta zahteva pa je tudi demokratična in po zakonu utemeljena.

Dalje navaja predlog tudi pedagogične pomisleke, kar se tiče posebnih oddelkov, ki se stvarjajo za verouk. Tak oddelek predvideva 60 učencev. Sicer je to le tehnično značaja, pa vendar izvirajo iz tega velikanske težkoče, tako za tvorjenje takih oddelkov, kakor tudi kombinacijo več šol skupaj. Posebno težko je stališče kateheta, ki mora hoditi daleč v take šole. Tudi v tem oziru zahteva predlog izboljšanje.

Druga točka zahteva spremembo naredb prosvetnega ministrstva iz let 1918, 1919, 1921, ki proglašajo princip interkonfesionalnega tipa javne šole. V teh naredbah je uveden verouk samo kot učni predmet. Verske vaje (šolska sv. maša, procesije, molitev) pa niso sprejete kot del verskega pouka. Tudi je navzočnost učencev in učiteljev pri teh verskih obredih le prostovoljna. Zlasti pa zahteva predlog spremembo one naredbe, po kateri so verski znaki (križ, slike) v šolah odvisni od krajevnih razmer, to je krajevnega šolskega sveta. Katoličanom se s tem jemlje naravna pravica vzgajati svoje otroke v duhu krščanske kulture. Katoličani so enakopravni državljani le kar se tiče dolžnosti, ne pa tudi pravic. Predlog poudarja, da je stanje, kar se tiče molitve in križa v šoli, eno najbolj žalostnih in sramotnih, kar jih je sploh v šolskem problemu.

V zahtevi po spremembi osnove za srednje šole se predlog obrača na lastne ljudi, zlasti na inteligenco, da se poprime dela in čimprej pripravi nove učne knjige, ki bodo ne samo v verskem oziru, ampak tudi v pedagogičnem in znanstvenem oziru boljše nego sedanje. Predlog pravi: »s premočjo duha moramo dejstvovati in zmagati!«

Trgovska pogodba med Italijo in Egiptom

Kairo, 18. jun. AA. Egiptski minister za zunanje zadeve Vaset paša in italijanski minister Cantalupo sta podpisala začasno pogodbo o trgovini med Italijo in Egiptom. Pogodba velja za eno leto in sloni na določbi o največjih ugodnostih.

Nov finančni veleškandal

Pariz, 18. jun. AA. Veliko senzacijo je zbudila v finančnih krogih vest, da je Strokovna zavarovalna družba zašla v konkurz. Predsednik zavarovalnice Poulet je bil aretiran. Gre za finančni veleškandal. Predsednik je obtožen poneverbe blizu 30 milijonov frankov.

Vihar nad Londonom

London, 18. jun. AA. Snoči je divjal nad Londonom kratek toda silen vihar, ki je napravil veliko škodo. Ker je voda preplavila predore in dele podzemske železnice, je bil ustavljen promet za eno uro v času največjega prometa. V westminstrski dvorani in v parlamentu je bilo več palcev vode, ki so jo pa kmalu odstranili. Voda je poplavila v zbornici več dvoran. V več krajih zapadnega Londona je voda poplavila ceste in razdrla cestni tlak. V amfiteatru v Ludgatu je bil pritisk vode tako silen, da je odnesla silno težka železna vrata 20 čevljev daleč v areno. V več poslopij je udarila strela.

Velik požar

Budimpešta, 18. jun. z. V občini Kernvend je včeraj zgorela cela ulica z vsemi poslopji in vso živino. V vasi Gata v severni Madjarski je zgorelo 30 hiš, pri čemer je bilo 10 ljudi ranjenih. V obeh slučajih je škoda ogromna.

Zagrebška vremenska napoved: Po večini lahno oblačno, zmerno toplo.

Pred važnimi odločitvami glede Malte

London, 18. jun. l. Premierminister Malte lord Strickland je dospel 16. junija v London ter imel takoj dolgo konferenco z ministrom za kolonije lordom Passfieldom, danes pa je bil sprejet v avdienci od g. Macdonalda in od ministra za zunanje zadeve Hendersona.

Lord Strickland je novinarjem izjavil, da ni bil v London poklican ad audiendum verbum, marveč da je prišel po lastni iniciativi, da bi mogel informirati kraljevsko vlado, še preden bi se sestal kabinet, da stori nepreklicne sklepe o Malti.

Resnica pa je ta, da bi lord Strickland rad preprečil, da ne bi vlada g. Macdonalda napravila njegovemu osebnemu režimu konec. Znano je namreč, **da delavska vlada namerava sedanjo malteško ustavo, ki je bila podeljena leta 1921, sploh ukiniti in vrniti otoku režim, ki ga imajo neposredne kolonije krone in ki ga je tudi Malta pred letom 1921 imela. Na ta način hoče delavska vlada odstraniti možnost vsake notranje borbe na Malti in se obenem iznebiti lorda Stricklanda**, ki s svojo nasilno politiko prizadeva angleški vladi največje težave, katere bi mogle dovesti do nezaželjene napetosti z Italijo, kakor so že privedle do spora z Vatikanom. Pod neposrednim kolonijalnim režimom bi se Malta po mnenju angleške vlade v svojih kulturnih, socialnih in verskih tradicijah, kakor se sedaj vidi, lahko bolj svobodno razvijala nego pod ustavo, ki jo je tudi Vatikan od nekdaj smatral za pogrešno in za mentalnost patriarhalnega malteškega prebivalstva neprimerno.

Edina, pa velika težava, ki stoji temu nasproti, je okolnost, da bi danes Maltežani sami proti ukinjenju ustave v zmislu delavske vlade protestirali.

Strickland, ki se boji za svojo osebno pozicijo, **pripoveduje angleškim novinarjem, da** je situacija na Malti normalna, da malteško nacionalistično gibanje nikakor ni primerjati z indskim in da je bodočnost Malte slejkoprej v rokah Velike Britanije. Kar se tiče konflikta s Cerkvijo, Strickland zagotavlja, da njegova stranka ni bila nikoli agresivna.

Angleški listi splošno beležijo, da izjave g. Stricklanda pomenijo večalimanj prikrit fiasko njegove politike. Vodilni listi beležijo, da je Malta za Veliko Britanijo bolj sigurna, če dela angleška oblast v sporazumu in v prijateljstvu s škofi, nego pod patronanco zaletavega politika lorda Stricklanda.

Vrnitev Habsburžanov na madjarski prestol bi pomenila vojno

Izjava romunskega zunanjega ministra g. Mironescua

Pariz, 18. junija. x. Posebni poročevalec, ki ga je poslal »Echo de Paris« v Bukarešt, poroča svojemu listu o svojih razgovorih z ministrskim predsednikom Maniu-om in zunanjim ministrom Mironescu-om. Maniu je kratko izjavil, da romunska zunanja politika tudi po izpremembi na prestolu ne bo postala drugačna. Zunanji minister pa je rekel, da Romunija ne misli na to, kakor pripovedujejo razne vesti, da bi kakorkoli oslabila svoje zveze in mednarodno prijateljstvo, posebno nasproti Franciji, Mali Antanti in Italiji. Nasprotno hoče mrežo svoje dosedanje politike ojačiti in še nadalje izgraditi. **Tudi odnošaji z Rusijo so se v zadnjem času bistveno izboljšali, ravno tako tudi z Madžarsko po ureditvi optantskega vprašanja.** S poudarkom pa je naglašal, da se Romunija protivi vsakršni reviziji obstoječih pogodb in da tudi nasproti Madžarski ne misli na nobeno revizijo, in da ne bo odstopila Madžarski niti kvadratnega metra svojega ozemlja. Revizija mirovnih pogodb bi povzročila nedogledne pretresljaje v Evropi in morda celo novo svetovno vojno. Na vprašanje, kaj bi storila Romunija, če bi se vrnil na madžarski prestol Habsburžan, je izjavil Mironescu zelo odločno: »Daleč nam je vsaka misel, da bi se vmešavali v notranje zadeve Madžarske, dokler se ne dotikajo evropskega ravnotežja. Najodločneje pa bomo pobijali vsako izpremembo, ki bi pomenila nazadovanje v smeri bivše avstro-ogrske monarhije ali ki bi se ne mogla kot taka tolmačiti. **Pobijali bi jo bodisi s popolno gospodarsko blokado, z odrezanjem madžarskih železniških prog in gospodarsko izolacijo dežele, ali pa celo z vojno.**«

Nastopna avdijenca dr. Angjelinoviča

Naš novi dunajski poslanik je izročil poverilna pisma

Dunaj, 18. jun. z. Opoldne je bil jugoslovanski poslanik dr. Angjelinovič v svečani avdijenci. Avstrijskemu zveznemu predsedniku Miklasu je izročil svoja poverilna pisma. Novega poslanika Angjelinoviča so spremili poslaniški svetnik Cincar Marković, vojaški ataše polkovnik Alimpič in poslaniški tajnik Vulović. Odšel je v Kanclersko palačo, kjer je bila postrojena častna četa z zastavo, ki je poslaniku izkazala čast ob prihodu in odhodu. Pri izročitvi poverilnih pisem je bil navzoč kancler dr. Schober. Dr. Angjelinovič je v svojem govoru naglasil, da bo on kot opolnomočeni minister v kraljevini Jugoslaviji, nadaljeval politiko, ki jo je dosedaj izvajal njegov prednik, to je politiko medsebojnega prijateljstva in poglobitve gospodarskih odnošajev. Dr. Angjelinovič je govoril francosko. Predsednik avstrijske republike je govoril nemško. Izrazil je svojo zahvalo, da se bo nadaljevala politika, ki jo je vodil dr. Milojevič, politika dobrih sosedskih in gospodarskih odnošajev. Na koncu je predsednik Miklas želel dr. Angjelinoviču dobrodošlico, da bi se na Dunaju dobro počutil.

Protiverska propaganda v rdeči armadi

Sirjenje brezboštva je najvažnejša naloga

Basel, 18. jun. v. »Journal de Geneve« od 17. junija ima iz Moskve poročilo, da se politično vodstvo rdeče armade v zadnjem času posebno prizadeva za razkristjanjenje rdeče armade. Vršila se je tozadevno pri armadnem vodstvu posebna konferenca. Udeleženci so ugotovili, da se je v poslednjem času posrečilo uvesti do 50 odstotkov vojakov in 25 odstotkov častnikov v protiverske organizacije. Kljub temu se od strani vernih vojakov vrši po vojašnicah tajna propaganda in se širijo verski spisi in knjige. Konferenca je poudarila silno važnost brezverske vzgoje v armadi, ki jo je treba smatrati za eno glavnih nalog političnega oddelka. Od 1. julija dalje bodo armadi dodeljeni posebni učitelji, ki bodo v zimskih mesecih v tečajih prirejali predavanja brezverske vsebine.

Važen dokument

Isti list priobčuje izjavo enega dela ruske pravoslavne duhovščine, ki je kljub najstrožji boljševiški cenzuri prišla preko meje. Glasi se:

»Pravoslavna ruska cerkev je s čutom globoke hvaležnosti in močnega upanja izvedela za posredovanje rimskega papeža, kakor tudi nadškofa canterburyškega. Tekom dolgega in krvavega leta, ko je preganjanje sledilo preganjanju in se je ruska cerkev čutila popolnoma zapuščeno in pozabljeno v neenakem boju s premočnim sovražnikom, ji je bila pomoč ostalih dveh sester v največjo moralno oporo. Bratska pomoč in zlasti skupna molitev, ki jo je opravila katoliška cerkev dne 19. marca, je vlila novih moči spoznavalcem svete vere, ker sedaj vsi jasno spoznamo, da smo vse cerkve eno spričo skupnih božjih sovražnikov. Tudi ruska cerkev bo od svoje strani dvignila goreče molitve za svoje brate v Kristusu in bo prosila usmiljenega Odrešenika, da bi vsi kristjani junaško prenašali preganjanja in boje, in da skoraj pride tista ura, ko bodo vse cerkve in vsi verniki poveličevali Gospodovo ime. Mi smo daleč od tega, da bi v posredovanju rimskega papeža ali canterburyškega nadškofa zrli kake politične nagibe in da bi jih drugače razlagali, kakor iskreno željo, braniti resnico in pomagati ruski cerkvi.

Za rešitev brezposelnosti

V Angliji pomagajo vse stranke reševati vprašanje brezposelnosti

London, 18. jun. AA. V razpravi je vprašanje o sodelovanju vseh političnih strank v borbi proti brezposelnosti. Listi poročajo, da je vlada povabila liberalne in konservativne politike na konferenco, ki bo razpravljala o problemu brezposelnosti. Kakor poročajo, je liberalni voditelj Lloyd George sprejel povabilo, Baldwin pa nanj še ni odgovoril. Daily Herald je objavil razgovor z Lloydom Georgem, ki je naglasil, da mora imeti vlada trdno in zanesljivo večino za izredne ukrepe v borbi proti brezposelnosti.

»Manchester Guardian« piše, da želi **ministrski predsednik v sedanjem resnem trenutku vsako sodelovanje.** Ministrski predsednik bo tudi pronučil predlog opozicije, naj se ji omogoči vpogled v civilne urade in v uradne listine. V zvezi s tem vprašanjem vzbuja veliko zanimanje izjava ministrskega predsednika v spodnji zbornici, da vlada ne bo prenesla svoje odgovornosti v finančnih in upravnih zadevah na kak odbor. Kakor doznavajo, bo imela vlada v tem **vprašanju popolno podporo konservativne opozicije.** Politični krogi menijo, da se bo pod temi pogoji lahko sestala konferenca treh strank, ki bo razpravljala o predlogih vlade za rešitev vprašanja brezposelnosti.

Nocoj se bo debata o tem vprašanju v spodnji zbornici nadaljevala. Govoril bo v imenu vlade ministrski predsednik Macdonald.

Snoči se je sestal Macdonald z zastopniki obeh opozicionalnih strank na seji odbora, ki je razpravljal o volivni reformi.

Listi poročajo, da je malo upanja, da bi prišlo pred volitvami v parlament do sporazuma v vprašanju volivne reforme.

Dr. Korošec za hitro poslovanje podrejenih uradov

Belgrad, 18. jun. m. Avala objavlja: Minister za šume in rude dr. Anton Korošec je izdal tole naredbo:

»Opazil sem, da se dostavljanje odlokov, rešitev in obvestil strankam na njihove prošnje, pritožbe in zahteve ne vrši pravočasno, čestokrat celo za stranko na neugoden način. Obveščanje strank o odlokih rešitvah po slugih, občinah in drugih oblastvih se je izkazalo kot neugodno, počasno in nezanesljivo, kar je često izzvalo nezadovoljstvo strank. Ta počasnost in nezanesljivost sta škodovali dobremu glasu gozdarske uprave, pa tudi obči upravi. Počasnost dostavljanja rešitev in obvestil pa je posebno izzvala nezadovoljstvo v gospodarskih krogih, ki so čestokrat bili pozvani po občinskih in drugih oblasteh radi rešitev in obvestil, pa so večkrat imeli radi počasnosti škodo. Da bi se te neugodne in škodljive posledice dosedanjih rešitev in obvestil vsaj do neke meje odstranile, odrejam, da dostavljajo ministrstvo za šume in rude in vsa njemu podrejena oblastva in ustanove strankam vse rešitve in sporočila izvzemši rešitve o krivdah, neposredno po pošti v priporočenem pismu s povratnico. Ako stranka v svoji vlogi izrazi željo, da se ji obvestilo na ta način dostavi, naj svoji vlogi priloži poštne znamke za 7 Din z označbo svojega naslova, oziroma osebe, ki jo pooblašča, da namesto nje prejme pošiljko, oziroma obvestilo.«

Ustanovitev trgovskega muzeja

Belgrad, 18. jun. AA. Minister za trgovino in industrijo je na podlagi zakona o ustanovitvi zavoda za pospeševanje zunanje trgovine potrdil pravilnik o trgovskem muzeju pri zavodu za pospeševanje zunanje trgovine. Muzeju je naloga, da v svrho pospeševanja domače poljedelske, industrijske in obrtniške proizvodnje prireja stalne razstave vzorcev poljedelskih, industrijskih in obrtniških proizvodov in pridelkov, in da s tem podpre prodajo teh predmetov. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine je na podlagi tega pravilnika sestavil razstavljalni red trgovskega muzeja. S tem redom so urejeni odnošaji med zavodom za pospevanje zunanje trgovine, trgovskim muzejem in zasebniki, ki žele razstaviti svoje proizvode. Ta red ima med drugim tele določbe:

Razstavljalci v trgovskem muzeju so lahko samo domači producenti industrijskih, obrtniških in poljedelskih proizvodov. Vsak razstavljalec mora jamčiti, da so razstavljeni predmeti domače delo. Razstavljeni proizvodi morajo biti reprezentativnega značaja, tako da predstavljajo nekako selekcijo najboljših domačih del. Trgovski muzej bo skrbel za to, da se razstavljajo tako poljedelski kakor obrtniški in industrijski proizvodi, nadalje izdelki umetnih obrti in hišne industrije ter gradivo o turizmu v naši državi.

Novi Sad zgradi gledališče

Novi Sad, 18. junija. z. Na iniciativo bana donavske banovine Rade Dunjiča je D. hipotekarna banka dala novosadski občini 10 milj. Din posojila. Od tega bo občina uporabila 4 milj. za zgradbo gledališča. V to svrho je novosadska občina že dala denar. Zgradba bo stala 10 milj. Din. Dva miljona namerava občina dobiti z davki na raznih zabavah, kinu itd. Z gradnjo se bo pričelo še to jesen.

„Seljački glas" proti „Križarjem"

Zagreb, 18. jun. z. »Seljački glas« (glasilo g. Karlo Kovačevića — bivšega Radičevca) na dveh mestih ostro piše proti ustanovitvi društva »Križarjev«. V teh napadih pravi, da se v novejšem času povsod ustanavljajo organizacije »Križarjev«. Teh organizacij hrvatsko selo ne rabi in noče. Hrvaškemu kmetu ni treba danes nič drugega, nego gesla: »Kralj in narod« brez posrednika. Zato poziva ljudstvo, da se varuje raznih klerikalnih misijonarjev in »Križarjev«.

Razne vesti

Belgrad, 18. jun. z. Komisija v pravosodnem ministrstvu dokončuje svoje delo na izdelavi ustave muslimanske verske zajednice v Jugoslaviji.

Belgrad, 18. jun. p. Jutri na Telovo bo v župniji Kristusa Kralja telovska procesija za vse belgrajske župnije.

Belgrad, 18. jun. AA. Na snočnji seji upravnega odbora obrtne zbornice v Belgradu so sklenili, da spada obloževanje zidov in podov s pečnicami v keramično obrt.

Zagreb, 18. jun. p. Zagrebško zakladno bolnico bodo do konca septembra izpraznili, nakar jo bodo podrli.

Dubrovnik, 18. junija. z. Dosedanji italijanski konzul v Dubrovniku Guneo je premeščen v Bruselj. Na njegovo mesto je prišel Ambrozetti, ki je predvčerajšnjem prevzel svoje mesto.

Šibenik, 18. junija. p. Tu je pričel izhajati nov tednik pod naslovom »Katolike«, ki ga izdaja Joso Felicinović. V prvi številki prinaša članek pod naslovom »Novo krivoverstvo«, v katerem se ozira na odpadnike od katoliške cerkve. V drugem članku pod naslovom »Škof Strossmayer in starokatoličani« pobija poskus starokatoličanov, da bi se izdajali kot naslednike djakovačkega škofa.

Split, 18. jun. p. Ze več dni se tu mudi Ralph Toole Tott, dopisnik londonskega lista »Morning Post«, ki se je odločil prepotovati vso Jugoslavijo s kolesom, ker hoče podrobno in pobližje spoznati običaje našega naroda. Doslej je prepotoval Slovenijo in Hrvatsko Primorje. Sedaj je odpotoval na jug. Posebno se zanima za Dalmacijo in Bosno.

Split, 18. jun. z. Trgovina z vinom je bila v preteklem mesecu zelo slaba. Izvozil se je samo en vagon. Radi tega se čuti veliko pomanjkanje denarja.

Zadušnica za † prof. Mazovca

Slovensko katoliško akademsko starešinstvo vabi k sv. maši za pokojnim tovarišem prof. **Ivanom Mazovcem.** Sv. maša bo v soboto, dne 21. junija ob 7 zjutraj v kapelici za glavnim oltarjem v frančiškanski cerkvi. — **Odbor.**

Brez truda in muk morete prati perilo!

Schichtov Radion pere sam varuje perilo!

Birma v Slov. Krajini

Pozdravljen, vladika!

Slovenska Krajina, 17. junija.

Od 22. junija naprej se bo delil v župnijah dolnje-lendavskega dekanata zakrament svete birme. Vsa slovenska krajina z veseljem pričakuje svojega nadpastirja in mu že vnaprej kliče v otroški vdanosti: »Pozdravljen, vladika, od sinov in hčera naše slovenske grude, ki je najmlajši otrok Tvoje vladavine! Ljubezen nas je združila! Naša ljudske pesem naj Ti izraža zvestobo in udanost!«

Nove železniške proge

Belgrad, dne 17. junija 1930.

Železniška mreža mlade Jugoslavije je v letu 1919. v dolžinskih kilometrih dosegla številko 8980. Ali teh 8980 km proge ni bilo pravilno in najrentabilneje razdeljeno na celo državo. Pred očmi je treba imeti dejstvo, da je te proge gradilo več držav z raznimi upravičenimi in neupravičenimi tendencami, večkrat v našo nacionalno škodo ko v korist. Še bolj si je treba zapomniti, da so bili na njih uveljavljeni različni načini upravljanja in eksploatacije. Zato je do konca razumljiv in opravičen kaos, ki je vladal na naših železnicah prva poprevratna leta, ki smo ga pa že po nekaj letih z uvedbo novih in enotnih pravilnikov za posamezne stroke službe do mogoče mere omejili, tako da so danes naše proge po danih možnostih že sorazmerno urejene in je stabilizacija prometa v celoti dosežena. Kako težek posel je bil iz več včasih divergentno si nasprotujočih sistemov ustvariti novo celoto, stare uslužbence priučiti na nove pravilnike, sploh izvesti enotno organizacijo naših železnic, si more zamisliti le oni, ki mu je podrobneje znana kompliciranost železniškega vprašanja. Do zadovoljujočega in po znanju dobro pripravljenega kadra železniškega, špecijalno prometnega uradništva smo prišli preko strokovne železniške prometne šole, ki jo je prometno ministrstvo osnovalo l. 1922. v Belgradu in iz katere je do danes prišlo že sedem generacij s povprečno po 100 uradniških moči.

V zadnjem desetletju (1920—1930) je bilo pri nas zgrajeno 1348 km novih prog. Dočim je bila direkcija za graditev železnic prva leta zaposlena povečini s korekturami in gradnjo krajših spojnih prog, je l. 1927. začela ustvarjati generalni načrt o gradnji novih železnic, ki je sestavljen po potrebah zveze z Jadranom in bo v marsičem popolnoma spremenil lice naše železniške mreže. Največ prog se gradi v južnem in jugovzhodnem delu države. Trenutno so v graditvi proge: Bitolj—Prilep, Kraljevo—Raška—Mitrovica, Priština—Drenica, Pločnik—Kuršumlija in posamezni manjši odseki (Bakar—Bakar pristanišče, novi tunel skozi Ivan planino na progi Sarajevo—Dubrovnik, Trebinje—Bileča itd.). Po dograditvi teh prog bo naša železniška mreža dolga preko 10.600 km. Graditev novih, posebej jadranske proge naglo napreduje. Osrednji balkanski prometni žili za Jadran bosta: **Belgrad** —Lazarevac — Arandjelovac — Kragujevac — Kraljevo — Raška — Mitrovica (Kosovska) in preko Črne gore na **Kotor** in: **Belgrad** — Lazarevac — Valjevo — Tuzla — Doboj — Banjaluka — Bihač —Zrmanja—**Split.**

V naslednjih desetih letih bodo te proge dovršene. V program za prihodnjih deset let spadajo še naslednje graditve: Doboj—Sarajevo, Kuršumlija —Priština, Sevnica—Št. Janž, Kočevje—Vrbovsko, Ohrid—Bitolj, Bileča—Nikšič, Skoplje—Tetovo—Gostivar—Kičevo—Ohrid (norm.), Veles—Prilep, Belgrad—Pančevo, Varaždin—Koprivnica, Topola—Palanka, Bakar prist.—Kraljevica, Aleksinac—Sokobanja, Šabac—Klenak, Priboj—Prijepolje—Belo polje. Na ta način bomo dobili železniško mrežo s skoraj 12.000 km dolžine.

Rad bi navedel še par podrobnosti o progah, ki bodo že v par tednih predane splošnemu prometu. To so proge: Pločnik—Kuršumlija, Trebinje —Lastva, Kraljevo—Lopatnica (Mataruge), Prilep —Bitolj, Raštelica—Bradina z novim tunelom skozi Ivan planino in Bakar—Bakar pristanišče.

Proga Pločnik—Kuršumlija (12 km) je del transbalkanske proge, Prahovo (na Donavi) — Kotor, ki se šele gradi. Od Kuršumlije bodo progo nadaljevali do Prištine. Kuršumlija je poznano letoviško mesto s toplicami. Proga Trebinje—Lastva (13 km) je pomembna v glavnem kot bodoča obdrinska zveza z Ustipračo. Proga je ozkotirna. V teh krajih se bo lahko razvijala špecijalno lesna industrija. Morda bo še letos gotov tudi del proge Lastva—Bileča. V Kraljevo—Lopatnica je le del proge Kraljevo—Raška. Dana bo v promet takoj zaradi poznanega letovišča Mataruge ob Ibru. Tudi drugi del do Raške bo predan verjetno še letos prometu. — Bitolj je bil že doslej po ozkotirni (0.60), strategijski železnici zvezan s Prilepom in Skopljem. Sedaj se vrši zamenjava z normalnim tirom. Zanimivo je, da nameravajo Prilep vezati z normalnim tirom s Skopljem preko Velesa. Graditev tega tira je določena za l. 1931. Dolžina proge Prilep—Bitolj je 46 km. — Pod jesen bo gotov ivanplaninski tunel (3220 m), ki bo zelo odpomogel nerodnemu prometu med Sarajevom in Mostarjem, ki se je sedaj vršil z velikimi težavami po zobati progi. — V bakarskem pristanišču grade provizorno skladišče za surovine, ki bo s posebno progo zvezano s postajo Bakar. Dolžina proge je 10 km. Na ta način bo zelo pomagano prometu v bakarskem pristanišču.

Sicer so vse te proge, ki bodo še ta ali pa prihodnje poletne mesece dane v javni promet, malenkostne, vendar imajo svojo lokalno, a z ozirom na generalni načrt tudi splošno važnost. Upati je, da bomo po desetih letih imeli dovršen cel sistem jugoslovanskih prog, ki bodo dale našemu prometu sliko zaokroženosti in popolne urejenosti.

P.

Ljubljana je pripravljena za sprejem gasilcev

Iz razgovora z g. Mežkom, predsednikom stanovanjskega odseka

Ljubljana, junija.

Vsak dan smo bliže svečanim dnevom vseslovanskega gasilskega kongresa v prvih dneh meseca avgusta. Tedaj bodo tisoči in tisoči napolnili Ljubljano. Splošno pričakujejo naši gasilci nad 30.000 obiska, tako, da se že marsikdo boji, ali bo Ljubljana sploh mogla sprejeti tako ogromno množico ljudi. Za naše gasilstvo bodo to najpomembnejši dnevi, ker bodo tedaj prvič v tako velikem obsegu manifestirali združeni gasilci za svojo vzvišeno bratsko idejo. Eno najvažnejših vprašanj pri tem kongresu bo zlasti vprašanje nastanitve vse ogromne množice, ki bo prišla na kongres v Ljubljano. Obrnili smo se zato na predsednika stanovanjskega odseka in podnačelnika ljubljanskega gasilskega društva g. F r a n j a M e ž e k a s prošnjo za izjavo.

G. Mežek nam je izjavil:

Ko se je v začetku letošnjega leta izdelal splošen program za vseslovanski gasilski kongres, je kongresni odbor Jugoslovanske gasilske zveze zaupal predsedstvo stanovanjskega odseka meni. Dobro se zavedam, da je to precej težavna, a še bolj nehvaležna naloga; na drugi strani pa mi boste g. urednik, priznali, da je dobra in vzorna preskrba stanovanj, oz. prenočišč gotovo najmočnejši činitelj, ki vpliva na zadovoljstvo in dober utis vseh udeležencev kongresa. Zavedajoč se tega, sem se lotil takoj dela; sestavil sem program ter proračun in poiskal potrebnih sodelavcev, ki so v odboru stanovanjskega odseka. Potrebno je bilo napraviti mnoge vloge za prepustitev šol in drugih poslopij za prenočišča; obrnili smo se predvsem na prosvetni oddelek banske uprave, na mestno občino ljubljansko in na okoliške občine, na ministrstvo vojske in mornarice za potrebne postelje, itd. Odsek si je vse mesto porazdelil, radi hitrejšega funkcijoniranja ob kongresnih dneh, ko bo glavno delo, na 5 rajonov, ki bi naj jih upravljali posamezni pododseki; ti rajoni bi bili: I. Mesto—Poljane, II. Gradišče—Trnovo, III. Dunajska cesta—Sv. Peter—Moste, IV. Sp in Zg. Šiška, V. Vič—Glince. Odsek, ki šteje 16 članov, si je še na nekaj sejah določil smernice detajlnega dela; omeniti moram, da nam prav požrtvovalno pomaga pri delu s svojimi nasveti g. mag. ravnatelj Š e b e n i k. Nadalje smo prosili za sobe tudi razne hotele, s katerimi smo pričeli te dni podrobne razgovore.

Direkcijo državnih železnic smo prosili za popustitev dveh lokalov na kolodvoru, kjer bi odsek imel glavno pisarno ter za časa kongresnih dni permanentno službo tako, da bodo mogli vsi gostje takoj ob izstopu z vlaka dobiti vse potrebne informacije.

Pred nekaj dnevi sem razposlal vsem društvom, včlanjenim v JGZ. vprašalne pole o natančnih prijavah. Vabim vse in vsakogar, ki se hoče udeležiti kongresa, da naj se javi ali pri svojem krajevnem društvenem načelniku ali pa neposredno pri stanovanjskem odseku, da mu ta more preskrbeti vse potrebno za čim udobnejše bivanje v Ljubljani.

Dotok gasilstva in drugih udeležencev ter raznih delegacij iz inozemstva bo tedaj velik; zato naj mi bo dovoljeno že s to izjavo obrniti se hkrati na ljubljansko meščanstvo, kakor tudi na prebivalce ljubljanske okolice z vabilom: Ljubljana, ki je še ob vsaki priliki izkazala svojo pravo slovansko gostoljubnost in požrtvovalnost — Ljubljančani, ki ste že neštetokrat dokazali, da znate ceniti nesebično delo prostovoljnih gasilcev, pomagajte nam tudi ob tej priliki, ko gre ne le za gasilsko stvar, temveč za ugled in ponos vse naše Ljubljane, sprejmite vse te naše številne goste dostojno pod streho! Stanovanjski odsek že danes apelira na Vas, da daste za časa kongresa na razpolago seveda — vsako razpoložljivo sobo ali posteljo.

Prepričan sem, da bo Vseslovanski gasilski kongres veličastna manifestacija nesebične in bratske ljubezni do svojega trpečega bližnjega. Izven dvoma je, da bo kongres prav lepo uspel. Gasilstvo bo, predvsem s svojimi javnimi nastopi dokazalo, da se zadnja leta v gasilskih društvih res dela!«

Kam pa v nedeljo?

Naša slika nam kaže sedmošolce III. drž. realne gimnazije v Ljubljani na majskem izletu dne 20. maja t. l. pred Jurčičevo rojstno hišo na Muljavi. Poleg dijakov stoji v temnem delavniškem predpasniku Jurčičev nečak, sedanji gospodar. Skozi odprta vrata se vidi v veži tudi glava Jurčičeve svakinje, žene še živečega pisateljevega brata Antona. Pred sprednjimi učenci opazite dve kokoši, ki pa niste še dovolj disciplinirani, da bi mirno stali, kadar jih kdo slika: zato je zlasti ena sebi v sramoto na sliki spacana. Sliko je lepo izdelal sedmošolec Franc Hronek, čigar slike z majskega izleta je že dvakrat prinesel Ilustrirani Slovenec (1927 in 1929).

Kdor je kdaj bral Jurčičevega Desetega brata in mu je segel v dušo čar Slemenic in dolenjske pokrajine, po kateri je jezdil Kvas na Peharčkovem konju, prepeval Martinek, kolovratil stric Dolef, nabiral smolo Krjavelj in pasel svojo kozo, temu oživi vsa Muljava z okolico, če pride v te kraje. Da ne boš hodil po isti poti tja in nazaj, napravi morebiti tako, kakor so napravili izletniki na naši sliki. Peljali so se do Dobrepolj, odkoder so prišli točno v dveh urah junaške hoje na Krko, kjer so si ogledali znano božjo pot. V bližini vasi Krke je izvir reke Krke z votlino, ki je znana iz Jurija Kozjaka, slovenskega janičarja. Od tu dospeš v treh četrtih ure na Muljavo. Jurčičeva rojstna hiša kaže v pročelju še približno isto podobo (če si jo mislimo s slamnato streho), kakor jo je imela pred 86 leti ob času Jurčičevega rojstva. In kje so Slemenice? V pol ure prideš od Muljave do razvalin gradu Kravjaka: tu je bila pred dobrimi 60 leti graščina, v kateri je poučeval Jurčič Ivano Ottovo, graščakovo hčer — Manico v Desetem bratu. Starejši kmetje v okolici gradu še pomnijo; pred približno pred kakimi 50 leti so ga opustili in podrli. Blizu razvalin še stoji graščinska kašča, danes predelana v stanovanjsko hišo, v kateri prebiva kmet Kaščar. V dolinici pod seboj vidiš cerkvico, kjer počiva med drugimi okoličani tudi graščak vitez Avgust pl. Foedransperg. Če si bral Prijateljeve opombe k Desetemu bratu, boš vedel, da je bil iz rodbine teh Foedranspergov ne sicer graščak Benjamin, pač pa — stric Dolef. Nasproti »Slemenicam« imaš pa »Polesek«, kjer prebiva sedaj kmet Mlakar. Okoli njegove hiše se še poznajo ostanki nekdanjega grajskega jarka. Če Mlakar koplje v bližini svoje hiše jamo za drevo, ki ga hoče vsaditi, skoro povsod naleti na ostanke nekdanjega zidovja.

Od Mlakarja nimaš tri četrti ure kaj hoditi do železniške postaje Stične. Če prideš prezgodaj na kolodvor, si pa lahko ogledaš še samostan Stično. Prav za prav ne smeš Stične izpustiti iz svojega programa, četudi bi moral nekoliko hiteti. Starodavni samostan, na čigar pristavi je živela »gospa s Pristave« Virida, soproga Habsburžana Leopolda III., napravlja še danes mogočen vtisk za vsakega obiskovalca. Saj je to ena največjih cerkva ne samo v naši škofiji, ampak v naši državi.

Ko boš prišel domov, boš ponovno vzel Jurčiča v roke — najbolje Prijateljevo izdajo — in vse Jurčičeve povesti ti bodo še milejše nego doslej; ne boš se čudil, da je neki gospod nedaleč od Slemenic prebral Desetega brata kake štiridesetkrat.

Moderne damske obleke

Foulard in umetna svila	od 150 Din
Crepella in poplin	od 240 Din
Barvaste etamin kreton	od 60 Din
Bluze in krila	od 85 Din
Klotaste halje, močne	od 95 Din

naprej nudi v veliki izbiri

F. in I. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.
Oglejte si blago in cene v naših izložbah!

Radioemanacijsko termalno kopališče
DOLENJSKE TOPLICE
(Toplice pri Novem mestu)
so edino in trajno sigurno zdravilno sredstvo pri rheumatizmu, neuralgijah, ženskih boleznih itd. — Kopališčne naprave so vseskozi neposredno na izvirkih. — Sezona od 1. maja do 30. septembra. — Železniška postaja Straža-Toplice, dolenjska železnica. — Zahtevajte prospekte. — Cene znižane, posebno v pred- in po sezoni.

Veličasten pogreb nemškega turista Müllerja

Že večkrat se je izkazalo blago in dobro srce slovenskega naroda, posebno pa v času nesreče, ki lahko zadene zdaj tega, zdaj onega. Ni bil domačin Heinz Müller, bil je nemški visokošolec, pa vendar je njegova smrt vzbudila povsod globoko sočustvovanje. Ni ležal sam in zapuščen na mrtvaškem odru v Mojstrani. Neprestano so ga obiskovali ljudje, ga pokrili s cvetjem in zelenjem in počastili njegov spomin morda še lepše, kot bi se to zgodilo v Müllerjevi domovini. Presenetil pa je še posebno vso nemško skupino krasen pogreb, ki so ga oskrbeli Slovenci ponesrečenemu nemškemu turistu.

Pogreb se je vršil v torek iz mojstranske mrtvašnice. Od vseh strani so prihajali pogrebci, tako tudi iz Zagreba, Ljubljane, Kranja, Nemčije itd. Z veseljem se je odzval častnemu povabilu kvartet ljubljanske Glasbene Matice z gg. Zavrčanom star. in mlajšim, Skalarjem in Pelanom. Kvartetu sta se pridružila tudi gg. Ošaben in Šulc od »Ljubljanskega Zvona«. — Slovensko planinsko društvo je zastopal g. K n a f e l j c. G. K h a m v družbi več ljubljanskih Skalašev je zastopal T. K. Skalo. Po zastopnikih se je udeležila pogreba tudi podružnica T. K. Skale z Jesenic. Kot zastopnik evangelijske cerkvene občine je prišel tudi gospod B r a n d v spremstvu pastorja N e u m a n n a iz Zagreba. Pa tudi domače organizacije so bile zastopane, tako predvsem Triglavska podružnica Slovenskega planinsk. društva, Tujsko prometno društvo i. dr. Pogreba se je udeležila šolska mladina.

Po prvih obredih pred mrtvašnico je zapelo žalostinko domače Triglavsko pevsko društvo. Ob grobu je nato kot prvi spregovoril pastor N e u m a n n, ki se je spominjal rajnega posebno v zvezi z njegovo srčnoljubljeno materjo. Sledil je nagrobno govor tajnika T. K. Skale g. K h a m a, ki je v nežnih stavkih orisal lepoto naših planin, katere je prišel gledat pokojni tovariš Heinz. Poudarjal je posebno brezmejno tugo, ki je napolnila srca slovenskih oboževateljev planin, kajti tudi oni objokujejo njegovo smrt. Prav lepo je končal g. Kham, ko je dejal: »V sredi našega alpskega raja boš počival, daleč od domovine, a vendar kakor med svojimi brati, ki jih druži mogočna vez ljubezni do vesoljnega Stvarstva.«

Še nekaj krasnih misli je izrekel nato tudi predsednik Triglavske podružnice Slovenskega planinskega društva, nadučitelj g. Serajnik.

Po končani blagoslovitvi je zapelo domače pevsko društvo pod vodstvom g. Bitenca »Človek glej dognanje svoje«.

Niti prisotni Nemci, še manj pa kdo drugi ni mislil na presenečenje, ki so ga nato pripravili ljubljanski pevci. Ti so namreč odpeli v srce segajočo nemško žalostinko. Prijatelji pokojnega Müllerja so jokali od ginjenja, tako jih je pretresla lepa poteza Ljubljančanov.

Kot zadnji je spregovoril v imenu nemških turistov še stud. iuris g. Görcken, toda solze in ganotje nad v taki meri dokazanim sočustvovanjem od strani slovenskega naroda mu je jemalo besede.

Ljubljanski pevci so se poslovili od pokojnika s pesmico »Bom šel na planince«.

Nato je jugoslovanska zemlja zagrnila s cvetjem posuti grob tragično preminulega Heinza.

Kvartet Glasbene Matice je pa počastil ob tej priliki tudi še spomin dveh zaslužnih mož, ki počivata na pokopališču v Mojstrani. Najprej so odpeli ob grobu pokojnega župnika Aljaža »Divna noč« in »Oj Triglav moj dom«, nakar so se oddolžili s pesmijo tudi ob grobu pokojnega dr. Juga. Končno so vrli pevci ubrano podali »Vigred se povrne« pri spomeniku padlim v svetovni vojni.

Prepričajte se sami,

da si prihranite 15—20%, ako kupite emajlirano ali aluminijasto kuhinjsko posodo pri tvrdki z železnino

Stanko Florjančič

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35

Nevihta pod Možakljo

Jesenice, 17. jun. 1930.

V ponedeljek ob dveh popoldne še ni bilo prav nič videti, da bi se pripravljalo k kakemu neurju, a že deset minut čez dve je treščilo, nato pa s tako hitro zaporednostjo kot bi bil otvorjen bobneči ogenj. Treščilo je najprej v daljnovod tovarniške elektrarne v Vintgarju, kjer je poškodovalo dva električna generatorja, takoj nato pa še v drugo napeljavo, ki vodi preko Možaklje. Tovarna je bila tako za dalj časa brez vsakega toka in je obrat na Savi, v Javorniku kakor tudi v Dobravi zastal.

Priti je morala na pomoč parna turbina.

V centrali v Vintgarju je strela napravila precejšnjo škodo.

Treščilo je tudi v Hrenovici v drevo in v strmo skalnato pobočje Možaklje tako, da se je kos skale odtrgal. Bila je kratka, toda jako intenzivna nevihta, kakoršna se le malokdaj pojavi.

V vodi se ubil

M. Sobota, 17. junija.

Potok Lendava v M. Soboti že dolgo ni želel življenske žrtve. V nedeljo pa je tudi Lendava postala grob mladega življenja. Z drugimi vred se je šel kopat tudi 17 letni Sukič Štefan iz Prosečke vasi. Kopališče je pri Šiftarjevem mlinu. Mladina je bila v vodi razigrana. Fantje so skakali z višine in se pogrezali pod vodo. Hipoma je vse utihnilo. Fantje so stali na obrežju in preplašeno zrli v vodo. Na površju se je prikazala kri. Kmalu se je prikazal na površju Sukič. Obraz je imel razbit. Vsem je postalo jasno, da se je pod vodo zgodila nesreča. Kako, se natančno ne ve. Fant je najbrž priletel z glavo na kak kol, ki se zabiti v dno in se je ubil.

Umrli je bil v Soboti čevljarski pomočnik. Svoje dolžnosti je zelo zvesto izpolnjeval, radi tega je bil zelo priljubljen. Njegova izguba je za družino tem večji udarec, ker so šele pred enim tednom pokopali enega brata.

Kaj pravite?

Velesejmski dnevi so za nami in z njimi dolga vrsta raznih gospodarskih zborovanj in prireditev. Dostojno smo sprejeli Grke in Romune in navezali vse polno stikov. Bila je krasna letina govoranc in napitnic, da so časopisni poročevalci kar vzdihovali pod bremenom dela.

Pa kako globokoumne so bile te napitnice! Vse so vsebovale same želje o izmenjavi industrijskih in poljedelskih proizvodov, o povzdigu mednarodne trgovine, blagostanja, dobička itd. Napitnica je bila podobna napitnici, boljše med njimi in malo bolj pogumne so namigavale celo na zunanje politične zveze.

Kaj je poln lonec, zabeljen z malo politične modrosti že vse? Vse kar potrebuje Evropa sedaj, 12 let po svetovni vojni? Kaj naši gospodarstveniki (v nekem ljubljanskem časopisu sem bral ta izraz in prosim Vas, gospod urednik, pustite mi ga, je zelo na mestu), kajti gospodarstveniki ne vedo ničesar o vseh manj bahavih, manj rožljajočih, pa dostikrat močnejših vezeh, ki spajajo raznolike narode v duhovno enotnost, ki ustvarjajo med njimi ozračje strpljivosti, medsebojnega spoštovanja in izmenjavanja kulturnih dobrin?

Pa le vem za eno samo izjemo. Na banketu mestne občine na čast grškim gostom (bili so sami industrijalci, kapitalisti, trgovci), se je dvignil ljubljanski podžupan in v stari grščini nazdravil gostom. Res, da je g. podžupan po poklicu profesor ali gostje so ga razumeli od besede do besede in so bili nadvse prijetno presenečeni, ko so na dolgi poti prvič slišali govoriti o stari grški kulturi, iz katere so črpali vsi narodi in tudi Slovenci. O kulturnih stikih, ki naj bi se razvijali še dalje, tudi sedaj, saj pomlajeni grški narod že od leta 1830., po miru v Odrinu, vnovič gradi lastno kulturno življenje.

Odgovoril pa g. podžupanu ni kak tajnik te ali one trgovske zbornice, temveč solunski univerzitetni rektor. Vsebina njegovega govora pa je bila zopet: v trušču gospodarskega razvoja in tekme in izmenjave ne smemo pozabiti na kulturne dobrine! Te šele dajejo dobremu narodnemu in mednarodnemu gospodarstvu pravi smisel in namen.

Tako je! Kaj pomaga še tako narodno blagostanje, še tako cvetoča industrija, trgovina, kmetijstvo, če pa narod izgubi smisel za kulturo, če zanemari svojega duha? To ni napredek, to je nazadovanje!

Naj bi naši gospodarstveniki to malo premislili! Ni narodno življenje, — pa tudi njihovo ni, — določeno že od začetkov samo za računanje dobička in obresti, temveč še za mnogo nežnejše, plemenitejše in vzvišenejše stvari!

Darovi

Za Jegličev sklad je prejela naša uprava v zadnjih tednih še naslednje prispevke: Hranilnica in posojilnica Trebelno 300 Din, P. L. 20 Din, Julij Slapšak 100 Din, Ivan Drašler, zaristi« Ljubljana 200 Din, Zbirka več neimenovanih 300 Din, Mihael Sernec 50 Din, Valentin Tomaževič 10 Din, Neimenovani 30 Din, Jos. Klovar, nadzornik Jugosl. tiskarne 50 Din, Tovarna Carl Pollak, Ljubljana 1000 Din, Hotel Miklič, Ljubljana 100 Din, Marija Polak, Josefinum 10 Din, Kongregacija žal. Mat. božje pri sv. Florjanu, 100 Din; Tomaž Bizilj, Pred školijo 100 Din, dr. Ivan Stanovnik, Ljubljana 100 Din, Blaž Poznič, Ljubljana 100 Din, Janez Napotnik, Ljubljana 7 10 Din, dr. Josip Dobrovšek, dež. sod. 50 Din, Neimenovan 40 Din, Joško Stanovnik, Šelo-Ljubljana 50 Din, Srečko Kristan, šolski upr. Leše 10 Din, Ivan Finžgar, Breznica 50 Din, Ivan Novak, Ribnica 84, 50 Din, Marija Wigele, Podgorica, Dol. 20 Din, tvrdka Remžgar in Smerkolj, Ljubljana 200 Din, Ivan Kozjek, Podbrezje 11 Din, Fran Korošec, nadžupnik, Sv Križ 80 Din, Prefektovski zbor v zavodu Sv. Stanislava v Št. Vidu 750 Din, Kat. prosvetno društvo Leskovec 100 Din, Združene Katol. organizacije, Vrhnika 200 Din, Fr. Barl 30 Din, uradništvo Uprave Marijingrad, Mozirje 1050 Din.

Od Soče in Jadrana

OSTRA SAPA V JULIJSKI BENEČIJI.

Vojaške vaje črnih srajc v Istri so se v vsem italijanskem časopisju zabeležile z več ali manj bojevito zvenečimi komentarji.

Ob priliki obiska italijanskih arditov v Gorici so se pojavili na zidovih pozdravni lepaki, ki se zaključujejo s sledečim vprašanjem: »Arditi, kje je naš cilj? — Split!«

Na kongresu bojevnikov v Trstu je bila sprejeta resolucija, da se čimprej prične kolonizacija obmejnega ozemlja od Trbiža do Reke. Treba je izvesti »nacionalno nasičenje« obmejnega ozemlja s pomočjo neizčrpne italijanske demografske sile in ustvariti močne italijanske kmečke postojanke, ki bodo varovale mejo. »Drugorodce je treba razbiti in jih nadzirati po čistih Italijanih.« Vlada naj da društvu bojevnikov denarja, da lahko nakupi premoženja, ki gredo na boben. Na zapuščena ozemlja in na državna imetja naj se naselijo Furlani. Društvo je že na Tirolskem pokazalo, kako je treba delati. Resolucijo je predvsem zagovarjal postojnski občinski načelnik dr. Zannoni. Podobno resolucijo je sprejel kongres že leta 1928.

*

Štirje novomašniki. Goriško bogoslovje, v katerem se vzgajajo bodoči duhovniki iz vseh primorskih škofij, bo dalo letos samo štiri novomašnike. Od teh so trije iz goriške in eden iz tržaško-koprske škofije. Izredno pomanjkanje duhovščine je v tržaško-koprski in poreški škofiji. Na Tržaškem in v Istri morajo duhovniki opravljati kar po tri fare. — Č. g. Placid Sancin, iz Škednja, je bil posvečen v soboto 14. t. m., in sicer v domači cerkvi v Škednju; naslednji dan je pel novo mašo. Goriški nadškof je posvetil 14. t. m. novomašnike iz goriške nadškofije, in sicer so to: Reje Srečko iz Idrije, Premrl Rafael iz Vipave in Fortuna Matija z Ledin nad Idrijo. Č. g. Reje je pel novo mašo 15. t. m. v Idriji; novomašniku je prav te dni umrl oče. Č. g. Fortuna bo prvič stopil pred oltar 29. t. m. na Ledinah, v Vipavi pa bo nova maša 6. julija. — Trda ledina čaka idealizma polne gospode, zato naj jih Bog krepi na trnjevi poti!

Duhovska vest. Č. g. Peter Butkovič-Domen, župnik v Zgoniku pri Trstu, je iz zdravstvenih razlogov prosil za premestitev v Ravnico pod Trnovskim gozdom. V kratkem odide na novo mesto. Zgoniško župnijo bo odslej opravljal repentabrski župnik č. g. Wester. Ravnica ni imela že 16 let lastnega duhovnika, duhovniji je doslej oskrboval grgarski župnik č. g. Filipovič. — Župnijski izpit je prestal č. g. Peter Šorli, župnijski upravitelj na Rakovem.

Slab obisk postojnske jame. Še nobeno leto ni prišlo za binkoštne praznike v Postojno tako malo ljudi kot letos. Gospode in tujcev sploh ni bilo, prispelo je morda dvajset avtomobilov. Obiskovalci so bili povečini domačini z dežele. Dotoka iz Jugoslavije ni bilo, ker je meja strogo zaprta.

V Pulju so ženice prodajale pred stolnico hrvaške svetinjice. Policija jih je spodila.

Aretacije. V Zabčah nad Tolminom je obmejna milica prijela Janeza Koglota, starega 22 let, iz Vrtojbe pri Gorici. Obdolžen je, da je hotel prestopiti mejo brez potnega lista. V Črnem vrhu je milica aretirala 50 letnega Franca Buha ter ga izročila sodišču, ker da je pomagal ljudem čez mejo.

Izpuščeni so bili iz tržaških zaporov Caharija Zmago, učiteljiščnik, Vizintin Ado, klesar, Makovec Bogumil, klesar, Caharija Avgust, dijak na obrtni šoli, in Caharija Rudolf, elektrotehnik. Vsi so doma iz Nabrežine. Obdolženi so bili, da so 1. maja širili komunistične letake. V zaporu so ostali dober mesec.

Svarilo je dal puljski prefekt Leone posestnikom Panajatopulo Demetriju in Angeli, Galatti Angeli in Ermeraldi, Sevastopulo Argentini, ker so zanemarili svoja posestva v koprski okolici. Iz istega vzroka je puljski prefekt posvaril tudi veleposstnika Florijana Tonettija, ki poseduje zemljišča pri Pazinu in Labinju. Imenovanim je prefekt naložil, da izvršijo na svojih posestvih vsa dela, ki jih bo predlagal kmetijski urad. Ravnatelju tega urada je dano pooblastilo, da izvrši prefekturne ukaze. V Italiji se je že večkrat pripetilo, da so fašistični prefekti enostavno postavili komisarja na velika posestva, ki so jih lastniki zanemarjali; v dani gospodarski krizi so po fašističnem mnenju zanemarjena posestva v kvar splošnemu narodnemu gospodarstvu.

Kupčija s črešnjami gre proti koncu. Ker ni bil sad obilen in je bilo povpraševanje iz Avstrije, Češkoslovaške in deloma tudi iz Jugoslavije veliko, so se cene naravnost sijajno držale. Na goriškem kakor tudi na tržaškem trgu so se sukale stalno okoli 250—300 lir za stot. To se pravi, da se črešnje veliko dražje prodajajo kot žlahtno grozdje, ki stane toliko truda. Na Vipavskem je bila letina slaba, v Brdih boljša; na Krasu in v Brkinih pa so črvi požrli vse listje in uničili cvetje. V teh krajih je pedic uničil tudi drugo sadje.

Kobilice so se pojavile na otoku Cresu in napravile mnogo škode na polju.

Koledar

Četrtek, 19. junija: Presveto Rešnje Telo. Julijana; Gervazij in Protazij. Zadnji krajec ob 10. Herschel napoveduje dež.

Jutri: Petek, 20. junija: Silverij, papež, mučenec.

Osebne vesti

= **Diplomski izpit** na filozofski fakulteti je napravila gospodična Antič Silva. Čestitamo!

= **Iz železniške službe.** Nameščeni so za **zvaničnika I/4** Poženel Emilijo, komerc. zvan. Ljubljana gor. kol.; **za zvaničnika II/3** Andromako-Mulčev Ivan, tovorni sprevodnik, Ljubljana glav. kol.; Karmel Jožef, premikač, Maribor kor. kol.; Pernat Rudolf, tovorni sprevodnik, Pragersko; Novak Ivan, sklad. skupinovodja, Maribor glav. kol.; Primožič Franc, kretnik, Zalog; Kuclar Franc, sklad. skupinovodja, Jesenice; Kelleič Janez, tovorni sprevodnik, Maribor glav. kol.; Sušin Franc, kretnik, Sevnica; Mazovnik Anton, administr. zvan. Ljubljana glav. kol.; Bončar Franc, zapisovalec voz, Zalog; Klajdarič Franc, administr. zvan., kurilnica Maribor; **za služitelja, 2. skupine:** Rojko Friderik, svetilničar, Maribor kor. kol.

Mala kronika

★ **Župnim uradom lavantinske škofije. Ker do danes nismo prejeli navzlic vsem mogočim urgencam obvestila, da je dovoljena polovična vožnja za skupščino Prosvetne zveze na Brezjah v dneh od 6. do 8. julija, moramo skupščino na Brezjah, kakor je bilo razglašeno v »Slovenskem Gospodarju«, odpovedati. Prosimo, da se o tem obvestijo vsi, ki so se priglasili, — Prosvetna zveza v Mariboru.**

★ **Višji tečajni izpit na škofijski gimnaziji v Št. Vidu.** Pismeni izpiti so bili 10., 11. in 12. junija, ustni pa 16. in 17. junija. Izpitom je predsedoval kot ministrski odposlanec prof. dr. Grafenauer Ivan. Izpit je delalo vseh 18 učencev VIII. razreda, izdelalo pa 17; eden je bil odklonjen za leto dni. Izdelali so sledeči pripravniki: Babnik Karel, Bezek Ludovik, Bonač Janez (oproščen ustn. izpita), Fabiani Rafael (oproščen ustn. izpita), Golob Franc, Lipovec Martin, Margon Bogomir, Marinšek Leopold, Müller Franc, Oblak Ciril, Polenec Anton, Rozman Alojzij, Stopar Anton (oprošč. u. izp.), Šipic Franc, Šonc Viktor (oprošč. ust. izp.), Zupančič Franc, Žavbi Avguštin.

★ **Sprejem v škofijski zavod sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano za šolsko leto 1930-31.** V zavod sv. Stanislava se sprejemajo telesno zdravi, nravno nepokvarjeni in dobro vzgojeni dečki, zakonski sinovi dobrih krščanskih staršev, ki so dovršili z odličnim ali prav dobrim uspehom vsaj štirirazredno ljudsko šolo; zlasti taki, o katerih je upati, da se bodo po dovršeni gimnaziji posvetili duhovniškemu poklicu. V zmislu šolskih predpisov ne smejo biti prosilci za 1. gimn. razred mlajši kakor 10 let in ne starejši kakor 13 let. Prošnje za sprejem se naslove na škofijski ordinarijat v Ljubljani. Prošnji se priloži dečkov krstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Starši ali njihovi namestniki naj prineso prošnje s prilogami osebno v zavod Sv. Stanislava tekom meseca julija. Z njimi naj se pridejo obenem predstavit njihovi sinovi, za katerih sprejem prosijo. Letno plačilo se določa po izpričevalu in gmotnih razmerah prosilčevih. Vsa druga pojasnila glede obleke, knjig itd. se dobe o priliki zglasitve v zavodu. V drugi razred in nadaljnje razrede se sprejemajo samo dobri, pošteni dijaki s humanističnih gimnazij z dobrimi spričevali, pod nobenim pogojem pa ne repetentje. Čas priglašanja za nadaljnje razrede traja tudi od 1. do 31. julija. — Vodstvo zavoda sv. Stanislava v Št. Vidu n. Ljubljano.

★ **Izletniški vlak Ljubljana—Metlika v nedeljo dne 22. junija.** V nedeljo dne 22. junija t. l. bo zopet vozil na progi Ljubljana gl. kol.—Metlika in obratno izletniški vlak. Odhod iz Ljubljane gl. kol. ob 5.30, prihod v Metliko ob 9.40, odhod iz Metlkie ob 18, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 22,20. Popolni vozni redi so razobešeni na vseh postajah. Za izletniški vlak je dovoljen 50odstotni popust od normalnih voznih cen do in od vseh postaj.

★ **Državni upokojenci ne dobe popusta na parobrodih.** Družbe, ki obratujejo po našem Jadranu s pripomočjo visokih državnih podpor, ne dovoljujejo državnim upokojencem nikakih olajšav glede osebnih prevoznih cen, kakor to stori država na železnicah. Na vprašanje, zakaj tega ni, so povedali, da radi tega, ker nimajo z državo nikakega dogovora. Vidi se, da bi bilo treba le malo dobre volje in upokojenci bi imeli vsaj za trikratna potovanja polovične cene. Poklicani činitelji naj bi storili potreben korak kar najhitreje, za kar bi jim bili prizadeti zelo hvaležni.

Prebavljaj dobro, da ostaneš zdrav.
vživaj
Bullrich-ovo Sol
Idealno sredstvo proti vsem motnjam prebave, želodčnim bolečinam, zgagi i t. d.
100 let v uporabi in nenadkriljivo!
Dobiva se v vseh lekarnah.
A. W. i. C. W. Bullrich Berlin W. 57

★ **Maturantinje drž. ženskega učiteljišča v Ljubljani iz leta 1925 vabim, da se udeleže sestanka** ob petletnici mature dne 3. julija v Ljubljani po prihodu jutranjih vlakov okrog 9 v hotelu Miklič pri **gl. kolodvoru.** O nadaljnem se pogovorimo. Mila Andolšek, Karlovica, Vel. Lašče.

★ **Vidiranje potnih listov za Dansko.** Kr. danski konzulat v Ljubljani, čigar delokrog obsega vse ozemlje dravske banovine, objavlja s tem, da je odslej pooblaščen soglasno s splošnimi predpisi danskega zunanjega ministrstva izstavljati vizume za potovanje na Dansko na potnih listih jugoslovanskih državljanov. Doslej je bil za kraljevino Jugoslavijo v to pooblaščen le kr. danski generalni konzulat v Belgradu.

★ **Vinska trta v Dalmaciji in na Hrvaškem** kaže letos izredno lepo. V nastavkih so kar po trije grozdiči in več. Ako bo šlo po sreči, se obeta vinska letina, kakor jo že dolgo ne pomnijo. Cene vinu so tudi sedaj v Dalmaciji zelo nizke, v okolici Šibenika prodajajo kmetje liter po 1 Din na debelo, pod vejo po 2 Din in v gostilnah po 4 Din liter. Vsekakor bi moralo biti dalmatinsko vino na podlagi teh cen pri nas mnogo cenejše kot pa je.

★ **Omejitev prometa na cesti Boh. Bistrica—Boh. jezero.** Banovinska cesta Boh. Bistrica—Boh. jezero se od ponedeljka 16. t. m. naprej temeljito popravlja. Od tega dne je do nadaljnjega vsak promet na tej cesti z vozili z živalsko vprego nad brutto težo 1000 kg brezpogojno prepovedan. Dovoljen je le promet z osebnimi avtomobili, avtobusi in lahkimi vozili. Otvoritev rednega prometa na tej cesti bo pravočasno objavljena.

★ **Poštni avto padel v prepad.** Poštni avtobus, ki vozi med Gračanico, Gradačcem in Bos. Šamcem, se je predvčerajšnjem blizu Gradačca naenkrat ustavil na mostu, takoj nato pa se prevrnil v reko. Razen šoferja in poštnega uslužbenca je bilo v avtobusu še osem potnikov. Šofer si je pri padcu polomil vsa rebra. Tudi vse ostale osebe so bile deloma težko, deloma lahko ranjene. Nesreča je nastala zato, ker se je zlomil volan.

★ **Otrok padel v vrelo vodo.** V vasi Svilojevo pri Apatinu se je pripetila pretresljiva smrtna nesreča. 2 letna deklica Marija, hčerkica kmeta Matije Kühna, je padla v škaf vrele vode, ki je bila na dvorišču in namenjena za kopanje. Na obupni otrokov krik so pritekli starši in potegnili dekletce iz vrele vode. Otrok je dobil po vsem telesu smrtno nevarne rane. Hitro je bil poklican zdravnik, ki je otroku sicer nudil prvo pomoč, ni ga pa mogel več rešiti. Otrok je umrl med strašnimi bolečinami. Oblasti lo uvedle preiskavo, da ugotove, kdo je kriv otrokove smrti.

★ **Smrt — glavni dobitek pri kartah.** V neki gostilni v Subotici je prišlo do krvavega spopada med tremi mladimi ljudmi zaradi kart. Štefan Pejić-Garan je igral karte z bratoma Lazarjem in Markom Kovačevim. Dobil je 20 Din. Po igri sta ga oba brata napadla in ga z nožem šestkrat nevarno zabodla. Pejić-Gavran je v bolnišnici za ranami umrl. Brata Kovačev sta bila aretirana. Priznala sta, da sta soiralca napadla zato, da bi mu vzela priigrani denar.

★ **Najdenček Jokec.** Povest s podobami za naše malčke. Napisal Mirko Kunčič, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena Din 26, vezana v celo platno s krasno večbarvno naslovno sliko Din 36. V zbirki »Iz torbe Kotičkovega strička« je izšla kot I. zvezek povest o najdenčku Jokcu, ki je že svojčas zbudila med mladino toliko zanimanja. Knjižico krasi nad 160 krasnih slik, ki predstavljajo našega junaka Jokca in njegova neločljiva prijatelja kozo — Meko in Muca — Kcca. Ob zaključku letošnjega šolskega leta bo ta knjižica najlepše darilo pridnemu učencu.

★ **Pri odebelelosti** naravna »Franz-Josef« grenčica močno pospeši prebavo in napravi telo vitko. Mnogi profesorji jemljejo »Franz-Josef« vodo kot celo proti odebelelosti srca zelo dragoceno sredstvo in sicer zjutraj, opoldne in zvečer po tretjino kozarca. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Peter Lippert S. J.:

Sv. Rešnje Telo

Gospod Jezus je tisto noč, ko je bil izdan, vzel kruh in se je zahvalil ter ga razlomil in rekel: »To je moje telo, ki se za vas daje; to delajte v moj spomin.« Prav tako tudi kelih po večerji, govoreč: »Ta kelih je nova zaveza v moji krvi; to delajte, kolikorkrat boste pili v moj spomin. (I. Kor. 11, 23—25.) Vzemite in jejte, to je moje telo; vzemite in pijte, to je moja kri.« V tisti uri ni šele oznanjal nove oblike krščanskega življenja, ampak je to že vzpostavil. V tisti uri se je izvršilo najpopolnejše razodetje božjega bistva, kakor je sploh možno na zemlji. Že od vekomaj je božje bistvo ljubezen in ta božja ljubezen je požrtvovalnost. Iskre in žareče kapljice te ljubezni so nekoč v začetku planile v praznoto in po božji volji postale svet. In ta svet je Bog tako zelo ljubil, da je zanj žrtvoval svojega edinorojenega sina: njegova ljubezen se je spremenila v požrtvovalnost. In ta poosebljena božja beseda, darovana svetu, je imela zopet le to nalogo, da oznanja ljubezen, ki temelji v Bogu in izhaja iz Boga; ljubezen požrtvovalnosti; ljubezen, ki je pripravljena pokoriti se drugemu; ljubezen, ki prestopa meje lastne osebnosti, da bi pripomogla drugim do rasti. Bodite popolni, kakor je vaš nebeški oče popoln! delajte dobro tudi tistim, ki vas sovražijo! umivajte si noge med seboj, služite eden drugemu, da celo, bodite si med seboj kakor sužnji, ki so popolna last gospodarja.

Temu govoru o pravi ljubezni doda sedaj sam zgled tako brezprimerne požrtvovalnosti, da nam ta pomeni popoln razpad sebe in podvig ter rast v ljubljenem. Postanite si med seboj jed in pijača, živite eden od drugega, kakor živite od mene, kakor jaz postajam vaša hrana in pijača. Zato vzemite, to je moje telo. In besedi je takoj sledilo tudi dejanje in jedli so v resnici od kruha njegovega telesa in pili iz keliha njegove krvi.

Od tega trenutka brezpogojna in brezobzirna pokorščina služeče ljubezni ni več samo pridiga, in samo stroga postava ali neki, v velikansko daljavo odmaknjeni ideal ali simbol, ampak popolna resnica; v resnici, sedaj imamo žrtev, katere ni mogoče preseči; za vse bodoče čase je sedaj omogočeno, da se hranijo in žive od telesa in krvi, od srca in bistva drugega, ki se je prostovoljno žrtvoval zanje. In četudi bi ta slučaj najpopolnejše samovdanosti ostal osamel v zgodovini, božji sklepi bi s tem dosegli svoj vrhunec in stvarjenje sveta je doseglo svoj najpopolnejši konec; dospelo je do najvišjih popolnosti; od smrti je prestopilo v življenje, od telesnosti je prešlo k duhovnosti; od postave, ki ovira svobodni razmah, so se mu odprla vrata v svobodo; izginil je strah, ki ga je nadomestila ljubezen; hrepenenje je prenehalo, ker se je uresničilo; posedovanje se je spremenilo v darovanje. Mehanično, prisiljeno in bojevito, je bilo vsaj na enem mestu, a na tem popolnoma premagano; vse to je izpodrinil svet duhovnosti, svobode in ljubezni.

Toda to dejanje brezprimerne ljubezni, Jezusova življenjska daritev, ne ostane edina tovrstna izpolnitev. V spominu na Jezusa in pomoči njegove evharistične slovesnosti, so oni, ki so prejemali v tej uri, sami zopet postali darovatelji, oni, ki so jedli kruh, ki ga jim je nudila najvišja ljubezen, so sami zopet postali kosec živega kruha, od katerega je jedel umrljivi svet in zopet ozdravil ter se opomogel. In ti, ki so pili kri, ki jim je bila vir novega življenja, so zopet sami žrtvovali svojo kri, ki je postala seme novega rodu. In tako gre dalje brez izpremembe. Od tega trenutka dalje živi svet od kruha in vina, ki ga je darovala neizmerna ljubezen, od nove žrtve, od telesa in krvi, življenja in src onih, ki so se izročili lačnim in žejnim, da jih povžijejo. To je udeležba pri mizi Gospodovi, od tedaj in na veke, kakor je je darovani veliki duhovnik izrazil na višku svojega trpljenja med molitvijo 21. psalma: »Revni bodo jedli in bodo nasičeni . . ., in njih srce se bo s tem preživelo na veke.

Iz knjige: Gotteswerke u. Menschenwege.

RESTAVRACIJA HOTEL ŠTRUKELJ
toči od danes naprej v vrčkih
Zagrebačko črno pivo
istovrstno kot se je točilo v zagrebškem paviljonu na velesejmu

Jože Podslivniški:

Srečanje

Poletnega dne je šel Napuh na sprehod. Krasne barve na kroni iz milnih mehurčkov, katero je nosil na glavi, so se mu čudovito lepo prelivale v solnčnem siju. Na škrlatnobarvni obleki so visele brezštevilne, pozlačene steklene krogljice; ploske noge pa so mu tičale v čevljih, pripete z veliko zaponko. Hodil je na njih tako ponosno in samozavestno sem in tja, kakor leseni kralj v glumi. Široko obličje mu je sijalo zadovoljnosti, rdeče in prst debele ustnice so bile zaničljivo zategnjene. Z napol zaprtimi očmi se je oziral okoli sebe in se ogledoval, misleč, da je vreden dolgega pogleda.

Napuh je naenkrat ostrmel. Nasproti mu je prišlo preprosto bitje; umerjen je bil njegov korak, lepo vedenje in ljubke obrazne kretnje pa so povzdigovale plemenitost in iskreno zadovoljnost. »Pojdi mi s poti!« je bil Napuhov pozdrav, ko sta si stala čisto blizu. »Rado,« je odvrnilo plemenito bitje smeje in se izognilo s poti. Napuh je bil užaljen. »Ti se smejiš; kako si drzneš se smejati v moji navzočnosti!« je kričal Napuh in se vrgel razjarjen na žalilca.

Skromno bitje se ni branilo, niti trenilo ni z očmi, ampak je stalo mirno in trdno, Napuh pa je telebnil na tla: milni mehurčki so se razpočili, steklene krogljice so se razletele v črepinje — zaletel se je bil namreč v Zaslugo.

Naša nova povest

Prihodnji teden pričnemo priobčevati nov roman

Rumeni gusarji

Žalostna je usoda sodobne Kitajske, ene največjih držav sveta. Štiristomilijonski narod že od revolucije l. 1911 ali pa celo od boksarske vstaje l. 1900 dalje preživlja hude notranje boje, **državljansko vojno,** v katero kakor izza kulis posegajo svetovne velesile. Ker Kitajska še danes nima nobene skupne vlade, ki bi jo priznavali vsi Kitajci, je čisto razumljivo, da se stara rak-rana na Kitajskem narodnem telesu znova odpira in ljudstvu povzroča hudo trpljenje. Ta skeleča rana je **roparstvo,** zlasti še pomorsko roparstvo, piratstvo ali gusarstvo, o katerem ve pomorska zgodovina povedati nemalo strašnih junaštev.

Prav v čase po svetovni vojni in v sedanje kitajske državljanske vojne posega **povest »Rumeni gusarji«.** Popisuje veliko moč, grozno brezobzirnost in brezsrčno krutost gusarjev, ki ni nasproti lastnim rojakom nič manjša ko napram tujcu. Pravično pa riše tudi lepe poteze v Kitajčevem značaju: njegovo uljudnost, udanost, zvestobo prijatelju, junaško moč duha, v trpljenju, ki zre mukam in celo bridki smrti mirno in smehljajoč v oči

Na drugi strani pa je povest »Rumeni gusarji« vesela pesem bratovske ljubezni, ki se ne straši največjih naporov, gladu in žeje, noči brez spanja niti ne smrtne nevarnosti. Dva brata in dva njuna prijatelja pa se drznejo tekmovati v zvitosti in spretnosti s celo armado roparjev, ko gre za rešitev prijateljev in pod roparskim jarmom zdihujočih vaščanov! In brata v tej tekmi zmagata!

Bravce bo gotovo tudi veselo presenečalo, ko bodo videli, da se gusarji in njihovi nasprotniki v medsebojnem boju poslužujejo povsem **modernih sredstev:** motornih čolnov, radijske oddajne in sprejemne postaje itd. Zato po pravici pričakujemo, da se bravci ob povesti »Rumeni gusarji« ne bodo dolgočasili.

★ **Organisti pozor!** Znani skladatelj Karol Bervar je ravnokar izdal Deset napevov k blagoslovu. Cena part. Din 15, glasovi sopran-alt, tenor-bas, po Din 4. — Dr. Kimovec ocenjuje takole: »Bervar ne išče novih potov po metodični in harmonični plati, ampak ostaja na tisti razvojni točki, ki jo menda vsi zbori izlahka dosežejo.« — Pesmi so preproste, prijazne, cerkvi dostojne, v celoti zlasti za kraje z manjšimi zahtevami, zelo uporabne z novim tekstom po tri kitice. Dovoljenje za natis je dal knezoškof. ordinarijat v Mariboru. Pesmi se dobe v »Slomškovi tisk. zadrugi« v Celju.

★ **»Službene novine«** od 17. junija št. 134 prinašajo zakon o sodnih taksah in pravilnik k temu zakonu.

★ **Vreme v državi** je pretežno oblačno. Barometer je kazal 761.8 mm, termometer 15° C do 25° C, veter severnovzhoden, pretežno oblačno. — V Mariboru je kazal barometer 762.5 mm, termometer 13° C do 23° C, veter severnozahoden, jasno. — V Zagrebu je kazal barometer 762.5 mm, termometer 14° do 25° C, vzhoden veter, oblačno. — V Belgradu je kazal barometer 762.5 mm, termometer 14° C do 25° C, vzhoden veter, pooblačno, pršil je dež. — V Sarajevu je kazal barometer 761.2 mm, termometer 12° C do 26° C, veter vzhodnosevernovzhoden, po večini oblačno. — V Skoplju je kazal brometer 763.2 mm, termometer 15° C do 26° C, veter severnovzhodnoseveren, naliv, 26 milimetrov padavin. — V Splitu je kazal barometer 759.2 mm, termometer 21° C do 32° C, vzhoden veter, popolnoma oblačno. — Na Rabu je kazal barometer 758.7 mm, termometer 21° C, severen veter, popolnoma oblačno.

*

★ **Natečaj** se razpisuje v šoli za zaščitne sestre v Ljubljani s pravico do II. kategorije. Prošnje se morajo vložiti do 10. avgusta. Natančnejši pogoji so v Službenem listu Dravske banovine.

★ **V Kranju.** Glavni trg 140, pri »Puščavniku«, je otvorila znana ljubljanska tvrdka **Ign. Vok,** Tavčarjeva ulica 7, trgovino s **Pfaff** šivalnimi stroji in **Puch** kolesi ter vsemi v to stroko spadajočimi predmeti. Omenjeno tvrdko cenj. čitateljem toplo priporočamo. 7036

★ **Avtopodjetje Hojak, Domžale,** naznanja cenj. občinstvu, da vozi avtobus Ljubljana—Bled od 22. junija vsaki dan odhod iz Ljubljane Hotel Union in gostilna Figovc ob 7.45 zjutraj in ob 16.30. Prihod na Bled 9.30 in 18.15. Odhod z Bleda Hotel Park ob 6.45 in ob 19. Prihod v Ljubljano ob 9.30 in 20.45. Za obilen obisk se priporoča podjetje. 7032

★ **Fordova svetovna produkcija** avtomobilov in tovornih voz je znašala v marcu letos 169.045 komadov proti 131.747 v februarju in 98.529 v januarju, prvem mesecu po uvedbi zboljšanega modela A. V aprilu so računali približno 9000 voz na dan.

★ **Gostilničarska pivovarna d. d. v Laškem.** Pripravljalni odbor gostilničarske pivovarne d. d. v Laškem sklicuje s tem gg. odbornike in interesente iz vrst delničarjev na posvetovanje, ki se bo vršilo **v petek 20. junija ob 16 v hotelu »Savinja« v Laškem** z naslednjim dnevnim redom: 1. Sporočilo o sedanjem stanju pripravljalnih del in udeležbe bratov Hrvatov, 2. posvetovanje o določitvi dneva sklicanja ustanovnega občnega zbora. Ker je to posvetovanje izredne važnosti, prosimo, da se istega gospodje zanesljivo udeležijo. — **Pripravljalni odbor.**

★ **Avtobusna zveza Ljubljana—Kranj—Jezersko—Bad Vellach—Celovec in obratno.** Dnevno odhod iz Ljubljane »Figovc« ob 8, iz Kranja ob 9.45, iz Jezerskega ob 11.15, iz Bad Vellach ob 11.50, **prihod** v Celovec ob 14. — Odhod iz Celovca ob 14, iz Bad Vellach ob 16, iz Jezerskega ob 17, iz Kranja ob 19, **prihod** v Ljubljano ob 19.45 7022

★ **Mlad Doberman se je izgubil.** Sliši na ime Don. Odda se proti nagradi, Gerbičeva 26 (Epich), blizu kopališča Kolezije. 7029

★ **Poletna vročina me ne straši.** Grem v Unionsko klet ter v hladu in miru popijem četrt cvička. 7026

Ljubljana

Spored procesije presv. Rešnjega telesa v stolnici

Ob osmih slovesna pontifikalna sv. maša. Po maši gre ob lepem vremenu procesija: Pred škofijo, Stritarjeva ulica, pred frančiškansko cerkvijo I. blagoslov. — Wolfova ulica, Kongresni trg, pred spomenikom presv. Trojice II. blagoslov. — Udeleži se ga tudi že prej tam zbrana šolska mladina. — Vegova ulica, Emonska in Cojzova cesta, pred šentjakobskim znamenjem III. blagoslov. — Stari trg, Mestni trg, pred mestno hišo IV. blagoslov.

Razvrstitev.

I. Društva. 1. Prosvetna zveza z zastavo. Stolna prosveta. 2. Krščansko žensko društvo 3. Kat. mladeniško društvo. 4. Kat. društvo rokodelskih pomočnikov. 5. Krekova mladina in krščanski socialisti. 6. Akademska društva: Danica, Zarja, Borba, Starešinstvo.

II. Ženske Marijine družbe. 1. Dekliška iz Lichtenturna. 2. Dekliška iz Križank. 3. Uršulinska tretja. 4. Marije Pomočnice. 5. Notranja uršulinska. 6. Stolne. 7. Gospodičen in gospe pri oo. jezuitih.

III. Bandero Naše Ljube Gospe. Ženske svetiljke, narodne noše.

IV. Bandero Presv. Rešnjega Telesa. Moški svetiljci, moške Marijine družbe, stolna Vincencijeva konferenca.

V. Dečki in deklice (po štirje v eni vrsti).

VI. Prva četa vojske z godbo.

VII. Mestni magistrat, trgovska zbornica, uradništvo, univerza.

VIII. Oo. frančiškani, duhovščina, Presvetli z Najsvetejšim.

IX. Ban in divizijonar, uradniki in častniški zbor.

X. Druga četa vojske.

Verniki, ob ulicah, kjer se pomika procesija, se naprošajo, da iz spoštovanja do evharističnega Boga okrase in razsvetle okna na cesto. — Občinstvo naj procesije ne trga. Krščanski takt zahteva, da se moški odkrijejo in da verniki pokleknejo, ko neso mimo Najsvetejše.

Svete maše so od 4 do 8 vsake pol ure, ob 9 in 11.30.

Rimski grobovi v Ljubljani

Na Vrtači v podaljšani Levstikovi ulici, kjer se gradi vila g. dr. Tomšiča, so izkopali v temelju te zgradbe na severni strani štirioglat kamenit rimski grob z običajnimi pridevki, nadalje tudi šest lončenih žar. Vse izkopanine so ostale, žal, v zasebni lasti, ker nam v naši državi manjka še zakona glede javne lastnine takih zgodovinskih spomenikov. Zanimivo v tem slučaju je najdišče teh rimskih grobov, ki leže pred zapadnim zidom stare Emone in kjer dosedaj še niso našli sledi kake ceste.

Češenj je zmanjkalo

na ljubljanskih stojnicah zadnje dni. Prejšnjo soboto in nedeljo jih sploh ni bilo dobiti, v ponedeljek in v torek jih je zmanjkovalo že sredi dopoldneva. Včeraj v sredo so bile stojnice nekoliko bolj založene s češnjami, toda povpraševanja za sočnim sadežem so bila tolika, da je tovrstnega boljšega blaga tudi včeraj že proti poldnevu zmanjkalo. Cene češenj so od 8 do 12 Din kg. So to same uvožene češnje, večinoma z Vipavskega. Domače češnje še niso prišle na trg in je sploh vprašanje, koliko le-teh bo ob času v Ljubljano prišlo, ko smo n. pr. brali, da je zadnja toča silno poškodovala češnjeve nasade tam nad Litijo, nad Kresnicami, na Jančah itd. Veliko povpraševanje vlada na trgu za rdečimi jagodami. Kmetice, ki jih prinesejo iz okolice, imajo navadno koj prazne košarice. Ženske so zato znale izkoristiti to priliko in drže cene jagodam precej visoko; včeraj so jih n. pr. prodajale po 7 Din liter.

Kaj bo danes?

Stolnica. Ob 8 pontifikalna sv. maša. Po maši slovesna procesija po mestnih ulicah.

Razstava francoske umetnosti v Narodnem domu. Ob pol 12 vodstvo.

Razstava na Srednji tehnični šoli.

Lekarne: Nočno službo imata Mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in Mr. Ramor, Miklošičeva 20; v petek pa Dr. Stanko Kmet, Dunajska cesta 41 (pri Sv. Krištofu), Mr. Leustek, Resljeva cesta 1 in Mr. Bohinec ded., Rimska cesta 24.

⊙ **Počitniška kolonija Slov. krščanske ženske zveze.** V počitniško kolonijo na Homcu se sprejme v skupino od 13. do 27. julija t. l. še nekaj dečkov v starosti 6 do 12 let. Pojasnila daje in sprejema prijave do 28. t. m. Slov. krščanska ženska zveza, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5.

⊙ **Obvestilo.** Nadaljevanje razgovora o modi se preloži na poznejši čas. — Slov. kršč. ženska zveza, Ljubljana.

⊙ **Ljubljanska sodaliteta** se snide v petek 20. junija ob 17 v Jugoslovanski tiskarni na kratek sestanek. Referat je pripravljen. Predsednik.

⊙ **Kres v Trnovem.** V ponedeljek dne 23. junija bo kresni večer v Trnovem. Cerkev sv. Janeza bo razsvetljena, godba Zarja bo imela promenadni koncert. Zažigali bodo umetni ogenj in rakete. Več bodo povedali v nedeljo.

⊙ **Šolska razstava.** Na Tehnični srednji šoli v Ljubljani se danes otvori razstava, ki prikazuje kovinsko enojermenično stružnico (brzostružnico), izdelano na Strojni delovodski šoli, dalje ročne izdelke Kiparske in rezbarske in Keramične šole in risbe prostoročnega risanja na Arhitektonsko-gradbenem odseku. Vstop je prost. Šolska uprava vabi občinstvo, da si ogleda razstavo. Zlasti so vabljeni vsi, ki se zanimajo za strojništvo.

⊙ **Katoliškemu društvu rokodelskih pomočnikov** so povodom njegovega 75 letnega jubileja darovali deloma kot preplačilo za knjigo »Jubilejni zbornik« p. n. gg.: Po Din 500: August Jenko, veleindustrijalec v Ljubljani, Gosposvetska cesta 7; rodbina pokojnega Avgusta Žabkarja, Dunajska cesta 35, in rodbina pokojnega Leopolda Tratnika, Sv. Petra cesta 25; Din 250 Franc Dolinar, pekovski mojster, Ljubljana, Pred škofijo 11; Din 200 msgr dr. Aleš Ušeničnik, univ. profesor; po 100 Din Ignacij Nadrah, stolni dekan, Ivan Rebek, veleindustrijalec v Celju, dr. Mihael Opeka, stolni kanonik, Karel Čeč, ravnatelj Jugoslovanske tiskarne, Ivan Kregar, pasarski mojster, Ljubljana, Zrinjskega cesta 3, in gospa N. Jenko. Bog povrni vsem dobrotnikom in jim obudi obilo posnemovalcev!

⊙ **Služkinje!** V nepozabnem spominu vam je ostala tista nedelja leta 1926, ko se je v cerkvi sv. Jožefa zbralo čez 700 ljubljanskih služkinj, ki so se posvetile presv. Srcu Jezusovemu. Že tedaj ste sklenile, da hočete po nekaj letih to posvetitev obnoviti. Od tistega časa je prišlo v Ljubljano na stotine novih deklet. Čas je torej, da to obljubo izpolnimo. Storiti hočemo to v nedeljo 22. junija v cerkvi Marije Pomočnice na Rakovniku. Ob 4 popoldne se zbero služkinje v cerkvi, kjer bo govor. Sledi darovanje, nakar se uredimo v procesijo, ki se v slučaju lepega vremena vrši iz cerkve h kapelici, kjer bodo pete litanije. Služkinje, tudi letos poskrbite, da se te lepe slovesnosti udeležite v čim mogočnejšem številu.

⊙ **III. javna produkcija gojencev drž. konservatorija** se vrši v petek, dne 20. t. m ob 20. uri v Filharmonični dvorani s sledečim sporedom: 1. a) Serg. Prokofjev: Zaklinjanje vode in ognja, b) Musorgski: V kotu. Poje Skvarča Antonija, IV. let. Klavir: Gallatia Reinhold. 2. M. Balakirev-Glinka: Škerjanc. Klavir. Kanc Pavla, I. let. vis. š. 3. G. Cassado: Sonata, nello stile antique spagnuolo za čelo in klavir. Leskovic Bogomir, V. let Šivic Pavel, III. let. vis. š. 4 J. Brahms: Sonata v f-molu op. 5. Štirje stavki. Klavir. Šivic Pavel, III. let. vis. š. 5. G. Mahler: O polnoči Poje Jug Milan, VI. let. Klavir: Menardi Pia. 6. Sibelius: Koncert za violino op. 47, I. st. Šušteršič Vinko, III. let. vis. š. Klavir: Lipovšek Marijan. 7. a) B. Bersa: Vseh duš dan; b) A. Dvorak: Ko me stara mamica; c) A. Dvorak: Kletko dajte jastrebu. Poje Marčec-Olup Mara, VI. let. Klavir: prof. Janko Ravnik. 8. Cesar Franck: Preludij, Koral in Fuga. Klavir: Novaković Božica. Št. 1, 5, 7 šola ravnateja M. Hubada, št. 2 šola prof. Antona Ravnika, št. 3 šola prof. Emerika Berana, št. 4 šola prof. Janka Ravnika, št. 6 šola prof. Jana Šlaisa, št. 8 absolventka instrumentalnega oddelka za klavir šole prof. Janka Ravnika. — Sedeži po 5 Din, stojišča po 2 Din os v predprodaji v Matični knjigarni. Ravnateljstvo vabi starše gojencev kakor tudi prijatelje konservatorija, da v obilnem številu poseti to produkcijo.

⊙ **Ravnateljstvo drž. konservatorija** naznanja vsem p. n. gospodom in gdč. učiteljem in učiteljicam, da so sprejeti vsi, ki so se zglasili za pevski tečaj, katerega bo priredila gdč. Angela Trostova od 1. do 10. avgusta t. l. Brez nadaljnjega naj se zglasijo dne 1. avgusta zjutraj ob 8 v sobi št. 14 poslopja Glasbene Matice. Glede stanovanj se bo poročalo v časopisju.

— PEGL —

■ 4 odstrani takoj in brez sledu **„Creme Orizol“.** Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Založa: »Cosmochemia, Zagreb Smičiklasova 23. Telefon 49-99

⊙ **Okrasite okna in balkone s cvetlicami!** Po inicijativi podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani se je sestavil odbor za olepšavo oken in balkonov v Ljubljani. Odbor si je postavil hvalevredno nalogo, da poživi gojitev cvetlic na oknih in balkonih ter pripomore k temu, da postane zunanja podoba Ljubljane bolj lična in prikupljiva. Akcija tega odbora je pomembna tudi za tujski promet. Zategadelj pozivljam ljubljansko meščanstvo, da se radevolje odzove prizadevanju tega društva, ter okrasi balkone in okna kakor nekdaj z raznovrstnimi cvetlicami **Mestna občina bo svojčas najemnike stanovanj, ki bodo imela** najlepše okrašena okna in balkone, odlikovala s primernimi nagradami.

⊙ **Na Dunajski cesti,** vse od železniškega prelaza pa do topničarske vojašnice in še dalje do Brinja, prav tako na Linhartovi in po vseh sosednih ulicah se pritožujejo ljudje nad cestnim prahom, ki jih dan za dnem duši in preganja s cest. Mestna občina pač pošilja v ta del mesta svoj škropilni avtomobil, pa le poredkoma, po nekaterih ulicah pa sploh ne. Dunajsko cesto vsaj bi bilo potrebno škropiti večkrat na dan, takisto glavne sosedne ulice, ki se končavajo v Dunajski. Prah na tem cestišču je mnogo večji kot n. pr. na ulicah v sredini mesta, ki so deloma asfaltirane, deloma tlakovane. In vendar so te ulice večkrat škropljene kot ceste v predmestjih, ki imajo vse gručasto podlago.

⊙ **Zoološki izlet na Kočevsko.** Prirodoznanstvena sekcija Muzejskega društva za Slovenijo vabi svoje člane na zoološko ekskurzijo v Kočevje, ki se bo vršila prihodnji teden. Natančnejše informacije dobe člani petek, 20. t. m., ob 12. uri v zoološkem institutu ljubljanske univerze, kjer se bodo sprejemali tudi priglasi za ekskurzijo.

⊙ **Advokatska komora** v Ljubljani ima telefonsko številko 2904.

⊙ **Nagla smrt v Trnovem.** Včeraj smo kratko poročali o slučaju nagle smrti v Trnovem. V Zeljarski ulici tik pred hišo št. 11, kjer stanuje, se je v torek popoldne zgrudil 45 letni delavec Jožef Kocmur, doma iz Višnje gore, pristojen pa v Ljubljano. Na lice mesta je prišla policijska komisija: zdravnik dr. Avramovič in pa uradnik Mislej. Komisija je ugotovila, da je Kocmurja zadela srčna kap, in ukazala, naj se truplo prepelje v mrtvašnico.

⊙ **Nevaren padec z zidarskega odra.** Na Starem trgu se je včeraj dopoldne pripetila težja nesreča. Hišo št. 24 sedaj popravljajo. 26 letni delavec Anton Resnik iz Doba pri Domžalah je okrog pol 11 lezel po tramu zidarskega odra na dvorišču. Naenkrat je omahnil in padel na tla, pet metrov pod tramom. Od strašnega padca je Resnik omedlel. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico. Tam so ugotovili, da si je Resnik pretresel možgane. Njegove poškodbe so zelo nevarne.

⊙ **Voz za vozom** se pomika v teh dneh skozi mesto. Kmetje iz okolice so pričeli s košnjo na Barju, pa vozijo osušeno seno skozi mesto domov na Ježico, v Tomačevo, v Moste, v vse kraje ljubljanske okolice. Košnja sena je letos zadovoljiva, vreme je tudi dovolj ugodno. Kmetje že tožijo, da vročina kar preveč pritiska; solnce je po nekaterih krajih že izžgalo zemljo; silno bi bilo že potrebno en dan dežja.

⊙ **Tuj gramofon prodala.** Zidar Franc Kosi v Rožni dolini VI-26 je v torek spoznal, da sta se njegova sostanovalca I. G. in F. S. naenkrat izselila, z njim pa se je izselil tudi njegov 1900 Din vredni gramofon. Za sostanovalcema mu niti ni bilo toliko, mnogo več pa za gramofon. Res je izvedel, da sta zlikovca prodala gramofon vrtnarju Gradu na Glincah za 900 Din. Takoj, ko je Grad zvedel, da je bil gramofon ukraden, ga je vrnil, za zlikovcema z denarjem pa je seveda izginila vsaka sled — zaenkrat.

Iz društvenega življenja

Izredni občni zbor Slovenskega planinskega društva. Opozarjamo vse člane, da prineso k izrednemu občnemu zboru SPD, ki se vrši v nedeljo, dne 22. t. m. ob 10 dopoldne v dvorani Mestnega doma, svoje članske izkaznice, ker brez njih udeležba ne bo dovoljena.

Nikdar ne obupajte, kajti Vasa obleka bo zopet kakor nova, ako jo perete z

LUX

MILOM V LUSKAH

Maribor

☐ **Birmovanje v braslovški dekaniji.** Presvetli škof dr. Ivan Tomažič je podelil ob priliki birmovanja v braslovški dekaniji v dneh od 9. do 16. t. m. 1503 otrokom zakrament sv. birme. V dneh od 21. do 28. junija se vrše birmske slovesnosti v dolnjelendavski dekaniji.

☐ **Glede občinske trošarine** se vrši te dni razprava v finančnem odseku. Razprava je zelo živahna, ker gredo mnenja članov finančnega odseka v posameznih točkah precej narazen. Vprašanje uvedbe občinske trošarine se bo bržčas obravnavalo že na prihodnji seji občinskega sveta. Vprašanje uvedbe občinske trošarine je bilo že na dnevnem redu zadnje seje, pa se je razprava o tem radi potrebe podrobnejše proučitve odložila.

☐ **Blamaža ali štorija o ponesrečenih »numercah«.** »Miss Maribor« za l. 1930 so kanili izvoliti v nedeljo na Mariborskem otoku, na podlagi nekih »numerc«, ki so jih bili prilepili posameznim kandidatinjam. Kakor smo pa že včeraj napisali: najbolj v poštev prihajajoče dame so te »numerce« odklanjale, znanih mariborskih lepotic, ki se pa ne marajo izpostavljati takšnim nerodnostim, pa sploh ni bilo zraven. Akcija z »numercami« se je torej ponesrečila. Zato je tukajšnja »Mariborer Zeitung« v svoji večerajšnji številki razglasila, da velja tudi navedba p r i i m k o v na kuponu. To se pravi po domače: uračunali so se. Nazadnje še ni niti izključeno, da bodo proglasili za »Miss Maribor« kakšno gospodično ali gospo, ki je v nedeljo sploh ni bilo na Mariborskem otoku. Kajti: glede »numerc« je bila kontrola; ni je pa bilo glede tega, kdo je sploh bil na otoku v nedeljo in kdo ne. Saj so nazadnje Mariborčani pozabljivi; oziroma: so, ki računajo na to...

☐ **Praveati monstre-proces** bo jutri pri tukajšnjem okrožnem sodišču. Na zatožni klopi bo sedelo 22 obtožencev, ki so v zvezi z veliko falzifikatorsko afero 1000 dinarskih bankovcev, o čemer smo že svojčas o priliki razkritja ponarejevalske in razpečevalske družbe obširno poročali. Središča te obsežno zasnovane falzifikatorske akcije so bila kakor znano v Turškem vrhu, Vinici in Radvanju pri Mariboru; razkrite so bile tri kovačnice ponarejenih bankovcev in sicer v Turškem vrhu, Radvanju in Mariboru. 22 obtožencev bo zagovarjalo 17 odvetnikov, med temi 13 ex offo. Razprava se bo vršila v bivši porotni dvorani kjer se od ukinitve porote ni vršila nobena obravnava, pred senatom trojice. Razpravi, ki bo trajala bržčas dva dni, bo predsedoval sodnik okr. sodišča Guzelj.

☐ **Velike mednarodne rokoborbe** priredi športni klub »Maribor« v svrho propagande težke atletike. Sodelujejo najboljši rokoborci Avstrije, Madjarske, Italije, Nemčije in Francije ter rokoborci iz Maribora in Ljubljane. Tekme se pričnejo v soboto, dne 21. t. m. ob 21 na verandi unionske pivovarne ter bodo trajale pet do šest dni. Nagradi: 5000 dinarjev prvi, 2500 dinarjev drugi.

VROČINA

ni samo neprijetna, ampak celo nevarna. -- Umivajte si zato večkrat na dan vse telo s sijajno hladečim in živce okrepčujočim

levjim franc. žganjem

Rešeni boste velike nadloge. - Počutil se boste sveže in prožne. -- Svoje vsakdanje delo boste opravljali brez napora.

DOBIVA SE POVSOD. — Ceniralna zaloga za Jugoslavijo:

Levja Mentol Droždjenka — Zagreb Maruličev trg 5

☐ **Iz seje mestnega sveta.** Na torkovi seji se je dalo dovoljenje Mariji Petek za stojnico za prodajo perila lastnega izdelka. — Uporabno dovoljenje se je izdalo Karlu Goležu za preureditev hiše na Aleksandrovi cesti 44 in gradnjo skladišča ter dvigala, tovarni Tscheligi pa za gradnjo poslopja za pisarno in skladišča.

☐ **Radi stroka koruze.** Na zatožni klopi sta sedela včeraj 27-letni poljski delavec Vincenc Golob iz Slavščine ter 22-letni posestniški sin Ludovik Žmavc iz Sv. Andraža v Slov. goricah. Golob se obtožuje, da je dne 17. novembra 1929 zadal Francu Muršiču dva udarca s kolom, Žmavc pa, da je Muršiča zabodel z nožem v hrbet. Dogodilo se je to v gostilni Janeza Koseca v Smolincih, kjer so sredi zabave nenadoma zgrmeli skupaj bratje Žmavc in Muršič ter Golob: ker je bil od nekod prijatelj Francu Žmavcu strok koruze v glavo. Golob je zakrivil hudodelstvo težke telesne poškodbe, Žmavc pa prestopek zoper življenje in telo. Bratje Žmavc in Muršič ne uživajo v smislu navedb obtožnice ravno dobrega glasu ter so znani kot aufbiksarji in pretepači. Razpravo je vodil sodnik okrožnega sodišča Zemljič; dr. Lešnik in Kolšek prisednika. Obtožbo je zastopal namestnik drž. pravdnika Sever. Golob je bil obsojen na tri mesece težke ječe in 3000 Din, Žmavc pa na tri mesece zapora in 500 Din.

☐ **V cvetu mladosti ...** V tukajšnji splošni bolnici je umrl na posledicah neozdravljive bolezni 20-letni slikarski pomočnik Teobald Sovinc. Pogreb blagega pokojnika bo danes ob 15 iz mestne mrtvašnice na magdalensko pokopališče.

☐ **Avtobusni promet na Mariborski otok.** Dosedanja proga se podaljša do ceste pri Kamnici, ki vodi na otok. Pozneje bo vozil avtobus do samega otoka. Vozna cena od Glavnega trga do gramozne jame ostane Din 1.50, do cestnega odcepa pri Kamnici 3 Din. Odhod iz Glavnega trga dnevno od 10 do 20 in sicer v presledkih po pol ure.

☐ **Izpred senata trojice.** Na zatožni klopi so sedeli včeraj: 21-letni Mihael Kampl iz Gline pri Ljubljani radi zločina tatvine; 29-letni mizarski mojster Jožef Žlahtič iz Nove vasi radi hudodelstva tatvine; 33-letni Andrej Soltič iz Križevcev radi zločinstva zoper državna oblastva in prestopka zoper čast, Štefan Soltič pa radi prestopka zoper državno oblast in prestopka zoper čast; 21-letni hlapec Maks Kramberger in 21-letni posestniški sin Maks Fridl pa se obtožujeta zločinstva zoper varnost javnega prometa in sicer: Maks Kramberger, ker je v noči od 16. na 17. marca t. l. v Gornji Hajdini brez kakega določenega namena med km 12.4 in 12.5 položil preko obeh železniških tračnic približno 4 m dolg svež borov hlod; Maks Fridl pa, ker je Maksa Krambergerja navajal k omenjenemu dejanju. — Obsojeni so bili: Mihael Kampel na dva meseca strogega zapora, Jožef Žlahtič na tri tedne zapora z običajnimi poostritvami. Štefan Soltič na en mesec in 7 dni strogega zapora ter 100 Din globe ali dva dni zapora, pogojno na eno leto. Andrej Soltič na tri mesece 7 dni strogega zapora in 100 Din denarne kazni ali dva dni zapora, pogojno na dve leti, Kramberger na tri mesece strogega zapora. Obtoženi Friedel se je izločil, ker služi ta čas pri vojakih.

☐ **Sodišču so ga izročili.** Štefanu Klincu iz Dobravice je zmanjkalo penezov za tri jurije in sedem stotakov; sum je padel na Viktorja Nahtigala iz Dobravice, ki ga je obmejna policija na tukajšnji železniški postaji aretirala in zaslišala. Pri zaslišavanju je Nahtigal priznal krivdo ter so našli pri njem še 3480 Din. Nahtigala je obmejna policija predala sodišču.

☐ **120 jurijev** bi bil moral odrajtati Štefuc K., ko bi ga bili iztaknili. Saharinčka je kanil vtihotapiti ter ga tudi preko meje spravil. Iz previdnosti ga je bil skril pod grmičkom, nato pa se kakor pogreznil v zemljo. Iz ozadja je namreč zablisnilo ostro oko podpreglednika finančne kontrole Dragotina Čretnika, ki je omot s saharinom privlekel izpod grmička. Po Štefucu pa bo tudi enkrat, če...

☐ **Na ribjem trgu** je bilo včeraj videti samo škombre po 26 dinarjev. Zaloga je bila bolj pičla, zato je tudi kmalu pošla.

☐ **Vprašanje znižanja cen pivu** so obravnavali mariborski gostilničarji na svojem včerajšnjem občnem zboru, ki je potekel precej živahno. Končni sklep se je odložil do prihodnjega izrednega občnega zbora, ki se bo v kratkem sklical. Pač pa so mariborski gostilničarji sklenili, naj vsem mariborskim gostilničarjem dobavlja Tschelligijeva pivovarna. Po občnem zboru se je podala deputacija k vodstvu omenjene tovarne s prošnjo, da bi po možnosti mogli ustreči omenjenim željam mariborskih gostilničarjev.

☐ **Z opeko natovorjen voz** se je zvrnil včeraj popldne v Vrbanovi ulici na 40-letnega Jurija Štefana. Štefanu je čisto zmrcvarilo levo nogo. Težko poškodovanega so pripeljali v tukajšnjo bolnišnico.

☐ **Samoumor 12-letnega fantiča.** V Limburškem gozdu je našla posestnica Marija Kramer iz Vrhovega Dola 12-letnega Antona Borovnika obešenega na drevesu. Borovnik je delavčev sin iz Vrhovega Dola, ter bi imel iti v šolo. Namesto tega pa je šel v gozd in se je obesil.

Celje

KONCERT PEVSKEGA ZBORA KATOL. PROSV. DRUŠTVA V CELJU.

Prerojeni, izpopolneni in reorganizirani pevski zbor Katol. prosvetnega društva v Celju je svoj letošnji koncert posvetil slovenski ljudski pesmi, bolje rečeno slovenski ljudski in ponarodeli pesmi, kakor se manifestira v harmonizacijah slovenskih skladateljev. Tak program ni le hvaležna naloga za zbor in njegovega pevovodjo, temveč tudi prepotrebna dolžnost napram lastnemu narodnemu bogastvu, ki ga zbori le preradi v svojih koncertnih programih prezro.

Čeprav je huda vročina in za koncerte že nekoliko pozni čas povzročil, da koncert niti v soboto, 14. junija zvečer niti v nedeljo, 15. junija popoldne ni bil tako zaseden, kot bi bil brez dvoma zaslužil, se je vendar obakrat tudi s strani publike z navdušenjem poudarila zadovoljnost tako s programom kot tudi z izvajanjem.

Na prvem mestu moramo vsekakor omeniti zborovega pevovodjo g. Alojzija Mihelčiča. Človek mora naravnost strmeti ob tolikšni marljivosti in požrtvovalnosti, kot jo očituje ta mož. Pa pevski zbor svojega učitelja — recte očeta — tudi ljubi in spoštuje ter je pač malo zborov, v katerih bi tvoril pevovodja tako resnično centralno točko zbora, kot je to slučaj pri g. Mihelčiču in — upravičeno trdimo — njegovemu zboru. Dovoljeno naj nam bo, da mu za njegov god po tem koncertu še iskreneje čestitamo s prošnjo, da ostane zvest svoji pevski družini še dolgo, dolgo.

Pevski zbor sam je nastopil v impozantni sestavi 74 pevcev. Zanimiva je njega socialna struktura. Tu složno nastopa meščan in delavec, na odgovornih mestih zaposleni funkcijonar poleg trgovskega vajenca, vsi pa so prožeti istinite ljubezni do lepe pesmi. Tako vsaj smo čutili pri tem koncertu. Glasovi potrebujejo še večje izenačenosti, kar bo dal čas in vaja. Frapantno močni in lepo bavani so basi, nekoliko prekričeč je včasih sicer zelo simpatičen sopran, miren ini nikjer v ospredje ne tiščoč je alt, plemenit, a dosti preslab je tenor. Dvorana v Domu v Samostanski ulici je brez dvoma ena najbolj akustičnih dvoran v Celju ter je baš radi tega objektivna ocena glasovnega materijala lahka. Kot solist je nastopil g. Mirko Močan, ki je ob velikem priznanju s svojim žametnim baritonom izvrstno zapel tri Prelovčeve harmonizacije ljudskih. V zborovskih skladbah so kot solisti zapeli g. Močan in gdč. Šmidmajer (sopran) ter gdč. Gajšekova (alt).

O programu samem je težko govoriti. 28 pesmi je obsegal program, pa je to že količina, ki bi jo tu težko zadovoljivo obdelali. Poudariti pa moramo dejstvo, da je publika sama podala najlepšo oceno, ko je naravnost burno aklamirala Adamičevo »Kovač konja okava«, Dolinarjeve 4 harmonizacije ter zlasti zadnji del programa, ki so ga tvorile zgolj Mihelčičeve efektne harmonizacije. Morda bi lahko to in ono bilo izpadlo n. pr. »Po jezeru«, »Marko skače« in še nekatere, celota pa je vsaj za celjsko publika bila na splošno novost in je že s tem kulturna zasluga tega koncerta utemeljena.

Končno omenjamo še, da je pri obeh koncertih govoril lepo uvodno besedo o značaju slovenske ljudske pesmi umetnostni zgodovinar g. Marjan Marolt. — Koncert bo zbor na god sv. Petra in Pavla ponovil pri Sv. Križu pri Rogaški Slatini.

I. P.

☞ **Šolska razstava.** Ob 60 letnici svojega obstoja razstavi deška osnovna šola risarske in druge izdelke. Razstava bo odprta 22., 23. in 24. junija in sicer vselej od 8 do 12. Občinstvo se vljudno vabi, da jo poseti. Vstop prost.

☞ **V celjski bolnišnici** leži vojniški kaplan č. g. Franc Bohanec, ki je obolel na tifusu. Čč. gg. duhovnim sobratom in vernikom se priporoča v molitev.

☞ **Avtobus Celje—Mozirje—Rečica ob Savinji,** ki je vozil zadnji čas iz Celja predpoldne ob 11.10, bo od vštevši sobote t. j. 21. t. m. naprej podaljšan do Ljubnega kamor bo prihajal kakor doslej. Vozil bo kakor doslej tudi skozi trg Rečico. V Logarsko dolino pa šele bo začel voziti najbrž šele 27. junija zvečer.

☞ **Avtobus Celje—Šoštanj** bo začel voziti nekako vsredi prihodnjega tedna dvakrat dnevno tja in nazaj — točno se bo dan otvoritve še pravočasno objavil.

☞ **V Vojniku ob nedeljah in praznikih** do nadaljnega ne bo več v farni cerkvi ob pol 6 tihe sv. maše, ker primanjkuje duhovnikov. Vojnik je obširna in težavna župnija, kjer so imeli vedno trije gg. duhovniki dovolj dela. Od 19. januarja t. j. od smrti č. g. dekana I. Tomana sta opravljala to delo dva gg. duhovnika, en teden pa že opravlja to težavno delo samo eden.

Ptuj

Vpisovanje gojenk. Za prihodnje šolsko leto se v dekliškem zavodu »Mladika« že sedaj vrši vpisovanje gojenk za kmetijsko-gospodinjski tečaj, ki traja od 15. okt. do 15. jun. in za internat, ki traja od 1. okt. do 28. jun. — Pri tej priliki smo dolžni ponovno obvestiti javnost, kakega velikega pomena je dekliški zavod »Mladika« za vzgojo deklic. Zavod stoji pod vodstvom šolskih sester in ima namen deklice vzgajati v versko-nravstvenem in domoljubnem duhu, da bo imel narod plemenite matere in dobre gospodinje. Zavod nudi ženski mladini temeljite znanstvene in praktične vzgoje in obrača posebno skrb na to, da si pridobe gojenke potrebnih ženskih kreposti in vrlin, posebno pa skromnega dostojnega vedenja in čuta za mirno domače življenje, ljubezni do točnega izvrševanja dolžnosti in smisel za red in varčnost. Gojenkam gospodinjske šole in gospodinjskega tečaja se nudi temeljita izobrazba v kuhanju in v splošnem gospodinjstvu ter vse, kar je neobhodno potrebno za gospodinjstvo in kmetijo. Mesečnina je nizka. — Pripominjamo, da so v letošnjem letu tudi Belgrajčani poslali svoje hčere na študije v »Mladiko« v Ptuj, zato smo tembolj prepričani, da se bo ljudstvo dravske banovine tembolj prijelo našega dekliškega zavoda, ki se nahaja pod izvrstnim vodstvom.

Avtobusna vožnja Ptuj-Sv. Barbara-Zavrč bi bila že vpeljana, če bi banska uprava tozadevno prošnjo že rešila. Se nadejamo čimprejšnje rešitve, da prosilca dobita koncesijo in upeljeta avtobusno progo.

V teku osmih dni se je bolnišnica pomnožila za 32 bolnikov. Vsi bolniki so prišli v zdravniško oskrbo radi notranjih bolezni.

Ekskurzija. Osnovna šola iz Ivanjkovcev — iz ljutomerskega okraja — je posetila naše mesto. Šolarji so si pod vodstvom svojih učiteljev ogledali zanimive znamenitosti Ptuja.

Pri nakladanju sena. Alojzija Vučko, posestnica iz Sakušaka pri sv. Lovrencu v Slov. goricah je stala na vozu pri nakladanju sena. Konji so nenadno potegnili voz in ženska je padla na tla. Pri tem je zadobila precejšnjo poškodbo, vendar pa bo bolnico zapustila v par dneh.

Pravijo, da je vrtna veselica Veteranskega društva v prostorih pri »Novem svetu« uspela v gmotnem in moralnem oziru nad vse povoljno.

Gosp. Dušan Bosnič, naš mladi junak iz Like in njegovi tovariši so nastopili kot rokoborci s svojimi senzacijonalnimi reprodukcijami. Dasiravno imajo dobro tehniko, udeležba ni bila zadovoljiva. Ptujčan ima rajši godbo kot rokoborbo.

Novo mesto

Izletniški vlak, ki je vozil v nedeljo, 15. t. m. iz Ljubljane v Metliko je bil precej dobro zaseden in upamo, da bo še nadalje ostal.

Občni zbor kmetijskega društva se je vršil 16. t. m. Pri volitvah je bilo izvoljeno staro nadzorstveno načelstvo, le mesto umrlega g. Blažiča je bil izvoljen g. ing. Kotlovšek.

Nesreča. Šalehar Anton, učenec ljudske šole iz Muhaberja pri Prečini, je iz šole grede splezal na neko črešnjo ob potu. Po nesreči pa je padel z drevesa ter se precej težko poškodoval in so ga morali prepeljati v kandijsko bolnico.

Nesreča kolesarja. Mirtič Jože iz Prečine, delavec pri g. Javorniku se je po svojem poslu peljal skozi Toplice. Na nekem ovinku je srečal dva otroka, ki sta nesla na dolgem drogu škaf vode in s tem zapirala cesto. Ker se jima pa nikakor ni mogel ogniti, je zapeljal čisto h kraju ceste, a nesreča je hotela, da se je prevrnil s kolesom vred v jarek in si zlomil roko.

Pretep. Bučar Jože, zidarski delavec v Novem mestu je bil v nedeljo zvečer v neki tukajšnji gostilni, kjer se je zapletel v prepir s svojimi tovariši-sodelavci. Med prepirom ga je eden od njih udaril po glavi in mu zadal precejšnjo rano. Pozneje ga je našel službujoči stražnik ležati v nekem jarku. Prepeljan je bil v bolnišnico.

Podružnica »Slovenca« se je nastanila dne 16. t. m. v svojih lastnih postorih v hiši Kat. tiskovnega društva, poleg tvrdke J. Krajec nasl. na Ljubljanski cesti. Tvrdka Vok pa se je preselila v hišo g. Gustava Murna.

Jesenice

Državni čipkarski toledo tečaj priredi razstavo toledih vezenin, ki so jih izvršile gojenke toledo tečaja na Jesenicah od 20.—22. jun. v osnovni šoli. Priporoča se občinstvu, zlasti gospodinjam, da si isto ogledajo

Trbovlje

Sprememba na občinski upravi

Kar smo svojčas napovedali, da se pripravlja, to se je res pripravljalo in sedaj zgodilo.

Dosedanja **občinska uprava je bila razrešena** ter imenovana nova, za devet članov manjša.

Dosedanji podžupan g. Vodušek je imenovan za župana, dosedanji župan g. Sitter je imenovan za podžupana.

Od dosedanjih odbornikov so razrešeni in *ne več imenovani* sledeči člani: Povše Martin, Kližnik Filip, Guček Franc, Drolc Fric, Kržič Ivan, Kolenc Dominik, Strunelj Alojz, Tanšek Alojz, Cestnik Alojz, Brežnik Justin, Pečnik Franc, Bastič Gašper, Žmavc Josip.

V novi odbor so imenovani: Vodušek Gustav, Sitter Ignac, Ahac Rudolf, Gašparič Jakob, Goropevšek Jože, Jazbec Ivan, Klenovšek Jakob, Malovrh Karl, Pauer Julij, Arnšek Janko, Berger Ivan, Birtič Slavko, Brečko Martin, inž. *Burger Siloni*, Jordan Avgust, Jurjevec Edvard, Bauerheim Pavel, Heferle Alojz, Kunej Josip, Letnik Josip, Malgaj Anton, Pavlin Vinko, Plavšak Robert, Potrata Franc, *Ratej Miroslav*, Roš Ferdo, *Sušnik Mirko*, Tavornik Jože.

Zagorje

Pevski koncert so nam napovedali. Študentje akademiki bodo peli v nedeljo popoldne v naši cerkvi na cerkvenem koncertu. Sodeloval bo na orglah preč. g. msgr. Stanko Premrl, stolni regens chori iz Ljubljane. V svoji velikodušnosti in idealizmu hočejo akademiki s cerkvenim koncertom v zagorski farni cerkvi pomagati revnim rudarskim otrokom. Ker bo prireditev prvovrstna in obeta mnogo umetniških užitkov, pa zavoljo dobrega namena, v katerega je namenjen čisti dobiček, bo gotovo udeležba sijajna. Prireditev se bo vršila popoldne ob 5 dne 22. junija. Program cerkvenega koncerta: 1. Miller: Cortège, orgle; 2. Sattner: Pozdravljena, meš. zbor; 3. Premrl: Marija pomočnica, meš. zbor; 4. Sattner: Evharistično srce, meš. zbor; 5. Premrl: Poglej srce, meš. zbor; 6. Rheinsberger: Meditacija, orgle; 7. Premrl: Sv. Jožef, meš. zbor; 8. Sattner: Sv. Frančišek, meš. zbor; 9. Bortjanski: Ti že čistaja, meš. zbor; 10. Premrl: Pastorala, orgle; 11. Mav: Kako te pozdravljajo naše planine, meš. zbor; 12. Schwab: Zdrava Marija, meš. zbor; 13. Hladnik: Že pada mrak v dolino, meš. zbor; 14. Franck: Sortita, orgle. Vstopnina: 6, 5 in 4 Din. Preplačila se hvaležno sprejemajo.

Sv. Peter in Pavel sta naša farna patrona. Seveda je njun god za nas žegnanje. Pa letos nam obeta ta god ne le štruklje ampak še proslavo 25-letnice naše Ljudske hranilnice in posojilnice. Zjutraj bo zborovanje v dvorani, popoldne pa družabna prireditev z igro, petjem in prosto zabavo na stadionu.

Kranj

Kranjsko pevsko okrožje. Dne 15. junija ob priliki blagoslovitve Šmartinskega doma v Šmartnu pri Kranju so imeli pevski zbori Kranjskega pevskega okrožja tekmovanje. Nastopili so sledeči zbori po dve pesmi, in sicer: 1. Šmartno pri Kranju, pevovodja g. Kovačič Franc: a) Tome M.: »Obmejna«, ženski zbor; b) Juvanec: »Na goro«, mešani zbor. 2. Mavčiče, pevovodja g. Pišlar Ivan: a) Kumar C.: »Barčica«, mešani zbor; b) Vogrič H. C.: »Izpremenjeno srce«, mešani zbor. 3. Podbrezje, pevovodja g. Kozjek Ivan: a) Aljaž J.: »Slovenska zemlja«, mešani zbor; b) Dev O.: »Spev ptice pojoč«, mešani zbor. 4. Besnica, pevovodja g. Knific Joško: a) Mihelič: »Mladost«, mešani zbor; b) Laharnar: »Pozdrav«, mešani zbor. 5. Preddvor, pevovodja gdčna. Rant Angela: a) Adamič E.: »Nekje v Franciji«, mešani zbor; b) dr. Schwab A.: »Slanica«, moški zbor. 6. Kranj, pevovodja g. Žužek Josip: a) Mirk V.: »Na trgu«, moški zbor; b) Vilhar-Kalski: »Zaroka«, moški zbor. 7. Kranjsko okrožje, skupno 164 pevcev, pa je zapelo pod taktirko okr. pevovodje g. Mohor Cirila: a) Aljaž J.: »Na dan«, moški zbor, bariton solo g. Rus Marjan; b) Nedved A.: »Nazaj v planinski raj«, mešani zbor; c) Vilhar Fr. S.: »Slovenac, Srb, Hrvat«, moški zbor. — Zbori so se zelo potrudili, da je prireditev uspela kar najbolje in so k popoldanski slavnosti veliko doprinesli in pripomogli. Želeti je, da okrožje v tem započetem delu vztrajno nadaljuje. Posameznim gg. pevovodjem in njihovim zborom pa najiskrenejša zahvala za njihov trud.

Vprašanje puškarske šole se vedno na vidiku. S preselitvijo puškarne v Užice je bil podan formalen razlog, da se tudi puškarska šola premesti in naseli istotam. V resnici se dela na tem, da se to zgodi. Odlok trgovinskega ministrstva z dne 17. maja pa odloča o sklepu pouka in pripravah za selitev. Popolnoma odprto in nerešeno pa je ostalo vprašanje, kam naj se sedaj obrne teh 24 učencev, ki so v slučaju preselitve močno prizadeti, ker nihče izmed njih vsled slabega gmotnega položaja ni v stanu nadaljevati šole v Užicah. So namreč vsi bolj iz revnih slojev. Stariši, ki jim je itak že težko breme sedanje vzdrževanje sinov, so postavljeni pred alternativo, da morajo iskati zanje nov poklic, nov delokrog, če pa jih dajo v Užice, zgube nad njimi sleherno nadzorstvo in vpliv, kar za fante od 16 do 18 gotovo ni brezpomembno. Apeliramo na kr. bansko upravo, naj v pogledu bodočnosti teh puškarskih učencev ukrene primerno rešitev in naj v slučaju neizpodbitno potrebne preselitve ukinitev puškarske šole izvede postopoma, leto za letom, da bodo sedanji učenci lahko absolvirali šolo in ne utrpeli škode. Novi učenci pa naj se ne sprejemajo. Sploh smo pa mnenja, da je za mesto Kranj to neke vrste degradacija, če brez vsake intervencije soglaša s tem, da tak odličen strokovni zavod, kot je puškarska šola v Kranju, odhaja in se preseli drugam.

V senci štirih kostanjev poleg cerkve se nahaja dosedaj že dolgo časa nerabljeni 35 m globoki vodnjak, ki ga mestna občina sedaj popravlja. Voda v njem je bistra, mrzla in čista studenčnica, ki bo po dovršenem delu na razpolago za slučaj, da bo primanjkovalo vode v vodovodu, kot se je to že tekom več poletij po neugotovljeni krivdi ponavljalo. Že lansko leto je bil vodnjak preizkušen in očiščen, letos se bo pa še zgradil kake 3 m visok rezervoar, v katerem bo motor, ki bo črpal vodo iz globine. Tako bo ta stara, a solidna naprava zopet prišla v veljavo in rabo.

Zanimiv prizor na trgu. Menda je bilo v torek popoldne, ko se je vozil skozi mesto nek možakar, udobno zleknjen v svojem naslanjaču na vozu in mirno ter zavidljivo sladko spal. Baje je bil tudi nekoliko vinjen. Ker pa tako ignoriranje ostalega prometa, odnosno preziranje vsakršne krivde pri eventualno nastali nezgodi, s paragrafom ni v skladu, čeprav ga sučeš in obračaš kakor hočeš, je možakar imel opravka z orožnikom.

Vič

Šolska konecletna prireditev. Podpisano ravnateljstvo naznanja, da uprizori drž. meščanska šola na Viču, dne 19 .t. m. ob 6 v »Društvenem domu« in **dne 22. t. m. ob 6 v »Sokolskem domu«** na Viču mladinski igrokaz s petjem v treh dejanjih »Desetnik in sirotica«, ki jo je spisal po narodni pravljici Fr. Lovšin. — Obenem se priredi zgodovinska sličica s petjem v narodnih nošah »Tri kaplje krvi«, ki jo je spisala Lj. Poljančeva. — Vstopnina bo nizka, ker se gre bolj za moralni efekt; vendar pa se čisti dobiček uporabi za nakup učnih knjig ubožnim učencem. — Ista dva dni bo v šolskem poslopju od 8—12 razstava vseh pismenih in risarskih izdelkov, vseh izdelkov ženskih in deških ročnih del, vseh od učencev napravljenih in od tovarn dobljenih učil, šolskega zoo in šolskega botaniškega vrta. — Ves ta program pomnožen s slavnostnim govorom in primernimi deklamacijami se izvaja brezplačno na Vidov dan za šolsko mladino in njihove starše.

Šoštanj

»Mesto Šoštanj« je naslov zgodovinski knjigi, ki je pred dnevi izšla v založbi mestne občine šoštanjske. Avtor g. Fr. Hribernik opisuje v tem zvezku (izšla bosta še dva!) zgodovinski razvoj naše fare in šol. — Knjiga je vsebinsko zelo bogata in želžimo, da bi prebivalstvo poseglo v večji meri po njej ter ji izkazalo večjo pozornost, ki jo z ozirom na svojo važnost in avtorjev trud gotovo zasluži.

Razstava, ki jo je priredila mešč. šola ob priliik desetletnice, je vzbudila med občinstvom veliko zanimanje. Tudi obisk je bil razveseljiv, zlasti od strani staršev.

Nekaj važnih in lepih prireditev bomo imeli v teh mesecih. Evo: 29. junija bo blagoslovljenje svetoantonskih zvonov, 6. julija bo blagoslovljena motorna brizgalna družmirskega gasilnega društva, 13. julija bo imela naša fara po 20. letih novo mašo; daroval jo bo g. Jože Lampret in 3. avgusta priredi tukajšnje Prosvetno društvo veliko tombolo v korist Slomškovega doma. — Podrobneje o teh prireditvah bomo še poročali.

Sv. Vid pri Ptuju

Dne 13. junija na dan sv. Antona smo imeli prvo sv. obhajilo. Prvoobhajancev je bilo 192. Letos so skrbele dobre roke deci zelo lep praznik. Po lepi in ganljivi pobožnosti v cerkvi so se otroci podali v okrašeno dvorano Slomškovega doma, kjer so jih čakale bogato obložene mize. Ne le otroci, tudi stariši so imeli ta dan dosti veselja.

Na praznik farnega patrona je prosvetno društvo uprizorilo prelepo dr. Zoretovo igro: Sv. Vid. Na dan Sv. Rešnjega Telesa se igra ponavlja.

Šolja Loka

Razstava na deški osnovni šoli. Naša šestrazredna deška osnovna šola bo letos pokazala uspeh dela, ki ga je vršila med šolskim letom. Priredila bo namreč v nedeljo, 15. junija 1930 razstavo deških ročnih del, risb in zvezkov domačih in šolskih izdelkov. Te stvari bodo razstavljene v poslopju deške osnovne šole v Šolski ulici, in sicer dopoldne od 8 do 12, popoldne pa od 1 do 5. Vstop bo prost. Upraviteljstvo osnovne šole vabi vse prijatelje mladine, zlasti pa starše, da si ogledajo dela, ki jih je izvršila njihova deca v prošlem šolskem letu.

Dravograd

Dne 18. t. m. dospe v Dravograd veleč. g. p. Jože Bakan iz Murske Sobote k slavnostim, ki se vrše dne 19. do 22. t. m. v čast bl. Don Bosca. Spored teh slavnosti je sledeči: Dne 19. ob 7 uvodni govor v farni cerkvi, ob 9 procesija, nato pontifikalna maša, ob 15 večernice in pridiga za vse. Dne 20. v Šentvidski cerkvi: ob pol 7 pridiga za vse, ob 15 spoved za šolarje, ob 19 pridiga za vse in večernice. Dne 21. ob 8 v farni cerkvi: sv. maša, nagovor, obhajilo za šolarje, ob 19 v šentvidski cerkvi: pridiga za dekleta in večernice. Dne 22. ob 7 v farni cerkvi: govor za starše in sv. maša, ob pol 10 v šentvidski cerkvi teoforična procesija, pridiga, blagoslovljenje novega Don Bosco-oltarja, nato peta sv. maša in blagoslov, ob 14 sklepni govor in Blagoslov Marija Pomočnica.

Po blagoslovu se vrši konferenca vseh tuk. salezijanskih sotrudnikov. V šentvidski cerkvi se nahaja v oltarju sv. Florijana relikvija bl. Don Bosca in se bo na tem oltarju brala tudi sv. maša.

Stranje pri Kamniku

Avgusta lanskega leta smo ustanovili tudi pr' nas zelo potrebno prostov. gasilno društvo Stranje-Godič. V okolši tega društva spadata župniji Stranje in Mekinje. Društvo je bilo od ustanovitve naprej zelo agilno, kar je za naš lepi kot, kjer ne uspeva kmalu kako društvo, nekaj izvanrednega. Nabavilo si je motorno brizgalno in sedaj dozidalo tudi ličen gasilni dom, kateri krasi okolico ob stranjskem mostu preko Bistrice.

Globoko so posegle v žep občine in društvu pomagale do prvega in najvažnejšega orodja. Hvala tem občinskim odborom in uvidevnosti gg. županov in obč. svetovalcev. Vsi posestniki pa so z darovanim lesom, brezplačnimi vožnjami, ustanovninami in podporami pokazali, kako potrebna je bila ta ustanova.

Med posebne dobrotnike pa moramo štetl Meščansko korporacijo v Kamniku, Vzajemno zavarovalnico v Ljubljani, Hranilnico in posojilnico na Šutni v Kamniku in bivši oblastni odbor. Posebn onaklonjen pa nam je bil g. trgovec K. Soss iz Ljubljane, ki je kot ljubitelj našega lepega kota podaril celega jurčka. Vsem najlepša hvala, ki so jo storili dobri stvari! Dne 6. julija pa izvršimo blagoslov obeh novih naprav. Po blagoslovu se vrši v znani gostilni pri Korlnu na Stahovci veselica. Vabimo vse ljubitelje lepe narave in prijatelje gasilstva, da nas na naš praznik obilno posetijo.

Slovenska Krajina

Nagla smrt uglednega moža. Ena najbolj znanih hiš v Dokležovju (Slov. krajina) in v celi okolici je Klemenčičeva. Sedaj jo je zadela težka izguba. Smrt je pobrala očeta, 62letnega Ivana in sicer popolnoma nepričakovano. Starec je bil zaposlen v kuhinji. Hipoma se je zgrudil na tla. Ko so prišli domači v kuhinjo, je bil že mrtev. Umrli je bil vzgleden kristjan in se je vedno neomajno boril za pravičnost, kar mu je priborilo velik ugled

---

Ali ste že poravnali naročnino?

Pij XI. in delo

Sv. oče Pij XI. je te dni sprejel skupino tekstilnega delavstva — približno 4000 mož, ki so prišli v spremstvu nekaterih načelnikov podjetij iz Neaplja in Severne Italije.

Papež je nagovoril delavstvo z izredno prisrčnimi besedami, ki jih je zajel iz svojih osebnih spominov in ki so pričale o veličini in lepoti dela.

Sv. oče je uvodoma opomnil, da je pred malo dnevi obhajal 74letnico svojega rojstva. »Ob tej priliki«, je nadaljeval, »nismo mogli drugače, nego da smo se spomnili, da smo bili rojeni v delavskem osredju in od delavskih staršev; da je med delavstvom potekala naša prva mladost in razne dobe našega življenja. Z delavskimi sloji smo delili našo radost in težave. Toda če se čutimo tako zelo srečne, da vas vidimo pred seboj, je to predvsem zaradi velikega spoštovanja, zaradi visokega mnenja, ki ga imamo o delu.

»Ali nismo predstavitelji našega Gospoda Jezusa Kristusa, Njega, ki je bil Bog, pa se je hotel naseliti med ponižnimi delavci; ki je s svojim božjim trudom posvetil, oplemenitil, pobožanstvil delo ter ga izpremenil v sredstvo zveličanja, povzdige, učeč, da mora biti delo zadoščenje za naše grehe, vaja v krščanskih čednostih, molitev, ki kliče blagoslov z nebes, vir zasluženja za nebesa.«

Po teh krasnih besedah na čast delu se je sv. oče globoko ganjen zahvalil delavstvu za njihov prispevek o priliki njegovega jubileja. »Vi sami,« je dejal sv. oče, »morate delati, da se preživljate, toda vendar niste pozabili na skupnega očeta toliko sinov in hčera, ki jim nedostaje vsega, ki celo ne poznajo sv. vere; ki jim manjkajo vsa sredstva civilizacije, tudi gmotna.«

Pij XI. je slednjič častital, da so vkljub velikemu delu mislili na to, da si zagotove jubilejne zaklade in je klical božji blagoslov nanje, na njihove delavske brate in sestre, na njihove delodajalce, saj bi bilo, je sklenil svoje besede, brez božjega blagoslova vse delo brez koristi.

Svobodomiselstvo na Češkem

Če pišem o »svobodni misli« na Češkem, prav gotovo ne pišem radi važnosti tega, nekdaj tako kričečega gibanja, ampak zgolj, da informiran našo javnost, ki se je dokaj učila od Čehov, kam je prijadrala toliko hvalisana »svobodna misel« in kako žalosten je njen konec.

Koncem maja letošnjega leta se je vršil v Pragi kongres »Volné myšlenky«. Kongres je češka kulturna in politična javnost vseh smeri popolnoma ignorirala in če ne bi imel dobre duše, ki me je na to opozorila, bi iz časopisja ne zvedel o tem sestanku. Češka napredna inteligenca je že davno dala slovo frazerskemu pokretu, čigar edina pozitivna stran je bil boj proti katolicizmu; torej še to negativno. Mačeha — njih znak je uvenela in se posušila.

Nekaj malo zgodovine. Pred vojno je bilo svobodomiselstvo med češko inteligenco dokaj razširjeno in od tu ga je tudi naša inteligenca prinesla domov. Še nekaj let pred vojno so se k gibanju ponosno prištevali dobri intelektualci. Častni predsedniki so bili pesnik J. S. Machar, prof. dr. Krejči in dr. Hostinsky. Machar — pesnik in pisatelj — avtor »Strupa iz Judeje«, — po prevratu general in inspektor čsl. armade — je pred vojno v triumfu potoval po čeških naprednih stolicah in predaval o antiki ter krščanstvu ter pri tem uslanavljal »svobodno misel«. Mladina je direktno požirala »Havlička« (časopis svobodomiselcev za mladino) inteligenca pa je navdušeno brala »Volno Myšlenku«. Študenti, učitelji, profesorji, delavci, vsi so močno simpatizirali s svobodomiselci, in »mačeha« na suknjičih je cvetela in rastla. Profesorji teoloških fakultet so bili izzivani na javne disputacije, pod egido »Svobodne misli« so se prirejali protiklerikalni tabori, proslave Husa itd. Katolicizem se je sicer branil vendar je bil le v defenzivi. »Svobodna misel« je šla celo tako daleč, da so pred semenišči lovili maturante, jim obljubljali podpore itd., samo, da ne vstopijo v semenišče. Sicer pa je bilo razpoloženje pozitivistične dobe jako naklonjeno svobodomiselstvu, ki si je nadelo nalogo iztrebiti katolicizem iz češke duše in zemlje.

Tako je bilo nekdaj. Prišla je strašna burja, ki je prevračala in razbijala malike in tudi «Svobodni misli« ni prizanesla. Oficielna Avstrija svobodomiselstvu sicer ni bila naklonjena, vendar pa ga je neoficielno podpirala.

Po prevratu so bili svobodomiselci v republiki v začetku jako favorizirani, vendar niso dosegli nobene veljave, ker duhovni tok povojne Evrope se je obrnil popolnoma v drugo smer. Kakor čsl. cerkev tako je tudi »Volna Myšlenka« postala domena in torišče socialistov, posebno čsl. narodnih socialistov. Dr. Bartošek, avtor predloga za radikalno ločitev cerkve od države, in znan svobodomiselni voditelj, je bil od čeških socialistov direktno delegiran v konstituanto, njegov predlog pa je bil tako gorostasten, da sami naprednjaki niso hoteli imeti ž njim nič skupnega. Ljudski stranki, ki je dala ta predlog v posebnem letaku razširiti med narodom je pa seveda le koristil.

Voditelji svobodomiselstva dr. Bartošek, Verbensky, gospa Landova-Štichova so se potem s socialisti sprli. Nujna posledica njih miselnosti jih je privedla h komunistom.

Za naprednjaštvo skrbijo danes socialisti in komunisti, torej je postala »Volna Myšlenka« nepotrebna, ali še bolje rečeno, »Svobodna misel« je danes v ulogi »nezaposlenega« in kot taka dobiva podporo. Kot organizacija faktično že ne obstoja več, vendar ji pa iz taktičnih razlogov dajejo finančne injekcije.

Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta Prešerna

zbrano delo

Cena Din 40·—, eleg. vezana Din 55·—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Kemija v zgodovini narodov

Mnogovrstne so sile, ki določajo usodo in ustvarjajo zgodovino narodov, a eno izmed prvih mest zavzema pri tem kemija. Sezimo po dokaze kolikor mogoče daleč nazaj.

Feniški mesti Tir in Sidon, ki sta gospodovali trgovini tedanjega sveta, sta imeli svoj obstoj in svoje blagostanje zahvaliti kemičnim iznajdbam. O Tiru pripoveduje legenda:

Herkul je snubil neko nimfo po imenu Tyrus. Ko se je ta nekoč izprehajala po sirski obali, ji je Herkul, ki ga je spremljal njegov pes, sledil. Herkul se je strastno prizadeval za nimfino naklonjenost, ona ga je pa nenadoma prekinila: »Oh, poglej svojega psa!« Jezno se je okrenil Herkul in opazil, kako je iz pasjega gobca tekla škrlatna slina. Pes je bil na obali pohrustal nekega polža. Muhasti vili je škrlatna barva tako ugajala, da je Herkulu izjavila, da ga bo šele tedaj uslišala, če ji podari obleko, ki bo s to prekrasno barvo pobarvana. Herkul se je dela takoj lotil in ga seveda tudi izvršil; toda kdor o kemiji kaj razume, ve, da ta naloga ni bila lahka.

Vsak morski polžek je imel samo kapljico škrlatne izločine. Polžke so morali potegniti iz hišic in jih nasoliti v svinčenih posodah. V soli so jih pustili tri dni, nato so jih previdno prekuhali in pobrali z juhe. Iz 8000 funtov polžje kaše so dobili 500 funtov barvne tekočine. Da so dobili pravo kvašo, so morali še nabrati morske haloge in jo sežgati v pepel. Tako je bilo postopanje za pridobivanje kraljevske škrlatne barve odkrito. Ves svet je bil očaran po njej. Vse je hlepelo po njej in feniški iznajditelji so ustanovili mesto, ki je živelo od te industrije in se imenovalo po Herkulovi nimfi: Tyrus.

Sidonska zgodovina se začenja s feniško galejo, ki je plula ob obali, natovorjena z natronom. Na nekem mestu se je moštvo izkrcalo, da bi si pripravilo kosilo. Okoli ognja so položili natronove klade kot podstavke za lonce. Ko so po kosilu natronove klade hoteli zopet spraviti na ladjo, so opazili, da sta se pesek in natron združila v novo, lepo snov: steklo. Ti feniški trgovci so vedeli, da bodo mogli s takim blagom med divjaki, n. pr. Briti, delati izvrstne kupčije in plačevati z njim cin, ki so ga kupovali pri njih za izdelovanje brona. Iznajditelji so ustanovili mesto Sidon, ki je sijajno živelo od steklarstva.

Mnogo kasneje so vzcvetele Benetke na podlagi dveh obrti, ki slonita na kemiji: nasoljevanju rib in izdelovanju stekla. — Britanski otoki so začeli rasti v pomorsko silo leta 1424., ko so se slaniki, ki so dotlej živeli predvsem v Vzhodnem morju, zaradi nekake izpremembe v kemični sestavi vode preselili v Severno morje. Tedaj je prvič nastalo tudi vprašanje o svobodi morij, ker so hoteli Angleži Nizozemcem lov na slanike v Vzhodnem morju prepovedati.

Ogromnega pomena so kemični procesi v človeškem telesu samem. Ljudje, ki imajo sladkorno bolezen, pripovedujejo, da jih po zavžitju večjih količin insulina prevzame nekako čuvstvo strahu in tesnobe. Takoj pa se jim vrne pogum, ako vzamejo v usta sladkorček. Tako more najneznatnejša izpremenba v sestavi krvi v kritičnem trenutku napraviti nekoga za junaka ali pa za bojazljivca. Pogum bi bil tedaj stvar, ki jo obvlada sladkor.

Zdravilno sredstvo: aethylhydroxyd ima lastnost, da, zavžito v čisto majhni količini, v malo minutah mirnega človeka tako razdraži, da napade svojega najboljšega prijatelja in pretepe svojo ženo — ali ga pa tudi tako zmehča, da se zjoka na prsih svojega najhujšega sovražnika. Zaradi nepreračunljivih učinkov tega sredstva je njegovo izdelovanje v Združenih državah prepovedano.

Telesna ljubezen in lakota temeljita na kemičnih reakcijah. Nekaj stotin kalorij vsakdanje hrane more stališče posameznika nasproti vesoljstvu popolnoma izpremeniti.

Evropska mladika belega plemena gospoduje skoraj vsemu svetu; prav za prav mu tačas niso podrejene samo štiri države: Kitajska, ki ima premnogoštevilno prebivalstvo, Japonska, ki je prebojevita, Abesinija in Turčija, ki pa obe živita samostojno življenje le po milosti Evrope. To nezaslišano silo pripisujejo znanstveniki na rovaš dveh činiteljev: prvič prirojeni sposobnosti, drugič pa uporabi zakona o plinih — posebno Gay-Lussácovega zakona, po katerem se pritisk plina pod absolutno toploto izpremeni — v vojni, trgovini in industriji.

Razpenljivost plinov, ki se ob visokih temperaturah sproste iz smodnika, je zagotovila Evropejcem nezmagljivost v vojni. Razpenljivost pare nas je oblagodarila s parnimi stroji. Razpenljivost vode in ogljikovega dvookisa nam je dala stroje z notranjim izgorevanjem, avtomobil in letalo. Razpenljivost plinov je zato najglavnejši fizikalni činitelj, ki omogočuje svetovno vlado in razširjanje severnoevropskih plemen. Ti razpenljivi plini se proizvajajo iz premoga in olja, katerih množine so pa omejene.

Denimo, da našemu belemu plemenu ta sredstva nekoč poidejo. Ali bo potem drugi, to je notranji in duševni činitelj zadostoval, da svojo sedanjo prevlado ohrani? To vprašanje bo kmalu postalo pereče, pravijo strokovnjaki, ker bodo petrolejski viri v sto letih izčrpani in je tudi preskrbovanje s premogom omejeno; Azija ima trikrat toliko premoga kakor Evropa.

Viri električne sile, ki naj v bodoče podpirajo civilizacijo, so problematični. Če bomo odvisni od vodne sile, bodo najbogatejše celine Azija, Afrika in Južna Amerika, kjer so največje reke. Če bomo iznašli način za izkoriščanje solnčne toplote tam, kjer jo oblaki in dež najmanj ovirajo, potem bi bili viri bogasiva velike puščave v Afriki, Aziji, Južni Ameriki in Srednji Aziji. To se pravi: prevlada bo polagoma prešla na črno in žolto pleme.

Tako napoveduje eden najbolj znanih ameriških znanstvenih pisateljev dr. E. E. Slosson v »The Century Quarterly«, Newyork. Mi pa vemo, verujemo, da usodo narodov slednjič vendarle odločajo nravne sile.

Preobrat v ogrevanju prostorov

Tisočletja se je človek grel ob pravem ognju in si tako tudi do današnjega dne ogreval stanovanjske prostore. Šele v najnovejšem času je začel v tem pogledu nastajati preobrat, ki se vrši sicer še dokaj polagoma, ki pa ima nedogledne možnosti razvoja.

V par smereh gre ta razvoj. Najbolj znana in najbolj razširjena je centralna kurjava v posameznih zgradbah, ki ogreva vse prostore v hiši z dovajanjem vroče pare ali vode po ceveh. Te naprave se poslužujejo že tudi v manjših zasebnih hišah in vilah, saj že pri instalaciji ni dosti dražja nego bi stale številne peči z ostalimi potrebščinami, ki so z njimi v zvezi; kurjava je pa potem cenejša — ne glede na prihranjeni prostor po sobah, snago itd.

Toda še predno je ta način ogrevanja prostorov odločilno prodrl, ga že prehiteva nadaljni razvoj: napeljava toplote iz oddaljenih central. — Kakor se preskrbujejo cela mesta in okrožja s plinom, vodo in elektriko, tako se bodo v bodoče oskrbovala tudi s toploto. Največjo tako napravo na svetu ima sedaj New York, ki presrbuje znatne dele mesta z vročo paro in gonilno silo. Tudi v več nego 250 drugih ameriških mestih so v teku zadnjih 40 let zgradili podobne naprave. V Nemčiji so zgradili prvo kurilno centralo, ki ogreva dobro desetorico državnih zgradb, l. 1900.

Pred nekaj leti je mesto Pariz sklenilo z neko kurilno družbo pogodbo, ki družbo obvezuje, da v določenem času v raznih delih mesta zgradi kurilne centrale. V prvih petih letih mora družba napeljati najmanj 6 km, v vsakem nadaljnem letu pa po 2 km ogrevalnih cevi. Najprej bodo uporabili kot toplotni vir električno centralo pariške podzemske železnice; kasneje bodo pa pritegnili še zasebne elektrarne. Odločili so se za parni sistem, to je da dovajajo naročnikom paro, dočim po nemških mestih, n. pr. v Berlinhu, dovajajo vročo vodo.

Ogrevalna napeljava iz velikih, skupnih central ima mnogo prednosti. Poleg varnosti pred ognjem omogočuje velike prihranke na premogu in delovni sili. Dalje odpade veliko število kurišč, ki danes v gosto naseljenih mestih prenasičujejo zrak z dimom in plini in škodijo ljudem in rastlinju. Znatno se olajša cestni promet, ker odpade dovažanje kuriva po posameznih hišah. Odpade tudi gromadenje premoga in drv po hišah, odstranjevanje pepela, čiščenje peči in dimnikov in s tem mnogo nesnage, vlažnosti po kleteh in prahu. Po stanovanjih je prijetnejše, udobnejše. Z enim prijemom je mogoče odpreti pipo in vroči zrak ali para začne krožiti po napeljavi, prostori se brez vsega nadaljnega prijetno ogrejejo. Ob gotovih rokih pride v hišo uslužbenec kurilne centrale, da na posebni uri prečita, koliko toplote se je porabilo, in namesto računov za premog, se plačujejo računi za paro ali vroči zrak — prav kakor za vodo, elektriko in plin.

Največjo kurilno centralo na svetu grade ta čas v Leipzigu. V Berlinu imajo doslej štiri take kurilnice; enake naprave imajo že v Kielu, Hamburgu, Münchenu in po več drugih mestih. Porensko-westfalski premogovni sindikat se že delj časa peča z mislijo, da zgradi veliko centralno kurilnico v Porenju in oskrbi s toploto obširna ozemlja.

Toplotevci natančno beležijo porabljeno toploto in ceno zanjo. Na pretikalniku more vsak naročnik natančno uravnati porabo toplote, tako da vedno ve, za koliko je ali bo potrošil toplote. — Kjer je v hiši tudi elektrika, se da toplota avtomatično urejati.

Ogrevanje sten

Drug način modernega ogrevanja prostorov je star približno 20 let, se pa načelno strinja z načinom, po katerem so Rimljani pred 2000 leti ogrevali svoje vile in s tem dosegali v prostorih atmosferično stanje, ki je za človeško telo najbolj ugodno.

Rimljani so ogrevali svoja marmornata tla s pomočjo toplega zraka, napeljanega po podzemskih kanalih ter se prijetno solnčili v toploti, ki so jo izžarjala tla. Danes prihaja v rabo tako imenovana panelna kurjava: s pomočjo elektrike se ogrevajo stene, ki nato izžarjajo toploto. V takih prostorih kaže toplomer 15 do 16 stopinj Celzija. To se bo marsikomu zdelo mnogo premalo, dejansko pa popolnoma zadostuje.

Ob lepem solnčnem vremenu more človek z ugodjem prebiti sredi snežnih poljan v kopalni obleki; treba le, da stoji na solncu in da je tiho vreme, to je, da veter ne odnaša toplotě. Na istem načelu je zgrajena panelna kurjava. Toplota izžareva z zgornjih sten in s stropa in človek se ob razmeroma nizki temperaturi počuti ugodno toplo. Panele, v katerih se zbira električna toplota in ki niso dosti bolj tople nego je ozračje v prostoru, ne povzročajo nikakega prepiha, kakor se to godi pri drugih, osredotočenih in vročih kurilnih napravah. Natančna raziskavanja so ugotovila, da je v sobah, ogrevanih s paneli (ploščami v stenah), zgornja zračna plast samo za pol stopinje Celzija toplejša nego spodnja, dočim je v navadnih sobah ta razlika znatno večja, kar pač vsak ve iz lastne izkušnje.

Prvi so začeli uvajati ta način ogrevanja Angleži pred 20 leti; sedaj se širi tudi po vsem ostalem svetu. Stroški za vpeljavo panelne kurjave so nekoliko višji nego za druge kurjave. Če je naprava trajno v rabi, tako da se stene nikoli popolnoma ne ohladé, so dnevni stroški za ogrevanje razmeroma nizki; če se pa rabi le tod in tam, je stvar zelo draga. Ob trajni uporabi je ta ogrevalni način prijeten posebno tudi zato, ker se v sobi, ki je vedno približno enako topla, izreminjanje temperature v naravi skoraj nič ne pozna.

Zakaj propadamo

(K naši anketi o »naših ranah«.)

Pod tem naslovom je bil 7. t. m. na uvodnem mestu »Slovenca« objavljen članek, v katerem skuša I. R. iz Slovenskih goric (kakor se je podpisal), kazati na vzroke kritičnega stanja, v katerem se danes nahaja naš kmet v Slovenskih goricah. Kakor izvaja pisec v tem članku naravnost in po ovinkih, bi naj nosili precejšnjo krivdo tega težkega kmetskega položaja mi viničarji, oziroma naša viničarska mladina. Trdi, kako smo že preveč razvajeni, da bi delali na kmetih, da rajši gredo naši ljudje delat in služit v mesto, to pač zato, ker hoče biti vsak že danes kar najbolj moderen in eleganten. Zato je treba, da tudi mi k temu povemo svoje, da bo slišati obe plati zvona in da si tako more vsak pri tem ustvariti svojo sodbo.

Tudi mi priznavamo, da je vsaj v Slovenskih goricah dovolj zemlje, da bi se mogli na njej vsi stanovi pošteno preživeti. Da pa ni tako, vsaj za nas viničarje ne, kateri to zemljo obdelujemo in svojim znojem njeno bogastvo ustvarjamo in dvigamo, so pač krive pri nas skrajno nesocijalne razmere. Od ranega jutra do poznega večera gara viničar na tujem zemljišču. Obdelovati mora njemu odkazan vinograd, zraven tega pa mora po navadi biti pri svojem gospodarju na vsakem delu. Prav nič nismo nezadovoljni, da moramo delati, zato tudi nikoli ni res, da bi se kmetskemu delu hoteli odtegovati, saj delati na kmetih je stokrat boljše, kakor v katerikoli tovarni. Pač pa se od tega dela ne moremo preživljati, živeti pa moramo.

Pomislite! Viničar v mariborski okolici in v Slovenskih goricah zasluži celi dan, dostikrat pri svoji hrani in tudi pri najtežjem delu dva do tri dinarje. Kdor kaj razume, mu je jasno, da s tem pač ne more izhajati nobena družina. Ta zaslužek pa tudi ni niti vsaki dan, marveč le ob času dela in lepega vremena. Če se morda dobi hrana pri kmetu, se dobi le takrat, ko se dela. Oče in mati morata že delati za svoje otroke, najesti pa se ne moreta, da bi v pozni večerni uri, ko prideta z dela domov, bili tudi otroci od tega siti. Samo za hrano pa se tudi ne more delati, ker je treba še veliko drugega. Trgovec in obrtnik, niti kmet sam ne proda viničarju prav ničesar ceneje, zato ker ta služi samo 3 dinarje na dan, ampak mu zaračuni tako kakor onemu, ki služi dnevno 30 do 40 Din. Na tisti zemlji, ki jo viničar dobi, tudi ne zraste bogveka, in se tudi mora drago odslužiti. Pri večini viničarskih družin se pridela živeža le za nekaj mesecev in če bi tako danes pogledali okrog nas, bodo redki tisti, ki še zmorejo vsaj vsakdanjega kruha, ker so uporabili že vse po zimi. Mleko, ki se da prodati v Mariboru, se mora prej pristradati. Sedemčlanska družina preživi z enim litrom mleka na dan, ker drugo mora prodati in dobiti denarja, da se ubrani vsaj v gotovih trenutkih najhujše stiske. Ako še mleka in zelenjave ne bi mogli prodati, bi danes sploh ne bilo v Slovenskih goricah nobenega viničarja.

Naj služi kot primer, kako smo viničarji s štantnim (akordnim) delom plačani, še naslednje: v Ruperčah pri Št. Petru ima okoliški kmet tri orale vinograda. Tega mora viničar obrezati, prvič in drugič okopati, zvezati šparone, ga opleti in zvezati, za štantno plačo celih 200 Din. Ako sedaj računamo, da gre na tak vinograd na prvo kop 55 delavcev, na druga kop 25, na rez 18, vezati šparone 6, pleti 20, vezati pa 40 delavcev, tedaj pridemo do zaključka, da je moral ta viničar pri svoji hrani delati 169 dni in sicer trdo delati, da je dobil teh 200 Din namesto, recimo 1690 Din, če bi se mu vsaj deset dinarjev na dan plačalo. Razen nekaj malega zemlje in stanovanja nima ta viničar prav nobenih ugodnosti. Takih in še slabših slučajev je vse polno in se more reči z vso objektivnostjo, da je brez maloštevilnih slučajev, kjer služijo viničarji pri res dobrih in pravičnih gospodarjih, splošen položaj tak.

Ali ni potem pretiravanje, če ne naravnost demagogija, ako se kriči o propadanju kmeta in o vinogradniški krizi tam, kjer delajo viničarji skoraj zastonj. Kako opravičen šele je potem viničar o svoji propasti kričati, ki sadove svojega truda in dela mora drugim pustiti v uživanje in korist, sam pa se zadovoljiti z zaslužkom par dinarjev dnevno. Ali ne zasluži danes berač več, kakor pa viničar pri celem dnevu trdega dela?

Kdo torej tira naše ljudi od tukaj? Tisti je kriv, ki ni dopustil, da bi se od svojega dela pošteno primerno živeli. Ne radi svilenih nogavic nego radi zaslužka gredo naši mladi v svet, da pomagajo sebi in svojim. Če potem kmet ostane brez delavcev, si je sam kriv. Zakaj pa izhaja kmet, ki svoje viničarje dobro drži pa so vsi res ena družina? —

Resno je treba vzeti v pretres viničarsko vprašanje, sicer bodo že za dobo ene generacije stale vse viničarije prazne, ali vsaj kvalificiranih viničarjev v današnjem pomenu več ne bo. Potem bo katastrofa za kmeta res tu. Naš človek res dela; le vedeti mora, zakaj dela, kaj bo imel od tega, če bo priden in marljiv. Tedaj postane tudi stalen na enem mestu in se oklene z vso ljubeznijo domače zemlje. Tega je treba tukaj; samo naš kmet in vinogradnik misli, da bo takoj propadel, ako bo delavca boljše plačal. Nismo še nikoli slišali, da se je kaj takega zgodilo, nasprotno se je pa izkazalo, da tam kjer je delavec boljše plačan, napreduje blagostanje. Imamo nov viničarski red, ki ga je potrdila bivša oblastna skupščina mariborska. Ob tem bi se položaj viničarjev baš v okolici Maribora in v Slovenskih goricah znatno zboljšal. Toda kaj, ko se ne izvaja!

Iz tega razvidite, gospod urednik, kaj je vsaj pri nas na Štajerskem krivo, da se naša kri izteka iz naše zemlje; ker pač živeti ne more! Kar pa se piše o propadanju morale, duha vzajemnosti in medsebojnih žrtev, preproste skromnosti in zdravih tradicij, to vse podpišem — toda, tu naj se postavijo na plan najprej naši gospodarji!

P. R., viničar.

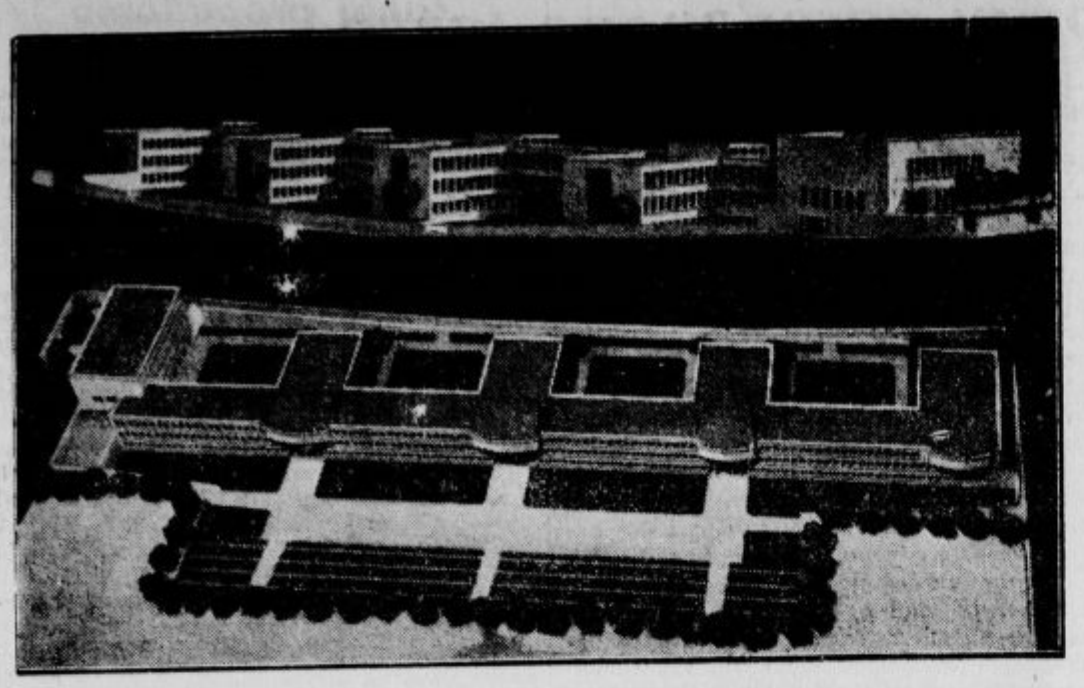

Nova univerza v Bernu, ki je najvzornejša zgradba te vrste na svetu. Vsaka fakulteta ima svoje lastno krilo, svojo lastno vežo, lastne dvorane za predavanje in laboratorije.

Moja največja razburjenja

† Major Segrave

Največje razburjenje v svojem življenju sem doživel, ko sem krožil po Brooklandskem dirkališču s hitrostjo 137 kilometrov na uro. Ta vožnja je odločila moj poklic avtomobilskega dirkača. Bilo je to prvič, da sem vozil po dirkališču.

Ta moja odločitev pove obenem tudi, da sem poskušal že druge poklice. To me je napotilo, da sem sklenil napisati lasten življenjepis.

Leta 1914. sem zapustil Sandhurst, kjer sem bival in odšel na francosko fronto. Tu sem bil leto pozneje ranjen in poslan v Tidworth. Vsak dan smo videli letala, ki so plula nad nami in čez nekaj časa sem si dejal: »To je pa mnogo bolj zanimivo, kakor pa ostati vedno na tleh.«

Nekaj časa pozneje sem napravil prošnjo, naj me prestavijo k letalcem. Prošnja je bila uslišana in kmalu sem dobil nalogo, da popeljem lovsko letalo iz Hendona najprej v Dower in nato v Francijo. Nikdar še nisem pilotiral lovskega letala in nisem popolnoma nič vedel, kako se z njim pristane. Ko sem priletel do Dowra, sem zelo hitro pristal. Pri tem pa sem se zapičil v zemljo.

Takoj so me poslali nazaj v Hendon, kjer so mi zaupali neko novo letalo. Zopet sem letel proti Dowru, toda to pot sem se bal, da bi prehitro pristal; dogodilo pa se mi je ravno nasprotno, kakor prvič: zvil sem letalo, kakor palačinko in tvegal nov nevaren skok.

Po tem drugem ponesrečenem poskusu so me poslali tretjič. To pot pa sem prišel do morja brez zapreke. Toda, ko sem vnovič sedel v letalo, se mi je zlomil propeler in padel sem na krompirjevo njivo, ne da bi razbil aparat. Končno sem prišel v Francijo, kjer sem se več mesecev boril v zraku, dokler me niso nekoč zbili iz zraka v nek gozd.

Proglasili so me za nesposobnega. Konec vojne sem doživel kot uradnik v službi zračnega ministrstva, potem pa so me poslali k angleškemu poslaništvu v London.

Tedaj mi je šele prišla misel, da bi začel dirkati z avtomobilom, ko sem, kakor sem že zgoraj omenil, prvič vozil na dirkališču. Tu se je odločil moj poklic poklicnega dirkača.

Obrnil sem se na g. Coatalena, mu pripovedoval dolgo zgodbo, katere zaključek je bil, da sem izvrsten vozač. G. Coatalen me je potrpežljivo poslušal in mi preprosto dejal: »Pojdite in si preskrbite avto. Vozite se z njim, da dobite vajo. Nato pridete lahko zopet k meni.«

Poslušal sem ga in si kupil avto, ki je l. 1914. dobilo tako zvano veliko darilo. Plačal sem zanj 1800 funtov šterlingov in začel dirkati. Tisto sezono sem napravil ogromno poskusnih dirk in sem nato šest mesecev neprestano nadlegoval g. Coatalena. Končno me je uslišal: »Če plačate vse svoje osebne stroške in jamčite za poškodbe, ki bi jih morebiti napravili, vam zaupam vozilo za dirko za veliko darilo avtomobilskega kluba Francije.«

To se je zgodilo leta 1921. Sprejel sem pogoje, bil angažiran in šel dirkat. Med dirko sem moral 14 krat izmenjati pnevmatiko, radijator mi je raznesel neki kamen in čudovito, vseeno sem bil sedmi.

Meseca oktobra istega leta sem se udeležil v Brooklandu prve dirke na 200 milj, ki se je sploh vršila na Angleškem. Bil sem izmed 49 tekmovalcev prvi. Za tem je prišla dolga vrsta dirk, večjih in manjših. Nekatere sem dobil, druge pa zopet izgubil.

Često so me vprašali, če imam živce in če poznam strah. Popolnoma odkrito rečeno, živcev nimam, če se smem tako izraziti, in strahu, kar se tiče dirk, nisem nikdar poznal.

Strah, ki ga pozna avtomobilski dirkač, je ta, ki ga občuti v zadnjem trenutku pred odhodom, ko se vsi deli stroja pokažejo taki, kakor morajo biti in ko se vprašuje, ali bo vzdržala pnevmatika, ali bodo vzdržali vijaki itd.

To je strah, ki sem ga tudi jaz često občutil. In potem pa, kadar zagledate nenadoma pred seboj na cesti razvaline ponesrečenega avtomobila! Nehote Vam pride na misel: »Tudi jaz pridem na vrsto.« Prav tako vam pride na misel, da je avto, ki leži na tleh razbit, ravno tak, kakor vaš in da napaka, ki je povzročila njegov karambol, lahko povzroči tudi vašega.

Največjo grozo te vrste sem občutil l. 1924. v San-Sebastijanu ko je bil eden mojih najboljših prijateljev, Lee Guiness, težko ranjen. Dirkali smo za veliko darilo Španske, ko sem nenadoma zagledal na robu ceste avto svojega prijatelja. Njegovega mehanika je vrglo iz voza in je bil na mestu mrtev, Lee Guiness pa težko ranjen. Najbližja zdravniška pomoč je bila pet kilometrov proč. Civilisti so nesli oba na rokah, mrtvega in ranjenca in mi smo jih pri vsakem krogu srečali. Lahko si predstavljate, da to ni bilo baš prijetno. Pri tej dirki sta se razbila tudi dva druga avtomobila, iste znamke, kakor je bil moj in še štirje drugi. Nesreča Lea Guinessa pa je najbolj vplivala name, zakaj znan je bil kot eden najboljših vozačev Evrope in tudi kot eden najsigurnejših.

Toda taka nezgoda ne potre nobenega pravega dirkača. Zakaj dirkač med vožnjo sploh nima časa, da bi se česa prestrašil. Vi ste med vožnjo misel, ki vodi vozilo in vsa vaša duševna in telesna energija mora biti koncentrirana na eni sami točki: obdržati avto na cesti.

Ne trdim pa, da nihče nima kakih misli med vožnjo. To bi bilo nemogoče. Toda to je samo bežeča slika, ki spreleti možgane. Pozneje se ta slika povrne, ostane trajna in postane spomin.

Letovanje v naravi. — Kosilo pred šotorom.

Kako je grad Klevevž za 5 gold. menjal lastnika

Zadnji »Ilustrirani Slovenec« je med drugim prinesel sliko gradu Klevevž. K temu nam poroča okrajni komisar v pokoju g. L. Šivic:

Grajščina Klevevž (Klingenfels) na Dolenjskem je bila prvotno podružnica stiškega cistercijanskega samostana. Nato je prešla v last znane kranjske rodovine baronov plem. Schweiger-Lerchenfeld, ki so jo ohranili do l. 1820. Zadnji lastnik iz te družine je priredil loterijo, da bi posestvo prodal. V tisti dobi so na ta način prodajali najrazličnejše predmete. Izdal je mnogo tisoč srečk, po 5 goldinarjev komad. S srečkami je prepotoval skoraj vso Evropo; ko jih je v teku več let prodal, je slednjič priredil žrebanje. Grajščino je zadel neki Jombart (Žombar), mesar v Sedanu na Francoskem, po narodnosti Francoz. Ta se je z dvema sinovoma in eno hčerjo preselil na Klevevž in ostal tam do svoje smrti. Njegova družina, ki si je pridobila v deželi znaten ugled, je v moškem rodu izumrla; sedanja posestnica je gospa Gabrijela Ulm, roj. Jombart, vnukinja onega Jombarta, ki je zadel Klevevž na srečko za 5 goldinarjev. O tem prvem plebejskem lastniku Klevevža pripovedujejo, da ni veliko dal na gostoljubje. Če je z grajskega okna zapazil, da se bliža kaka kočija, je brž zaklical služabnika Martineta: »Martin, zapri vrata, lačni ljudje gredo!« Pri tem je izgovarjal dolenjsko narečje na čisto francoski način, tako da je bilo slišati nekaj docela drugega . . .

Mladostno svežost in prožnost

si lahko zopet pridobite z rednim uživanjem Radenske min ralne vode. - Ona vsebuje jodne spojine, ki osvežijo kri in s tem tudi ves organizem.

klevete. Pred poroto se je začel eden najbolj senzacijonalnih procesov v Londonu.

Waleški princ je tudi sedel med ostalimi pričami na klopi za priče. Ko je prišlo na vrsto njegovo zaslišanje, ga je neki porotnik vprašal: »Ali ste vi videli, kako je Canning igral z nepravimi kartami?« — »Ne, tega nisem videl.« — »Ali verjamete to?« — »Nimam nikakega razloga, da ne bi verjel trditvam ostale gospode,« je odgovoril princ.

S tem je bila stvar končana. Canning je izgubil proces, nakar so ga zapustili vsi prijatelji. Zvesta mu je ostala samo njegova zaročenka, hči nekega ameriškega milijonarja, ki se je poročila z njim en dan po procesu. Canning je živel v največji osamelosti celih 40 let.

Svetovna konferenca za izrabo energij se vrši od 16. do 25. junija v Berlinu. Da se več tisočim udeležencev, ki so prišli iz vseh dežel sveta omogoči, da razumejo vsako predavanje, naj bo govorjeno v kateremkoli jeziku, so sestavili poseben aparat. Govornik govori v svoji materinščini. Tolmači, ki sede pod govorniško tribuno, prestavljajo predavanje v tri jezike: nemški, angleški in francoski. Pri tem govore v mikrofone (zgornja slika), ki so zvezani s slušalkami na vseh sedežih (spodnja slika). Na vsako slušalko se lahko posluša predavanje v kateremkoli naštetih jezikov.

Meje živalskega življenja

Doslej je bilo splošno razširjeno mnenje, da doseže kit starost 500 let, v resnici pa komaj 40 let. Celo slon ne postane starejši kakor 70 let. Dejstvo, da te orjaške živali ne postanejo starejše kakor človek, je dokazal vseučiliški profesor Peacoock iz Dundee. Ta profesor trdi, da doseže le orjaška želva starost 150 let, enako starost krap, beloglavi jastreb 118, orel 104 leta. Stoletniki med ptiči so še: papagaj, vrana, krokar in race v severnih krajih. Starost domačih živali je ta-le: pes 35 let, konj 40, krava 25, mačka 40, gos 30, lev in tiger 25, morski pes 100, jegulje 60, krokodil 40 let.

Smrt barona - goljufa

Pred nekaj dnevi je umrl v Londonu v starosti 81 let baron William Gordon Canning. Njegovo ime je v zvezi z največjim škandalom iz krogov angleške aristokracije, ki je svoje čase razburjal vso Anglijo.

Dogodek se je pripetil v letu 1890. V prekrasni hiši Arturja Wilsona se je tedaj visoka aristokracija zbirala na igro »bakar«. Med gosti je bil često tudi waleški princ, poznejši kralj Edvard VII. v spremstvu svojega najboljšega prijatelja barona Canninga. Nekega jesenskega večera, ko je za okroglo mizo v salonu igra dosegla svoj višek, so nekateri igralci opazili, da je Canning, ki je sedel poleg waleškega princa, izvlekel iz žepa ponarejene karte. Ko so ga pozvali na odgovor, se je skušal opravičiti, toda dokazov ni mogel ovreči in zato so ga izključili iz aristokratske družbe. Da bi se preprečilo širjenje tega škandala v javnost, so sklenili, da nihče od prisotnih ne bo o tem ničesar govoril, Canning pa se je moral pismeno obvezati, da ne bo več igral na karte. Naslednjega dne je seveda vsak aristokrat o tem povedal ženi, žena svoji najboljši prijateljici, tako, da je bila vsa londonska družba dobro obveščena o vseh podrobnostih škandala. Ko je Canning to zvedel, je tožil ženo Arturja Wilsona in še dve drugi dami radi

Usmrčen pa vendar ostal živ

V Estonski še vedno obstoji smrtna kazen. Če je kdo obsojen na smrt, mu dajo na izbiro, ali hoče biti usmrčen na vislicah, ali pa če hoče izpiti kozarec strupa. Nedavno na smrt obsojeni zločinec si je izbral strup. V veselem razpoloženju je izpil kozarec strupa. Toda Sergej Vasilenko je mlad in močan dečko in ni podlegel strupu. Seveda je trpel silne bolečine, toda čez nekaj dni je bil zopet zdrav. Sedaj leži v svoji celici. Sodne oblasti ne vedo, kam bi z njim. Za sodišče je nastal neugoden položaj, ker je bila smrtna kazen izvršena, toda Sergej je ostal živ. Izvršiti ponovno justifikacijo, pa bi bilo nečloveško. Pravijo, da iščejo estonski sodniki Salomona, ki bi jim razrešil to težavno zadevo.

Gděna. K. Hesselgreen, prva žena na Švedskem, ki je postala minister.

DIŠAVE SLON

Železnič. organizacija za boljši položaj železničarjev

V dneh od 13. do 16. junija 1930 so se mudili v Belgradu zastopniki železničarskih organizacij in sicer: Društva strojevodij, Društva kurjačev, Uradniškega društva, Prometne zveze in Ujedinjenega Saveza Železničarjev, ki so glasom sklepov skupnih sej izvršili intervencije na vseh merodajnih mestih. Deputacija je bila sprejeta pri zastopniku ministra saobračaja ministru Kumanudiju, pomočniku finančnega ministra g. Gospodnetiču, ministru šum in rud dr. Korošču in končno dne 16. junija pri g. predsedniku kralj. vlade gen. P. Živkoviču. Poleg tega je bila predana na dvoru v roke g. dvornemu maršalu posebna spomenica.

Zastopniki organizacij so porabili to priliko, da vse g. ministre in predsednika vlade informirajo o težkem položaju v katerem se nahajajo vsi železničarji ter jih zaprosijo za rešitev najvažnejših vprašanj. Deputacija je predala sledeče spomenice:

Za delavce

Pomožno osobje državnih prometnih naprav in to predvsem pomožno delavstvo in profesionisti, se nahajajo, kar se tiče materijalnega stanja, v zelo kritičnem položaju. Njihovi delavni pogoji so še vedno regulirani z začasnim pravilnikom iz leta 1920, ki pa sploh več ne odgovarja sedanjim življenskim razmeram. Po letu 1920 so železničarskim organizacijam obljubljali posamezni ministri prometa, da bo Delavski pravilnik v najkrajšem času izdan. Ali ta provizorij traja že 10 let, delavski pravilnik še vedno ni izdan in sploh še ni regulirano vprašanje plač in starostnega zavarovanja železničarskih delavcev. Plače železničarskih delavcev znašajo danes od 600 do 1000 Din, a plače profesionistov do 1400 Din. Ti zneski pa ne zadostujejo niti za preživljanje delavca samca.

Da se razmere delavstva do uprave in obratno končno stalno uredijo in reši vprašanje starostnega zavarovanja, ni samo v interesu osobja, nego je tudi v interesu državne prometne ustanove. Radi slabih plač je padla tudi produkcija v vseh panogah službe. Zato je v interesu državnih prometnih ustanov in v interesu prizadetih delavcev potrebno, da se zadeva delavstva nemudoma reši in prosimo g. predsednika kralj. vlade, da izda nalog, da se takoj uzakoni Delavski pravilnik za pomožno osobje državnih prometnih naprav. Državne prometne naprave dolgujejo že od leta 1923 železničarskemu delavstvu in profesionistom v prvi vrsti onim s teritorija direkcije državnih železnic v Ljubljani diferenco med plačami po začasnem pravilniku iz leta 1920 ter urnino soglasno naredbe M. S. br. 72-1923 in odloka G. D. br. 7355-23.

Da se te diference izplačajo, je potreben kredit 16 milijonov 500 tisoč dinarjev. Generalna direkcija državnih železnic je z odlokom G. D. F. O. br. 54.322-29 od 1. nov. 1929 odredila, da se imajo do 10. dec. 1929 finančnemu oddelku Generalne direkcije predložiti plačilni spiski za izplačevanje diferenc delavstvu. Prosimo g. ministra financ, da ugodi predlogu g. ministra saobračaja in da naknadni kredit za izplačilo dolgujočih diferenc železničarskim delavcem.

Pri vseh oblastnih direkcijah je manjkal v budžetnem letu 1929-30 kredit za izplačilo mezd železničarskim delavcem in to v prvi vrsti delavcem za vzdrževanje proge. Na teritoriju direkcije državnih železnic v Zagrebu in Sarajevu so bili poslani delavci na brezplačni dopust in to v poedinih sekcijah za 2 meseca. Tudi v budžetu za letošnje leto niso odobreni zadostni krediti ter so krediti za poedine sekcije celo zmanjšani. Zato preti nevarnost, da se bodo tudi letos pošiljali delavci na brezplačen dopust in s tem družine delavcev obsodile na gladovanje, a delo za popravljanje in vzdrževanje prog bo prekinjeno, kar bo škodovalo varnosti prometa.

Poleg tega pripominjamo, da so mezde železničarskih delavcev že več let ne regulirajo in povišavajo, pač pa so bile celo te mezde 1. aprila 1927. leta zmanjšane za 10% radi pomanjkanja kredita.

Položaj delavstva na železnicah je danes zelo neugoden ter primanjkuje dobrih delavnih moči. Nastopile so zopet razmere, ki so uradno ugotovljene v razpisu M. S. br. 72-23.

Prosimo g. predsednika kralj. vlade, da tej točki pokloni posebno pažnjo ter odredi, da se posameznim železničarskim direkcijam pravočasno odobri dovolj velik naknadni kredit, da se prepreči odpuščanje ali pošiljanje delavstva na brezplačen dopust ter da se naj regulirajo delavske mezde.

Zastopniki vseh železničarskih organizacij prosijo g. predsednika kralj. vlade v imenu vsega delavstva zaposlenega pri državnih prometnih napravah, da naj posveti delavskemu vprašanju svojo posebno pozornost ter odredi, da se čim preje definitivno regulirajo vprašanja delavskega pravilnika, starostnega zavarovanja in da se zopet vrnejo delavstvu prejšnje ugodnosti ter izplača dolgujoča diferenca.

Za nastavljeno osobje

Iz te spomenice navajamo:

Jugoslovanski železničarji kot uslužbenci državnih prometnih naprav žive, kar se tiče materijalnega vprašanja, v zelo kritičnem položaju.

Vsled tega smatrajo podpisane železničarske strokovne organizacije za svojo dolžnost, da s spomenico in deputacijo zastopnikov vseh železničarskih strokovnih organizacij predložijo težnje vseh jugoslovanskih železničarjev g. predsedniku kralj. vlade in upamo, da bo naši prošnji za rešitev najvažnejših vprašanj posvetil vso pažnjo in ji ugodil.

Vprašanja, katera je potrebno, da se nemudoma rešijo v interesu službe, države in varnosti prometa kakor tudi v interesu uslužbencev, so:

1. **Uredba o reorganizaciji Ministrstva Saobračaja in prometne službe** zvezana z uredbo o zboljšanju materijelnega položaja uslužbencev vseh kategorij in panog. Ker so z Uredbami pri ostalih Ministrstvih dobili materijelno zboljšanje samo nekatere kategorije, prosimo, da se za Ministrstvo prometa izda Uredba, ki bo zagotovila materijelno zboljšanje poleg I. in II. kategoriji činovnikov tudi vsem ostalim kategorijam nastavljencev.

2. **Revizija zakona o državnem prometnem osobju** je zelo nujna. S sedanjim zakonom so domalega vsem nastavljencem prizadete velike krivice, kar dokazujejo mnogoštevilne pritožbe na Državni svet, na Ministrstvo prometa, Generalni direkciji in tudi na posamezne direkcije.

Potrebo, da se spremeni zakon o državnem prometnem osobju so priznali vsi dosedanji prometni ministri ter je bil s čl. 326 fin. zakona za 1927-28 in čl. 344 finančnega zakona za leto 1928-29 ministrski svet pooblaščen, da spremeni in spopolni naredbe zakona o drž. prometnem osobju.

3. **Dosedanji pravilnik sporednih priuadležnosti** ne odgovarja današnjim razmeram, zlasti kar se tiče odškodnine za službena potovanja, kilometraže, potnega pavšala, nočnih doklad, funkcijskih doklad postajenačelnikom, prometnim, blagajniškim in kalkulantskim uradnikom itd. Poleg tega pa smatramo za največjo krivico določbo čl. 104 omenjenega pravilnika, ki predpisuje, da pripadajo nagrade po pravilniku le v toliko, v kolikor je za nje odobren v budžetu kredit.

4. **Pravilnik o voznih ugodnostih.** Ta pravilnik je za ostale državne uslužbence že obljubljen in je veljaven že od 1. marca 1930. Vprašanje povlaščene vožnje uslužbencev drž. prometnih naprav pa še do danes ni rešeno, čeprav je s pravilnikom M. S. br. 1340 od 18. jan. 1930 s čl. 25 predpisano, da se bodo vozne ugodnosti za osobje drž. prom. naprav predpisale s posebnim pravilnikom.

Z dosedanjim pravilnikom je prizadeta delavstvu največja krivica, ker jim je odvzeta pravica režijske vožnje z brzovlaki in ukoričene legitimacije.

5. **Pravilnik o službeni obleki.** Po sedanjem pravilniku predvideni letni pavšal v znesku 400 do 600 Din za uradnike daleko ne zadostuje za nakup službene obleke, ki mora odgovarjati ugledu in reprezentanci prometnih in drugih uradnikov. Naša zahteva je, da se v novem pravilniku zagarantira pavšal za službeno obleko vsem uradnikom in voznemu strojnemu osobju v višini, ki je predvidena za uradnike notranjega ministrstva. Ostalem uslužbencem naj se da obleka v naravi. Dalje prosimo, da se z novim pravilnikom predvidi letno dvoje modrih delavnih oblek za delavce in da se eksekutivnemu osobju poleg pavšala, oziroma službene obleke da še kožuhe, filcaste ževlje in usnjene kape.

6. **Sprememba zakona o pridobitvi prava na osebno pokojnino.** Z zakonom o pridobitvi prava na osebno pokojnino, ki je stopil v veljavo 6. januarja 1929 se je odredilo, da se prizna pravico na osebno pokojnino šele po desetih letih službe, da pa se ne šteje v to dobo čas, ki ga je uslužbenec prebil na železnici v svojstvu delavca, odnosno dnevničarja. S to omejitvijo so škodovani v prvi vrsti le železničarji, ker so uslužbenci državnih prometnih naprav rekrutirajo iz staleža delavcev, ki so že v državni službi in ne, kakor v drugih panogah državnih služb, iz vrst privatnikov. Železničarski uslužbenci so nastavljeni šele po več letih efektivne državne službe kot delavci, zgube pa po gornjem zakonu vso to službeno dobo za pokojnino. Uslužbencev, ki so bili nastavljeni šele po 15 do 28 letih prebitih na železnici v staležu delavcev je ogromno število in vsi ti bi ta leta zgubili za penzijo. Citirani zakon ne predvideva izjemnih slučajev za one, ki so v službi zboleli ali ponesrečili, ker zahteva za vseh 10 let efektivne službe v svojstvu nastavljenca ter istočasno anulira vse dosedanje določbe zakona o prometnem osobju.

Z ozirom na izjemen položaj in dejstvo, da se za nastavljence na železnicah imenujejo v prvi vrsti železničarski dnevničarji, prosimo, da izdejstvujete spremembo zakona za pridobitev pravice na osebno pokojnino v toliko, da veljajo za železničarje odločbe zakona o drž. prom. osobju in da se prizna v dobo določeno za pridobitev pokojnine, ves čas službe, ki so ga prebili na železnici bodisi kot delavci ali nastavljenci.

*

Vsi g. ministri so se živo zanimali za v spomenicah našteta vprašanja ter zagotovili deputaciji, da bo delavski pravilnik takoj podpisan in še tekom tega meseca objavljen. (Podpisan je bil 15. junija 1930.) nadalje so izjavili, da se je uredba o reorganizaciji ministrstva saobračaja izločila iz splošne uredbe ter izide tekom prihodnjih dni uredba o izmenjavi zakona o državnem prometnem osobju, ki pa bo regulirala le sistem položajnih plač. Ta uredba je že podpisana od ministra saobračaja in finančnega ministra ter se nahaja sedaj v podpisu pri predsedniku vlade.

Dela se v posebni komisiji na splošni izmenjavi zakona o državnem prometnem osobju ter bo delo v kratkem gotovo, vendar se zna pripetiti, da se bo moralo z elaboratom čakati, dokler ne bo uradniškega zakona.

Enako so v izdelavi, odnosno že definitivno redigirani razni ostali pravilniki, ki čakajo na podpis.

G. dvorni maršal je zagotovil, da bo na najvišjem mestu predložil spomenice in se je podrobno informiral radi izplačila diferenc delavstvu.

G. predsednik kralj. vlade je v daljši avdijenci deputacijo zelo prijazno sprejel, zaslišal težnje zastopnikov organizacij in deputaciji zagotovil, da bo ukrenil vse, da se uredi položaj železničarjev in čimpreje sprejmejo potrebni pravilniki, ker smatra železničarsko službo za eno najvažnejših in odgovornih.

Skupni nastop vseh strokovnih organizacij je na merodajnih mestih napravil najboljši utis in je podkrepil zahteve vseh železničarjev, ki so popolnoma opravičene in predstavljajo minimum zahtev za zboljšanje njih gmotnega položaja. Razvoj in procvit državnih prometnih naprav je v veliki meri odvisen od zadovoljnosti uslužbenega osobja ter železničarji po sedanjih izjavah vseh merodajnih faktorjev upravičeno pričakujejo na čimprejšno rešitev njih perečih vprašanj.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Četrtek, 19. junija: 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10 Zvonenje. 10.20 Kmetijsko predavanje. 11 Koncert Radio-orkestra. 15 Prenos iz Mežice pri Prevaljah. 20 Klavirski večer gdč. Jadvige Poženelove. 21 Pevski koncert gdč. Anite Mezetove. 22 Časovna napoved in poročila, lahka glasba.

Petek, 20. junija: 12.30 Reproducirana glasba. 13.00 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 18.00 Koncert Radio-orkestra. 19.00 O ženskih organizacijah, gdč. Lebarjeva. 19.30 Ivan Martelanc: O zavarovanju. 20.00 Pevski zbor iz Št. Vida nad Ljubljano. 21.00 Koncert Radio-orkestra. 22.00 Časovna napoved in poročila.

Sobota, 21. junija: 12.30 Reproducirana glasba. 13.00 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov 18.00 Koncert Radio-orkestra. 19.00 Dr. Iv. Grafenauer: Nemščina. 19.30 Športna ura, pred. Marjan Dobovšek. 20.00 Prenos iz Belgrada. 22.00 Časovna napoved in poročila, lahka glasba.

Drugi programi:

Petek, 20. junija.

Belgrad: 19.30 Prenos z Dunaja: »Evangeljnik«, opera (Kienzl). — **Budapest:** 18.30 Ogrske arije — 20.20 Haydnov koncert opernega orkestra. — **Dunaj:** 19.30 »Der Evangelimann«, op. v 2 dej., komp. Kienzl. — **Milan:** 20.30 Simfonični koncert, nato koncert zabavne glasbe. — **Praga:** 20.00 »Usodna igra ljubezni«, (Folprecht) in »Žena in bog« (B. Jirak). — **Langenberg:** 20.00 Zabavni koncert, vmes slušna igra, nato zabavna glasba. — **Rim:** 21.02 »Jesenski manevri«, opereta (Kalman). — **Berlin:** 21.00 Slušna igra — 22.00 Suite, nato plesna glasba. — **Katovice:** 20.05 Malo glasbe — 20.15 Simf. koncert iz Varšave. — **Toulouse:** 18.35 Šlagerji — 19.00 Orkestralni koncert. — **Ostrava:** 20.00 Prenos opere iz Prage.

Sobota, 21. junija. Belgrad: 18.00 Koncert jazz-orkestra — 19.30 »Komedija denarja«, komedija — 20.00 »Grofica Marija«, opereta v odlomkih — 21.00 Koncert iz del Bacha, Mozarta in Lullya. — **Budapest:** 19.25 Zborni koncert — 20.15 Prenos iz studia — 22.10 Več. koncert ciganskega orkestra. — **Dunaj:** 20.15 »Dvorni norec«, romantično komična opereta. — **Milan:** 20.45 Komedija, 21.15 Koncert komorne glasbe, nato zabavna glasba. — **Praga:** 22.23 Radio kabaret. — **Langenberg:** 20.00 Veseli večer, nato plesna glasba. — **Rim:** 17.30 Koncert orkestra — 21.02 Pester koncert. — **Berlin:** 20.00 šlagerji — 21.00 Veseli večer, nato zabavna glasba. — **Katovice:** 20.15 Večerni koncert — 22.15 Pevski koncert. — **Toulouse:** 19.00 Orkestralni koncert — 19.40 Šlagerji — 20.10 Ruske pesmi — 21.00 Večerni koncert. — **M. Ostrava:** 20.25 Orkestralni koncert — 22.23 Radio kabaret.

Sodne takse

»Službene novine« objavljajo v št. 134 z dne 17. t. m. v prilogi »Zakon o sodnih taksah«.

Taks ni treba plačati onim, katerim je priznano siromašno pravo (164—174 civ. kaz. post.). Nadalje so obsojeni taks upravitelji konk. mase, upn. odbor, upravitelj poravnave in zaupniški odbor, če se postavi v sodnem postopanju skrbnik za neznano osebo in osebo neznanega stanovanja.

Tarifa zakonu je sledeča: Za vloge do 500 Din sporne vrednosti za vsako polo 0.50 Din, 500—1000 Din 1 Din, 1—3000 Din 3 Din, 3—6000 Din 5 Din, 6—10.000 Din 7 Din, 10—25.000 Din 10 Din, 25—50.000 Din 15 Din, 50—75.000 Din 25 Din, 100—500.000 Din 40 Din, 500.000—1 milij. 60 Din, 1—2 milij. 100 Din, 2—5 milij. 150 Din, nad 5 milij. 200 Din. Za prepise strankam (po vrednosti od vsake pole) do 500 Din 5 Din, 500—12.000 Din 10 Din, nad 12.000 Din 15 Din. Za odloke sodišč: prvostopnih do 300 Din 10 Din, 300—500 Din 20 Din, 500—1000 Din 30 Din, 1—3000 Din 40 Din, nad 3000 Din za vsakih daljnih 1000 Din še 10 Din, deloma polovična taksa. Za sodne poravnave (od vrednosti, na katere se je poravnava izvršila) 1%; če je neprecenljivo na vsako polo 10 Diin.

Konkurzni postopek: Prijave terjatev upnikov do 300 Din za vsako polo 5 Din, 300—1000 Din 10 Din, 5—10.000 Din 20 Din, nad 10.000 Din 25 Din; predlog otvoritve za prvo polo petkratna prej navedena tarifa, dolžnik ne plača za svoj predlog konkurzne takse. Pravni leki: Na drugostopno sod. za prvo polo 100 Din, na tretjestopno sod. 200 Din. Priloge zapisnikov: Knjige, brošure, situac. načrti itd. od vsakega kom. 4 Din, v ostalih slučajih od vsake pole 2 Din; duplikati itd. od vsake pole 15 Din, prepisi od vsake pole 15 Din, uradna potrdila od vsake pole 20 Din; pavšalna taksa v slučaju delitve 1%, odprave konkurza 1%, v poravnavi ½%.

Nesporni postopek: Vloge splošne za vsako polo 5 Din, pravni leki na sod. druge stopnje za prvo polo 50 Din, na tretjo stopnjo 100 Din. Zapisniki za vsako polo 5 Din, za razpravo pred sod. višje stopnje 25 Din za vsako polo; priloge: če so knjige itd. 4 Din za kom.- ostalo od vsake pole 2 Din; duplikati 15 Din od vsake pole, prepisi 15 Din od vsake pole.

Posebne odredbe: Sodne ocene ¼% ocenjene vrednosti, ocena v slučaju ekspropriacije ½%; prostovoljne sodne dražbe ½% dosežene cene; pavšalna taksa za zapuščinske razprave do 25.000 Din 0%, nad 25.000 Din 0.1% (nikdar ne čez 5000 Din); testamenti: za predajo na čuvanje pismene izvensodne izjave poslednje volje 50 Din, za predajo ustmene izjave poslednje volje v zapisnik 100 Din, za izjavo poslednje volje v zapisnik 100 Din, za izjavo poslednje volje kot dokument za vsako polo 10 Din. V posebnih slučajih nespornega postopka se plača: Za vloge za odobrenje usvojitve od prve pole 40 Din, za pozakonjenje otroka 20 Din, za sporazumno ločitev zakona 20 Din, za proglas mrtvim 20 Din; sodne odločbe: odobritev usvojenja 50 Din, pozakonjenje otroka 50 Din, sporazumna ločitev zakona 50 Din, proglas za polnoletnega 100 Din, za proglas mrtvim 50 Din, odobritev vzdrževanja, dote itd. do 1000 Din 0 Din, 1—2000 20 Din, 2—6000 Din 40 Din, nad 6000 Din od vrednosti dosojenega vzdrževanja ½%; proglas neveljavnosti 10, 20, 30 Din; odreditev mej nepremičnin 50 Din, odreditev potrebnega prehoda 20 Din; o prošnjah za ureditev odnošaja med solastniki 50 Din; v sporu zbog pristojbine med tolmačem in osebo, ki je zahteval overovljenje prevoda 10 Din; overitev podpisa 10 Din, prepis za vstko polo 10 Din.

Vpisi v trgovske in zadružne registre: Vpis trg. ind. firme (ali izprememba) 100 Din, obrtne tvrdke 50 Din, vpisi obč., regul. in banov. hranilnic, zadrug in zvez 100 Din, za vpis izprememb pri slednjih 20 Din; vpis društvene glavnice do 100.000 Din 500 Din, 0.1—0.5 m. 1000 Din, 0.5—1.0 m. 1500 Din, 1—5 m. 2000 Din, nad 5 milij. 4000 Din; za vpis povišanja glavnice ena petina navedenih taks, za vpis izpremembe imena polovico, za vpis drugih izprememb eno petino; d. z o. z. isto kot d. d., ostale družbe: za vpis družbene pogodbe 300 Din, za vpis izprememb firme 300 Din, za vpis drugih izprememb v družb. pogodbi 100 Din.

Drugi vpisi: Poleg vpisnine za protokolacijo plačajo še: 1000 Din menjalnice, 2000 Din zastavljalnice, 1500 Din druge banke, 3000 Din avkcijski zavodi, 500 Din izvozne komisije in agenture 500 Din, uvozne 1000 Din, uvozne in izvozne 1500 Din, senzali dež. pridelkov 100 Din, ostali 1000 Din. Vloge za vpis v javne knjige: od prve pole do 1000 Din 5 Din, 1—5000 Din 8 Din, 5—10.000 Din 10 Din, 10—50.000 Din 15 Din, nad 50.000 Din 20 Din neprecenljiva vrednost 10 Din od prve pole. Vpisi v javne knjige: za vknjižbo lastništva na nepremičninah 2%, najem, zakup 1%, za sekvestracijo, pris. upravo ½%, izpisi iz zemljiške knjige od vsake pole 20 Din.

Hipotekarna posojila Državne hipotekarne banke. Glavna filijala Državne hipotekarne banke v Ljubljani sprejema prošnje za dolgoročna hipotekarna posojila od 1. junija do 31. julija t. l., toda samo do zneska 500.000 Din in samo na zgradbe iz trdega materijala na določeni regulacijskii črti v mestih in trgih. Ravnotako daje posojila na poljedelska posestva, če lastnik posestva sam ni poljedelec. Obrestna mera 9% letno, rok 25 let, posojilo se lahko vrne tudi poprej proti šestmesečni odpovedi. Poljedelci pa naj se obračajo za posojila na poljedelska posestva na Privilegirano agrarno banko v Belgradu, Sremska ulica 6.

Narok za poravnave: Bulc Anton, posestnik, mesar in gostilničar v Mokronogu 27. jun.

Odprava konkurza: Josipina Klemenčič na Rečici (ker ni kritja za stroške postopanja), Trtnik Franc, trgovec v Gozdu pri Kranjski gori (ker ni kritja za stroške postopanja), Blass Julij, trgovec v Celovcu (vsa masa razdeljena).

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu izkazuje za 1929 0.284 milj. čistega prebitka. Povprečno je lani imel 57.487 zavorovanih članov, od tega na področju mesta Zagreb 45.182.

Likvidacija: Konjerejska zadruga za okraj Sv. Lenart v Slov. goricah, r. z. z o. z.

Konkurz je razglašen o imovini Traun Pavle, trgovke v Mariboru, Aleksandrova cesta 19; prvi zbor upnikov 24. junija, oglasiti se je do 26. jul., ugotov. narok 4. avgusta.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Dobnika Ivana, trgovca in posestnika v Bistrici pri Rušah; narok 26. julija.

Naknadni ugotovitveni narok: Zapuščina Martincvič Milan iz Rog. Slatine 7. julija.

Oddaja slikarskih del. Ravn. drž. železnic v Ljubljani, gradbeni oddelek, sprejema pismene ponudbe glede oddaje slikarskih del v poslopju centralne ambulante državnih železnic v Ljubljani.

Državna hipotekarna banka v Belgradu in njene filijale dajejo posojila proti zastavi državnih vrednostnih papirjev in akcij Narodne banke. Obrestna mera 7% brez kakih drugih stroškov.

Na obveznice 2½% vojne škode daje posojilo do višine 350 Din na komad.

Istotako lombardira tudi državne bone po zelo ugodnih pogojih s 90% sedanje vrednosti.

Borza

Dne 18. junija 1930.

DENAR

Devizni promet je bil tudi danes znaten. Tečaji pa izkazujejo kakor včeraj čvrstejšo tendenco. Narodna banka je intervenirala v vseh zaključenih devizah.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2276.50 bl., Berlin 1349—1352 (1350.50), Bruselj 789.59 bl., Budimpešta 989.60 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 796.97—799.97 (798.47), London 274.56—275.36 (274.96), Newyork 56.395—56.595 (56.495), Pariz 221.11-223.11 (222.11), Praga 167.39—168.19 (167.79), Trst 296.44 bl.

Zagreb. Amsterdam 2276 bl., Berlin 1349 do 1352, Bruselj 789.59 bl., Budimpešta 988.10—991.10, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 796.97—799.97, London 274.56—275.36, Newyork 56.395—56.595, Pariz 221.11—223.11, Praga 167.39—168.19, Trst 295.388 do 297.388. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 5.66 milij. Din.

Belgrad. Berlin 1349—1352, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 796.97—799.97, London 274.56—275.36, Newyork 56.395—56.595, Pariz 221.11—223.11, Praga 167.39—168.19.

Curih. Belgrad 9.1275. Amsterdam 207.60, Atene 6.70, Berlin 123.20, Bruselj 72.05, Budimpešta 90.32, Bukarešt 3.0725, Carigrad 2.40, Dunaj 72.875, London 25.09, Madrid 60.25, Newyork 516.50, Pariz 20.265, Praga 15.315, Sofija 3.735, Trst 27.05, Varšava 57.85, Kopenhagen 138.20, Stockholm 138.65, Oslo 138.20, Helsingfors 13.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12.52125.

VREDNOSTNI PAPIRJI

V Ljubljani je bila zaključena Kranj. ind. po 280. Tendenca za državne papirje je bila danes v glavnem neizpremenjena, do prometa pa je prišlo le v vojni škodi, nekoliko slabejša sta 7% invest. pos. kakor tudi 75% Bler. V bančnih papirjih v Zagrebu sploh ni prišlo do zaključkov, tečaji so ostali na včerajšnji višini. Med industrijskimi papirji je bila živahneje trgovana osješka Šečerana. Zaključni tečaji so bili različni, najnižji je bil 350 kasneje je tečaj bil čvrstejši. Ponovno je popustila Trboveljska.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 97 bl., 7% Bler. pos. 85.50 bl., Celjska pos. 160 den., Ljubelj. kred. 122 den., Prašteđiona 905 den., Kred. zavod 170 den., Vevče 119 den., Stavbna 40 den., Šešir 105 den., Kranj. ind. 280, Ruše 275 den.

Zagreb. Drž. pap.: Tob. srečke 45 bl., 7% inv. pos. 87.25—87.75, agrari 54.25—54.75, vojna škoda ar. 432.50—433, kasa 432.50—433 (433), 6. 432.50 do 433, 7. 432.50—433 (433), 8. 432—433, 12. 432.50 do 433 (433). 8% Bler. pos. 96—97, 7% Bler. pos. 85—85.50, 7% pos. Drž. hip. banke 84.25—85, Pos. mesta Zagreba 75 bl. — Bančne delnice: Ravna gora 75 den., Hrvatska 50 den., Katolička 36—38, Poljo 58 do 58.50, Kreditna 96—100, Union 196—197, Jugo 78.50—79, Lj. kred. 122 den., Medjunarodna 61.50 den., Narodna 8.280—8.350, Obrtna 36 den., Prašteđiona 900—905, Etno 160—168, Srbska 180—185, Zemaljska 135—136. — Industrijske delnice: Guttmann 160—169, Slaveks 68—71, Slavonija 200—210, Našice 1.300 bl., Danica 103—110, Drava 200 den., Šečerana Osjek 360—365 (370, 375, 350, 360), Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 175 den., Brod. vag. 110 den., Union 105—120, Vevče 120 den., Isis 32 den., Ragusea 398—400 (398), Oceania 215—230, Jadr. plov. 500—510, Trboveljska 415—422 (420).

Belgrad. Narodna banka zaklj. 8.270 (5), 7% inv. pos. zaklj. 90 (65.000), agrari zaklj. 56.50 (20.000), vojna škoda zaklj. 443 (350), 6. 440.50 do 443.50, 11. zaklj. 450 (500), 7% Bler. pos. zaklj. 86.50 (4.000 dol.).

Dunaj. Podon.-savska-jadr. 93, Wiener Bankverein 18.20, Creditanstalt 47.60, Escomptegesel 160, Živno 94.20, Union 24, Alpine 23.35, Trboveljska 51.25, Leykam 5, Rima Murany 83.15.

Žito

Tečaji v Čikagi, ki so se včeraj začeli že popravljati, so danes spet nekoliko oslabeli. Pri nas pa je položaj ostal neizpremenjen, le promet se je znatno skrčil. Cene so v glavnem take kakor so bile, vendar je opaziti v pšenici na nekaterih postajah kako šibkejšo notacijo. V koruzi pa, za katero so čikaške notacije zelo nizke, so cene pri nas čvrste in ponudbe so zelo male. Nekaka negotovost je sicer zavladala na trgu, a zaenkrat še ni povzročila dejansko velikih izprememb.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Novi Sad. Notacije so ostale neizpremenjene. Promet: Pšenica 9 vagonov, koruza 16 vag., moka 12 vag., otrobi 4 vag. — Tendenca: Neizpremenjena.

Budimpešta. Tendenca slaba. Promet srednji. Pšenica: junij 20.10, 20.50, zaklj. 20.45—20.50, okt. 19.37, 19.71, zaklj. 19.37—19.38; rž: junij 11, okt. 11.55, 11.80, zaklj. 11.53—11.55; koruza: julij 12.90 13.02, zaklj. 12.94—12.95, avg. 13.20, 13.32, zaklj. 13.25—13.27; tranz.: julij 11.35, 11.50, zaklj. 11.35 do 11.40, avg. 11.85, 11.87, zaklj. 11.75—11.78.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno 1 vagon remeljnov in 1 vagon letvic. Tendenca mlačna.

Povpraševanje je za 7000 kom. hrastovih desk 2.00 m, 29 cm, 41 mm. Ponujajo se pa: bukovi plohi neobrobljj. neparj. 27—100 mm 2—5 m od 16 cm naprej, nadalje 2—3 vag. buk. testonov 12—30 cm, 20 mm, 2.25 m.

Prvi sabljaški turnir v Ljubljani

V telovadnici ženskega učiteljišča na Resljevi cesti, je priredila sabljaška sekcija S. K. Ilirije, sabljaški turnir za klubsko prvenstvo. Sabljanje, kot sport je pri nas še čisto nov pojav, ne samo pri nas, temveč tudi v drugih delih naše države se je pričelo sabljanje gojiti šele v zadnjem času. In vendar je sabljanje z vzgojnega stališča zelo pomembno.

Sabljanje se je pričelo pri nas v Ljubljani gojiti šele prošlo leto, ko je vodstvo novo ustanovljene sekcije prevzel podpolkovnik v pok. Rudolf Cvetko, priznan učitelj borenja bivše avstrijske akademije. Pod veščim in spretnim vodstvom gosp. Cvetka se sabljaška sekcija Ilirije zelo uspešno razvija. Uspehi se bodo pa pokazali šele čez leta, kajti za uspehe je treba večletno vežbanje. Na vsak način je pa zasluga gospoda Cvetka, da se je pričelo tudi pri nas gojiti ta lepi viteški sport .

Z pomembnim nagovorom na tekmovalce in druge udeležence je otvoril ta prvi turnir g. Cvetko. V svojem govoru je predvsem naglašal velik pomen sabljanja za duševno vzgojo naše mladine. Kajti glavna odlika vsakega sabljača je čist značaj in fair obnašanje napram nasprotniku.

Že prvi večer turnirja je pokazal presenetljive uspehe. Posamezniki so se odlikovali v izpeljavi raznih akcij, ko so jih zelo rafinirano kombinirali. Žirijo tega turnirja tvorijo gospodje podpolkovnik v pok. Cvetko, avnatelj Kastelic, kapetan v pok. Raunacher, ki je tudi diplomirani učitelj borenja.

V prvem kolu so bili doseženi naslednji rezultati: po 4 zmage Seunig Stane, Gombač Erle, Mandelc Drago, po 2 zmagi: Seunig Jože, ing. Housak Karol in z 1 zmago Raunacher Gustav. Turnir se vrši vsak dan od 7 zvečer naprej v telovadnici ženskega učiteliščа nakar še posebno opozarjamo naše čitalce. Vstopnine k tej prireditvi ni.

Iz klubov

Odbor S. K. Ilirije poziva članstvo kluba, da spremi nenadoma preminulega g. Josipa Rohrmana, ustanovitelja in predsednika S. K. Ilirije v letih 1912—1914, v čim večjem številu na njegovi zadnji poti. Pogreb se vrši danes, na praznik ob 17.30 iz mrtvaške veže drž. bolnice.

S. K. Grafika. Za današnjo tekmo z SK Ilirijo imajo biti igralci Wohlmuth, Mihelič, Pelicon, Novak, Pallek, Kmetič, Pukl, Brumen, Stupica, Katavić, Urbančič, Strohmayer in Srebotnjak točno ob 5 popoldne na igrišču S. K. Ilirije. — Načelnik.

Ž. S. K. »Hermes« javlja tužno vest, da je preminul njega dolgoletni zvesti član in inkasant kluba gosp. Franjo Lukanc. Zvestega člana in agilnega sportnega delavca je ugrabila zavratna jetika v cvetu mladosti, starega komaj 33 let. Hermes je izgubil z njim enega najbolj vnetih pristašev kluba, ki mu je bila modra bela barva edini sportni simbol. Pozivamo vse člane kluba, da se pogreba, ki se vrši danes ob 14 iz bolnice zanesljivo udeleže. Zbirališče za člane je ob 13.30 pri bolnici. Pokojnemu Franju ohranimo časten spomin. — Odbor.

Službeno iz Sekcije ZNS. — Za današnjo tekmo Grafika:Ilirija rez. se delegira sav. sodnik g. Šetina. — Tajnik.

Nogomet v tujini

Sedmič že prvak! Znani G. A. K. iz Gradca si je z zmago 2:1 (1:1) nad Sturmom tudi letos izvojeval prvenstvo. Vsega skupaj je G. A. K. s tem sedmič prvak, od tega petič zaporedoma. Vsekakor je to dokaz stalne borbenosti in velike odpornosti moštva. Omenjena igra se je vršila pred 1800 gledalci, ki so vzdržali do konca, čeprav je vprav tropična vročina mučila prisotno občinstvo.

Ali bo, ali ne bo? Še 14 dni in tudi italijansko prvenstvo bo končano. Ni pa še prave jasnosti, kdo bo namreč zasedel drugo mesto, kar je važno radi udeležbe v borbi za srednjeevropski pokal. Skoraj nemogoče pa je Ambrosiani iztrgati prvenstvo, kajti ona bi morala obe še preostali tekmi zgubiti, da bi mogla ev. pasti na drugo mesto. Minula prvenstvena nedelja je mnogo pomenila, kajti srečanje med Ambrosiano in Genovo bi ev. s porazom Genove prineslo Juventusu drugo mesto. Tekma pa se je končala s 3:3. Juventus pa je s 3:1 premagal Padovo. Četrtoplasirani Torino ne ogroža več prvih treh klubov v končnem vrstnem redu. Situacija je danes sledeča: 1. Ambrosiana 48 točk; 2. Genova 44 točk; 3. Juventus 43 točk; 4. Torino 38 točk itd. — Omenimo naj še, da se je Triestina popravila in da je iz predzadnjega mesta napredovala na 13. mesto.

Vienna v Nürnbergu. Dunajčani, brez dveh svojih najboljših igravcev, so nastopili v Nürnbergu napram AS Nürnberg. Prvi polčas se je končal z 0:0, čeprav je Vienna imela premoč, kateri se je AS Nürnberg izvrstno upiral. V drugi polovici pa so Dunajčani dosegli zasluženo zmago v razmerju 4:1. Kritika je soglasna v naziranju, da je Vienna, čeprav nekompletna, vendar predvedla krasno tehnično popolno igro, iz katere je rezultirala tudi nad vse zaslužena zmaga.

Češkoslovaška : Španija 2:0 (0:0). Pred 25.000 gledavci se je vršila omenjena revanžna meddržavna tekma, ki so jo Čehi zamogli odločiti v svojo korist. V moštvu Špancev je nastopil tudi občudovani vratar Zamora, ki je delal čudeže in dokazal, da je še vedno eden najboljših golmanov na svetu. V prvem polčasu kljub naporu obeh napadalnih vrst ni padel noben gol. Šele v drugi polovici igre so Čehi po Hojerju dosegli vodstvo in nato po Svobodi še zvišali rezultat na 2:0. Pri Čehih se je posebno odlikoval rutinirani Kada in Hojer.

Finalista za nemško državno prvenstvo. Od 4 tekmecev za naslov letošnjega nemškega prvaka sta ostala le še dva, to je Holstein Kiel ter Hertha (Berlin). Prav gotovo pomenja to veliko iznenadenje, kajti veliko več šans je imel predvsem južnonemški 1. FC Nürnberg, ki je sedaj izpadel. Pa tudi FC Dresdenu so pripisovali zmago nad Holstein Kielom, kajti v FC Dresdenu igra sloviti internacionalec Hofmann, ki je v Berlinu sam zabil vse tri gole angleški reprezentanci. Toda rezultati so drugačni in vse razmišljanje nima zmisla. Tako je Holstein Kielu uspelo, da je porazil z 2:0 (0:0) FC Dresden. Tekma se je vršila v Duisburgu pred 25.000 gledalci. Morda ta zmaga ni bila zaslužena z drugim, kakor le s pridnosto in požrtvovalnostjo. Igravci Dresdena so bili tehnično zelo na višini. Strah vsakega golmana, omenjeni Hofmann, pa je bil temeljito krit. — V Leipzigu pa se je vršila važna tekma med prvakom Berlina, Hertho in 1. FC Nürnbergom. 30.000 gledalcev je posetilo to borbo, v kateri je 1. FC Nürnberg podlegel s 3:6 (3:3). Obe moštvi sta si bili enakovredni, vendar pa v drugem polčasu Nürnberžani niso vzdržali tempa in so morali zmago prepustiti vztrajnim Berlinčanom. — Tako sta se berlinska Hertha in Holstein Kiel kvalificirala za finalni boj, ki bo določil novega nemškega državnega prvaka. Prednost dajemo vsekakor Herthi, vendar pripominjamo, da je ves prvenstveni boj v splošnem presenetil, kajti v finalu smo pričakovali vse druge nasprotnike, kakor n. pr. Sp. Vgg. Fürth, Eintracht Frankfurt ali pa FC Dresden.

RAZNO.

Hirschfeld se ponesrečil. Znani nemški metalec krogle, Emil Hirschfeld, ki je celo dosegel svetovni rekord, si je zlomil desno roko. Padel je namreč z motornega kolesa. Nesreča najbrž ne bo imela drugih posledic, kot da je najmanj za mesec dni s tem Hirschfeldu onemogočeno nastopanje na lahkoatletskih prireditvah.

Iz češkoslovaškega kulturnega življenja

Poseben dan za razširjanje češkoslovaških knjig je priredila nedavno Zveza češkoslovaških založnikov in knjigarnarjev. V Pragi je razstavila skoraj vse knjige, ki so izšle v zadnjih letih. Bila je uverjena, da je ogromni večini neznano mnogo zelo zanimivih novosti na knjižnem trgu, ker dnevno časopisje nima dovolj razumevanja za širjenje dobre knjige, drugačen način reklame pa mnogo ljudi sploh ne doseže. Zadovoljiv uspeh je dokazal, da se Zveza knjigarnarjev ni varala v tem svojem prepričanju. Ne samo pripovedno čtivo, ampak tudi potopisna in znanstvena literatura sta našli mnogo kupcev. S to razstavo pa so hoteli češkoslovaški knjigarnarji pomagati tudi Čehom in Slovakom v tujini. Izdali so geslo, naj vsak obiskovalec razstave, ki mu dopuščajo sredstva, kupi vsaj eno knjigo za Čehoslovake v tujini in narodno mešanih krajih. Češkoslovaška javnost ni ostala gluha za ta klic, zakaj zbralo se je 23.336 knjig v skupni teži 5497 kg. Knjige so razposlali v 13 držav, samo v Jugoslavijo 2970 knjig, nekaj pa so jih obdržali za Čehe, ki žive med Nemci v nemških krajih Češkoslovaške. Za te Čehe je letos osnovalo češkoslovaško prosvetno ministrstvo s pomočjo teh knjig 183 novih knjižic. Morda bi se na ta način dalo odpomoči tudi krizi slovenske knjige, obenem pa zbrati lepo število knjig za Slovence v tujini.

»Od praveka k današnjosti« se imenuje ogromen zbornik zgodovinskih razprav v dveh knjigah na 1050 straneh velikega formata, s katerim so češki zgodovinarji počastili 60 letnico največjega češkega zgodovinarja Jožefa Pekaře. Ko so koncem maja proslavljali v Pragi njegov jubilej, so se ga udeležili tudi njegovi veliki nasprotniki. Največji nasprotnik Pekařevega pojmovanja češke zgodovine, dr. J. Slavik je moral priznati, da gre Pekařu vodilna vloga med češkimi zgodovinarji. Pekař sam se slavnosti ni udeležil, pač pa je nekaj dni nato presenetil znanstvenike s tretjim delom svojega »Žižka in njegova doba«, kjer trga s huzitizma nezasluženo glorijolo in nam kaže husitstvo v resnični in objektivni luči brez vseh primesi olepševanj in protikatoliških napadov.

»Jezus v veri in skepsi« je naslov prezanimive knjige vseučiliščnega prof. filozofije na praški češki univerzi, J. B. Kozáka enega izmed voditeljev »vernih narodnih socialistov«. Knjiga je nov dokaz, da se katoliški krogi premalo brigajo za versko življenje delavstva in za pokristjanjenje proletarijata. Delavstvo je lačno in žejno Kristusa, samo hoče glasnikov. Kristusovih naukov, ki potrjujejo svoj nauk tudi z dejanji, zlasti z ljubeznijo do bližnjega. Ker se na Češkem katoliški voditelji ne brigajo dovolj za delavstvo, se skuša samo v okviru protikrščanskih strank preriti do Kristusa. Kozák je sicer še zelo daleč od katoličanstva, a je na poti k njemu. Njegova knjiga, zlasti poglavja Krščanstvo in dijak, Krščanstvo in delavec, bo dalo misliti katoliškim voditeljem in vsem, ki jim je na srcu Katoliška akcija.

Slovaški prevrat opisuje monumentalno delo enakega naslova, ki ga je napisal znani slovaški pisatelj in kulturni delavec K. A. Medvedy. Pravkar je izšla prva knjiga v Trnavi v založbi Društva sv. Vojteha.

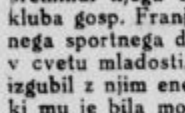

Dvokolesa

teže od 7 kg naprej

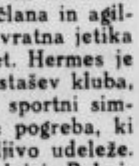

najlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovarn. Otroški vozički od najpriprostejšega modela. Izdelujejo se tudi po okusu naročnika. Šivalni stroji, motorji pneumatika, posamezni deli. Velika izbera, najnižji cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko.
„TRIBUNA" F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovška c. št. 4.

Modni kamgarn, sportni ševjot, ZA FINE OBLEKE. Velika izbira, ugodne cene. R. Miklauc - Pri Školu Ljubljana

Samostojnega

izvežbanega POLIRJA

za visoke in podtalne zgradbe sprejme takoj podjetje **ING. JOS. DEDEK, Ljubljana, Žibertova 7.**

Otvoritev modne krojačnice

Slavnemu občinstvu in vsem znancem ter prijateljem naznanjam, da sem otvoril lastno delavnico. Izdelava točna in solidna, po konkurenčnih cenah. — Se najtopleje priporočam

Franjo Trojanšek
modna krojačnica
Gerbičeva ulica 9 (Kolezija) - Ljubljana.

Blago za ženske obleke svileno, volneno in perilno, zadnje novosti, češkega izvora, velika izbira in znano solidne cene. R. MIKLAUC „Pri Školu" LJUBLJANA

Proda se iz proste roke

hišno posestvo v Ljubljani

in sicer lepa in solidno zidana dvonadstropna hiša na Dunajski cesti št. 31 s prizidkom dva dvoriščna trakta in enonadstropno dvoriščno poslopje in velik stavbeni prostor.

Hišno posestvo ima osem prodajalniških lokalov, 7 pisarniških prostorov, gostilniške prostore, 10 stanovanj z vsemi pritiklinami, velika skladišča, šupo itd. Vhodi in dovozi iz Dunajske in Bleiweisove ceste. Elektrika, plin, telefon vpeljani.

Hišno posestvo se proda v celoti ali po delih in je pripravno za vsako industrijo in trgovino.

Ponudbe sprejema in pojasnila daje **FRANJA ZIDAR, Ljubljana, Dunajska cesta št. 31.**

Berite „Slovenca" in oglašujte v njem!

Spomladanski kasaški derby meeting in concours hippique

na dirkališču na TEZNU pri MARIBORU dne 19. in 22. junija 1920

Začetek ob pol 15. uri — Vstopnina 15 Din — Avtobus-zveza z Glavnega trga na dirkališče

»Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslov. knjigarne v Ljubljani: 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLICE. 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiwicz, NA POLJU SLAVE. 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World). Roman (s slikami). 24 Din, vez. 32 Din. — 32. zvezek: Reimmichl, ZAGORSKI ZVONOVI. — Slavič, NA SINAJ. 30 Din, vez. 42 Din. — 33 zvezek: Bridges, NA POMOČ. 30 Din, vez. 42 Din — 35. zvezek: Brackel, CIRKUŠKI OTROK. 28 Din, vez. 40 Din.

Maurice Constantin Weyer: 57

Človek se sklanja čez svojo preteklost . . .

Na tej šumeči, brbotajoči reki, pod kronami prem nad melanholičnim Boa puri! boa puri! kozodója. visnih dreves, so pobegnili. Natančno je bilo videti v pesku sledove kanúja, na mestu, kjer je bil spuščen v vodo. Tudi jaz sem potreboval kanú.

Lahko bi si ga bil kupil pri Indijancih, ki so prebivali nekaj milj odtod. A to se mi ni zdelo pripravno. Vse je kazalo, da uživa Archer naklonjenost domorodcev, sicer bi mojega prihoda ne bil tako hitro izvedel .Običajno se namreč Indijanci prav nič ne brigajo za stvari, ki zadevajo izključno le belokožce. Opazujejo jih brez vsakega zanimanja, k večjemu opaziš, da izdaja komaj viden nasmešek v gubicah njih poševno ležečih oči tih porog. A bil sem si v svesti, da bom z lahkoto sam zgradil kanú in sem se takoj polotil dela. Kmalu sem izkopal z motiko potrebne korenike rdečega trna, ki ga imenujejo Indijanci tamarak, upognil nad ognjem ter splętel. Čim je bilo ogrodje napravljeno, sem si moral preskrbeti svežih kož. Ni bilo težko najti srnjaka — saj je bila pokrajina bogata divjačine. Urezal sem kože, kakor je treba, sešil jih ter pritrdil na ogrodje čolna kot gostilo. Šive sem namazal izdatno z lojem, potem sem prevlekel vse še od zunaj in od znotraj z brezovo skorjo. Javor mi je dal le za veslo. Petnajst ur je trajalo delo — in kanú je bil gotov. Kajpada ni bil tako dobro izbalansiran kakor so indijanski, vendar pa povsem sposoben, da me prepelje po najhujši strugi. Saj sem se vozil sam v njem, dočim je imel Archer še ženo in dva otroka v čolnu. Bil sem torej na boljšem.

Prav ceneno je bilo plačilo. Zažgal sem Archerjevo kočo. A maščevalnost, ki je iznenada planila iz mene, mi je narekovala. Ko so plameni bušnili skozi streho, se mi je izvilo huronsko tulenje iz prsi in divje veselje me je obšlo, da bi uprizoril barbarski ples. A ne! . . . Ne! Tega res ni bilo treba. Premagoval sem se. Ne! . . . Ne! . . . Tega pa ne!

*

Struga je bila skalovita. Nisi se mogel voziti tri milje v nagli vožnji, ne da bi prišel do brzice. Domorodci jih s čolnom vred preskočijo. Toda niti Archer niti jaz nisva tega umela, nisva imela niti zadosti moči za to. Ob vsaki brzici sem zato tudi našel njegovo sled. Vsakikrat me je znova pretreslo! . . . V obrežnem pesku sem spoznal sledove Archerjevih stopinj, Hanninih, nekoliko globljih radi teže otroka, ki ga je nosila — pa zraven še prav majhnih, ki so bile gotovo od petletne Baby Lucy . . . Oh! . . .

A nisem imel časa, da bi se zadrževal. Vsakikrat, ko sem ob brzici šel na kopno, sem pridobival na času. Če je bil Archer potreboval dvajset minut, sem uporabil jaz deset. Proti koncu tretjega dne sem prišel že precej blizu do njih . . . Upanje, srd in poželjenje so se v meni mešale in uprizarjale ples radosti.

*

Proti poldnevu četrtega dne sem moral ugotoviti, da sem izgubil sled za njimi. Zastonj sem iskal pri sledeči brzici. Spomnil sem se, da se je nekaj milj višje iztekel v reko širok potok. Vse je kazalo, da so uporabili tisto pot.

Brezumna jeza me je prevzela . . . Moral sem tri, štiri milje po reki navzgor. Z dvema palicama sem se moral prerivati vso pot nazaj. Ni bila, zares, lahka naloga! Razjarjen sem si odsekal torej dve palici od jéseni, stisnil zobe ter se spravil k delu.

Tako je bilo, kakor sem domneval. Dvesto korakov višje od izliva je bila brzica, katere rumeno šumeča pena je škropila od daleč proti meni. Ob robu sem zopet našel sledove.

Zapravil sem pol dneva.

Potok, dasi je bil skoraj reki podoben, je bil plitkejši. Skočil sem v vodo, do pasu, ter sem porival čoln pred seboj. A voda je bila ledena in ko sem zvečer zanetil ogenj, sem bil ves drugačen: večja skrb mi je bila, da bi se ogrel, nego da bi mislil na maščevanje.

Slišal sem glasove v gozdu. Bili so Indijanci in ni se mi zdelo vredno da bi prekinil svoje opravilo: pekel sem na ražnju okusne kose mesa . . . Družina domorodcev se je pojavila ter napravila sto korakov od mene svoj šator, ne da bi mi privoščila enega samega pogleda.

Videl sem, kako so potegnili svoje kanuje na kopno, nato sta se pojavili dve v pestre rute zaviti ženski, ki sta zanetili ogenj. Oba moža sta si ta čas zapalila pipi.

Nazadnje se je eden vendar le odločil ter prišel bliže. Pozdravil me je z običajnim:

»B'jou! B'jou!«

Nato je obmolknil. Njegove oči so se ozirale po mojih oblačilih, ki so se od sopare kadila, in po mojem kanuju. Nemo sem mu ponudil tobaka. Vzel je in pušil. Ko je popušil svojo pipo, je vstal, pozdravil z nemim poklonom ter odšel.

Razen pozdrava nisva izpregovorila dveh besed Ni mu bilo treba izpraševati — vse, kar bi bil rad izvedel, je sam videl. Moja neznatna prtljaga je pričala, da se mi na potu zelo mudi. Prepričan sem bil, da so v tem kraju vsi ljudje že vedeli, da zasleduje belokožec rdečega Irca. Predobro sem poznal navade te dežele, da bi brez potrebe stavljal vprašanja — saj sem vedel, da bi prejel k večjemu laž za odgovor.

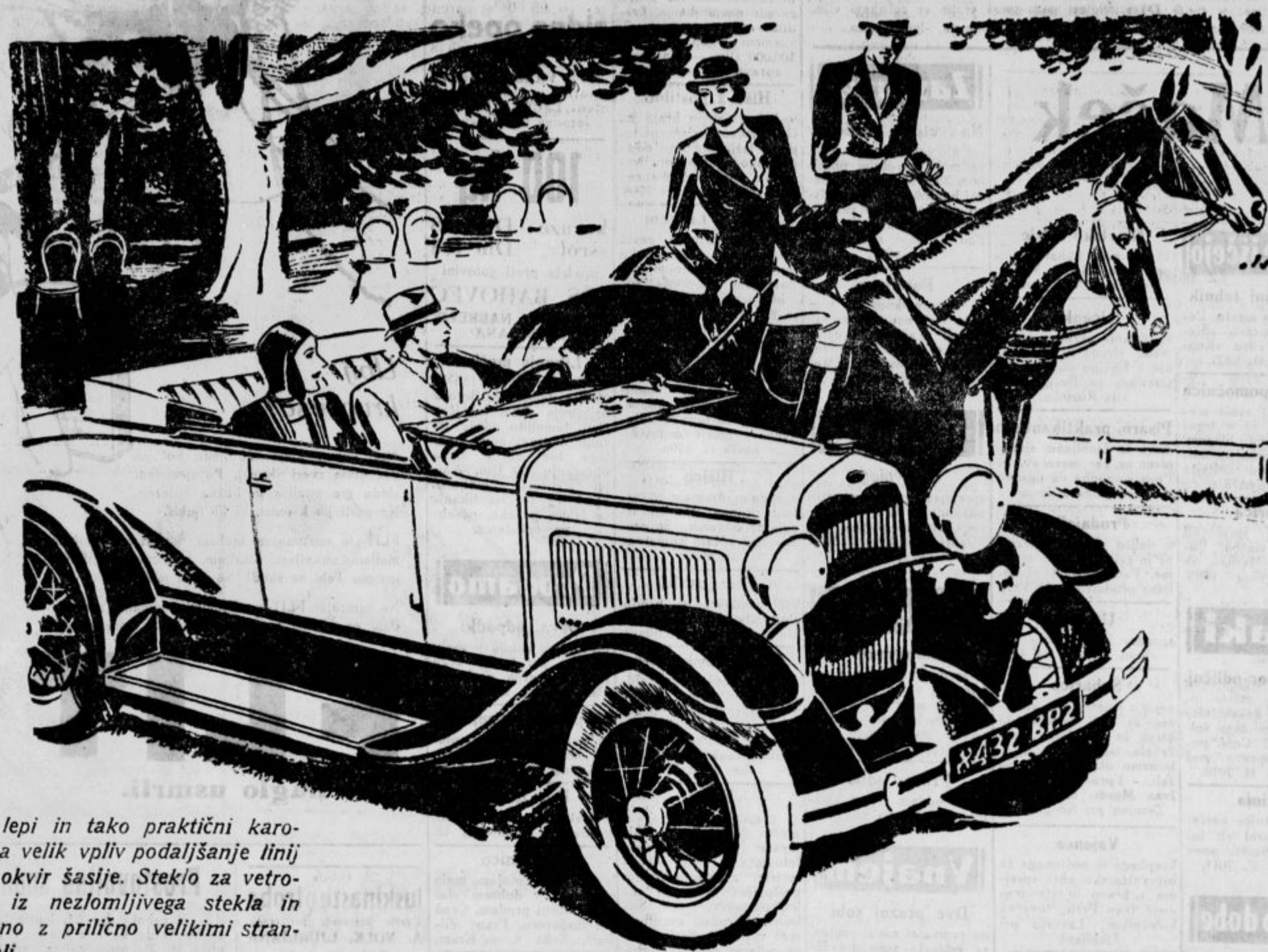

Pri tej lepi in tako praktični karoseriji ima velik vpliv podaljšanje linij in nižji okvir šasije. Steklo za vetrobran je iz nezlomljivega stekla in opremljeno z prilično velikimi stranskimi deli.

Din. 52.000·—.

Nova Fordova linija

Stremeč vedno po izboljšanju in izpopolnitvi nam nudi Ford, kateremu se imamo zahvaliti že za sijajni „A“ model, še te nove karoserije. Zunajnost voza je enakovredna z njegovo tehnično popolnostjo.

Novi Ford predstavlja pri skrajno znižani ceni neoporečen in brezkonkurenčni izdelek. Višji in ožji hladilnik, zvišan oklep, manjša kolesa, harmonično izbočeni blatniki, bleščeča svetlost jekla, ki ne rujavi in ki je nadomestil pri večini delov nikelkrom, dado novim Fordovim karoserijam oni stil in ono linijo, ki je pri večini ljudi, kateri imajo vkus, vzbudila popolno soglasje.

CENE:

Phaeton	Din. 53.500·—
Roadster	„ 52.000·—
Coupé	„ 62.000·—
Sport-Coupé	„ 62.000·—
Tudor	„ 57.000·—
Fordor	„ 64.500·—
Standard-Sedan	„ 65.500·—
Town-Sedan	„ 69.500·—
Cabriolet	„ 71.000·—

Gornje cene so za gotovo izpremenljive brez predhodnega obvestila franco vsakemu zastopniku v Jugoslaviji, vključno peto kompletno kolo in odbijači.

Ford

FORD MOTOR COMPANY, TRST

MALI OGLASI

Vsaka drobna **vrstica 1·50 Din** ali vsaka **beseda 50 par.** Najmanjši oglas **5 Din.** Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova c. 12 v oblekah in površnikih najcenejši.

Službe iščejo

Dipl. strojni tehnik

s prakso išče mesto. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Konstrukter« št. 6827.

Trgovska pomočnica

želi premeniti svoje mesto. Izurjena je v trgovini z mešanim blagom. Dopisi se prosijo na upr. »Slovenca« pod: »Mlajša moč« št. 6878.

Kuharica

z večletnimi spričevali išče stalno službo. Ponudbe pod »Marija« na upravo »Slovenca« 6995.

Dijaki

III. gimnazijec-odličnj.

z dežele išče mesto inštruktorja pri kakem nižjem učencu za časa šolskih počitnic. Cenj. ponudbe na upravo pod »Inštruktor« št. 7010.

Dijakinja

išče čez počitnice nameščenja v pisarni ali instrukcije. — Naslov pove uprava pod št. 7011.

Službo dobe

Krojaškega vajenca

krščanskih staršev sprejme takoj Fr. Himmelreich, Pred škofijo 9.

Trgovskega slugo

takoj sprejme trgovina v Ljubljani. Ponudbe samo pismene s sliko in službenimi podatki na upravo »Slovenca« pod št. 6972.

Žagarja

na venecijanko in krožno žago, ki je vajen hrastovine in bukovine, sprejme Jakob Dereani v Žužemberku.

Krojašk. pomočnika

sprejmem takoj za navadno krojaško delo. Nastop takoj. Plača po dogovoru. — Anton Bečaj, krojač, Št. Vid štev. 10, p. Begunje pri Cerknici.

Učenca

za trgovino z mešanim blagom — sprejme takoj tvrdka K. Koželj, Tržič. Hrana in stanovanje v hiši. Predpogoj: Pošten in dober računar. Prednost imajo dečki z dežele.

Pisarniški praktikant

ali praktikantinja z znanjem slovenščine in nemščine v govoru in pisavi, se takoj sprejme. Plača s stanovanjem 750 Din. Ponudbe s prepisi spričeval naj se vpošljejo na naslov: Granitna industrija Ehrlich, Oplotnica.

Nadzornika

(Steiger), samo starejšega, samostojnega, v vseh rudarskih poslih popolnoma veščega, dobro pismenega, z dovoljnim znanjem nemščine in srbohrvaščine, iščemo za 15. julij. Stanovanje za samca brezplačno. Ponudbe z zahtevano plačo na upravo rudnika magnezita »Vrutci«, pošta Užice, poštni predal 38.

Hlapca

za kmetijo sprejmem, najraje od 17—22 let starega. Fran Černe, Moste št. 7, pri Ljubljani.

Služkinjo

pošteno, zdravo, pridno, ki zna kuhati in opravlja tudi druga hišna dela — sprejme boljša mestna hiša. Starost 20 do 35 let. Ponudbe pod »Snažnost« št. 7017.

Kmetsko dekle

ki zna malo kuhati sprejme takoj Belec Marija, Novi trg 19, Kamnik.

Učenko

za šivanje perila - sprejmem. Hrana in stanovanje v hiši po dogovoru. - Goričan, za Bežigradom, vila Rozinka.

Pisarn. praktikantinjo

samo iz Ljubljane, sprejmem za par mesecev. — Pism. ponudbe na upravo pod »Specerija«.

Prodajalka

z daljšo prakso železnine in galanterije, se sprejme. Ponudbe pod: »Ljubljana prodajalka« št. 7034.

Učenca

sprejme kotlar Kos, Maribor, Glavni trg 4.

Sobarico

zdravo, nemščine zmožno, ki ima veselje do otrok in ima letna spričevala, iščem k 1- in 3-letnemu otroku. Slika se želi. - Vprašanja na: **Dr. Ivan Moser**, odvetnik v Zemunu pri Beogradu.

Vajenca

krepkega in poštenega za bičevničarsko obrt sprejme s hrano in stanovanjem Ivan Peric, tovarna bičevnikov, Laverca pri Ljubljani.

Prodajalko

z večletno prakso v trgovini s steklom in porcelanom ali v večji trgovini z mešanim ali pa tudi galanterijskim blagom, ki obvlada tudi nemščino - sprejmem. - Ponudbe na tvrdko Fr. Strupi, trgovina s steklom in porcelanom, Celje.

Žagarja

za venecijanko izurjenega, ki zna samostojno vršiti popravila, sprejmem. Prednost imajo neoženjeni. Ponudbe poslati na: T. Jovanovič, Trnovo pri Sarajevu.

Pouk

Šoferska šola

I. oblast. konc., Čamernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoavto). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Krojači, šivilje,

nešivilje, kateri nimate časa v sezoni, poslužite se sedaj ugodne prilike, ki Vam jo nudi Krojno učilišče, Ljubljana, Stari trg 19 s tem, da 1. julija priredi specialni prikrojevalni tečaj krojenja, modeliranja. Poučevalo se bo kroje za prihodnjo sezono, brez katerih Vam bo nemogoče izdelovati moderno garderobo. Honorar znatno znižan. Rekomandacija služb.

Objave

Izjava!

Nisem plačnik računov, ki bi jih kdorkoli napravil na moje ime. Ivan Gajšek, privatni uradnik, Ljubljana, Gledališka ulica 10.

Preklic

Podpisani **Marn Ignac**, posestniški sin, Tomačevo št. 8, preklicujem in obžalujem, kar sem žaljivega govoril o **Kraškovic Jerici** in hčeri **Mileni** iz Tomačevega št. 65 in se jima zahvaljujem za odstop od tožbe.

Marn Ignac.

Zaslužek

Na svetu je 7 čudežev

— ali samo ena tvrdka, ki nudi privatnim potnikom 35% provizije in druge bonifikacije. Neodvisno prostopotezno zastopstvo. Pogodba za 1 leto. Pod »Nikaki muholovci« št. 6997.

Potnikom

in **zastopnikom** v vsej državi se nudi dober zaslužek z akvizicijo oglasov za novi sistem reklame. Ponudbe na »Meteor«, Zagreb, Hatzova 30.

Razno

Za svojega

sprejmem proti enkratni odškodnini do 2 leti starega otroka. Dopise pod »Dobri vzgojitelj« št. 7014 na upravo.

Stanovanja

Stanovanje

v sredini mesta, s 5 sobami in vsemi pritiklinami, se odda za avgust. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Drugo nadstropje« št. 6999.

Prazno sobo

takoj oddam. Novi Vodmat, Društvena ulica 27.

Vnajem

Dve prazni sobi

na prometni cesti, center, se oddasta zobozdravniku, ali za pisarno. Ponudbe na oglasni oddelek »Slovenca« pod »Ugodna in lepa prilika« št. 7015.

Lokal

z mlekarno se odda. Odškodnina 30.000 Din. Naslov v upravi pod 7000.

Trgovski LOKAL

v Mariboru, v sredini mesta,

kjer je bila več let dobro idoča veletrgovina — **se odda v najem.** - Pojasnila daje Srečko **Pihlar**, Maribor, Gosposka 5.

Radio

„Netzanschluss“

kupim za izmenični tok. Na upravo pod »Poceni«.

Glasba

Orgle, harmonije

piščale in ventilatorje za orgl. izdeluje po nizki Anton Dernič, izdelovatelj orgel, Tovljica.

Pianino

prodam. Naslov pri upravi »Slovenca« pod štev. 6802.

Posestva

Nasvete za nove gradbe

načrte, proračune in nadzorstva izvršuje po zmerni ceni gradbena in arhitektonična inženjerska pisarna Tehnični biro »Tehna« v Ljubljani — Mestni trg 25/I.

Nova hiša

enodružinska, z vrtom, v Mariboru, naprodaj. — Ogled v stanovanju, Dušanova 2, vsak dan od 8—17.

Parcela

vogelna, zelo lepa, solnčna lega za Bežigradom, se proda. - Naslov v upravi »Slov.« štev. 6979.

Mlin

na 4 kamne in žaga venecijanka na parni pogon z lokomobilo do 50 KS, na zelo prometnem in brezkonkurenčnem kraju, zaradi pomanjkanja kredita ceno naprodaj ali vzamem kompanjona do 100.000 Din. — Naslov v upravi pod št. 6950.

Hiša z gostilno

v industrijskem kraju na Gorenjskem, pripravna tudi za lažjo obrt, se odda pod ugodnimi pogoji. Naslov v upravi »Slovenca« pod »Cel inventar« 7008.

Hiša v Laškem

na najprometnejši cesti, opremljena s trgovsko opravo in takojšnjim stanovanjem, se proda, ev. odda v najem. Zglasiti se je pri tvrdki Jos. Osolin, Laško.

Hišo

v dobrem stanju ali novo, z dvema ali več stanovanji, v Sp. Šiški, kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zadovoljnost« št. 6996.

Hišico

s sadnim drevjem in vrtom, kupim. Dopise na oglasni oddelek »Slovenca« pod »Malo posestvo« št. 6998.

Več gostiln,

hiš, zemljišča, se proda. Pojasnila daje Mavko v Domžalah pri Ljubljani.

Enodružinska vila

z lepim, nasajenim zelenjadnim in sadnim vrtom, v Rožni dolini, poceni naprodaj. Elektrika in vodovod. Informacije v trafiki Frank, Gosposvetska cesta 7.

Hotel

z mesarijo v manjšem mestu Slovenije, v najlepšem prometnem delu letovišča, z vsem inventarjem, z gospodarskim poslopjem, vrtom in nekaj posestva, zaradi bolezni naprodaj, eventuel. tudi v najem. Naslov pove oglasni oddelek »Slovenca« pod št. 7027.

Kupimo

Pianino in avto

poltovornega, kupim. — Ponudbe na: M. Oberstar, Cerklje ob Krki.

Vsakovrstno **zlato kupuje** po najvišjih cenah **ČERNE**, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Suhegobe

kupi FRAN POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta 36, trgovina z žitom, moko in deželnimi pridelki.

Obrt

Ure za birmo

nudi najcenejše Ivan Pakiž, Ljubljana, Pred škofijo štev. 15.

Hotel

restavracijo Mariborski dvor, Oset. - Prenočišča, kopalnica, garaža, avtomobil. Posečajte!

KORUZO in GRAHORO

za poletno sejanje ima na zalogi **Fran Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36. — Kupi ajdo, proso in vse druge vrste žita.**

Prvovrstni **zarezani strešnik,** kateri dobro prezimi in se ne lušči, **zidno opeko** nudi v večjih množinah in po nizkih cenah **F. P. VIDIC & Komp.** iovarna zarezanih strešnikov, **LJUBLJANA,** Prešernova ulica štev. 3

100 kg

koruze Din 148
»šrot« Din 158

prodaja proti gotovini

JOS. BAHOVEC
SV. JAKOBA NABREŽJE LJUBLJANA

Likanje moške

ali damske obleke 18 Din. Moško, damsko garderobo najhitreje zlika, kemično čisti, temeljito pošije, na željo napravi novo podlogo, tudi obrne. Cena obračanju 300 Din. Wallet Express, Ljubljana, Stari trg 19. Na likanje se lahko počaka, posebna čakalnica.

Prodamo

Drva, odpadki

od žag se dobijo v vsaki količini pri tvrdki Ivan Šiška, tovarna parket v Metelkovi ul. 4. Tel. 2244

Springer španjela

še dva krasna eksemplara, mlada, proda Ivan Kenda, Mestni trg 17.

Dve izložbi

2 krat 1.40, s steklom, prodam. — Celovška 42.

Mlatilnico

z reto in tresenjem, malo rabljeno, v dobrem stanju, poceni prodam. Cena po dogovoru. Franc Zilbert, Suha 8, p. Kranj.

Pisalni stroj

znamke »Oliver«, skoraj popolnoma nov, se proda ugodno. - Ogleda se pri tvrdki Orient, Dunajska cesta 14, Ljubljana.

Pisalni stroj

znamke »Adler«, dobro ohranjen, se vsled premestitve ceno proda. - I. Pavšek, Ljubljana, Gradišče 11/1.

Puhasto perje

kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. - Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 D. **L. Brozović, Zagreb,** Ilica 82. Kemič. čistilnica perja.

Za stavbe

vsakovrsten suh tesan in žagan les. ladijska tla ceno oddaja - Fran Šuštar, Dolenjska cesta. Telefon 2424

Pozor, stavbeniki!

Proda se 32 kom. sobnih vrat 200 × 90 cm ter 20 komadov oken 150 × 150 trodelnih. Vse je popolnoma novo, kompletno, nakovano in grundirano. - Ponudbe je poslati na upravo »Slov.« pod »Tudi na drobno« št. 6883.

Tesan les

popolnoma suh, za takojšnjo uporabo pri stavbah, ima stalno v zalogi »Ilija«, družba z o. z., Dunajska cesta 46, telefon 28—20.

KAMENINASTE CEVI

v vseh dimenzijah in oblikah ima stalno na zalogi

MATERIAL

trgov. družba z omej. zav.
LJUBLJANA-DUNAJSKA 36/a
Telefon 27-16 Brzojavke: Material

Ubij krvosesa!

Mali komar ubija več ljudi, kot pa vse divje zveri skupaj. Po njegovem sledu gre mrzlica in kužna bolezen, Ne pusti jih k onim, ki jih ljubiš.

FLIT je smrtonosen muham, komarjem, bolham, moljem, mravljam, ščurkom, stenicam in njihovim jajcem. Tebi ne škodi. Ne pusti madežev.

Ne zamenjaj FLIT-a z drugimi različnimi sredstvi. Pazi na vojaka na rumeni konvi s črnim robom.

FLIT

naglo usmrti.

Debele **luskinaste otrobe** kupite najceneje pri tvrdk **A. VOLK, LJUBLJANA** Resljeva cesta 24.

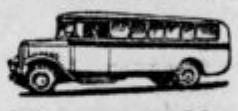

Karoserije vseh vrst izdeluje **KUNSTLER - Ljubljana Lepi pot 1 Pri tobačni tovarni**

Prostovoljna sodna dražba!

V soboto dne 21. junija t. l. ob 3 popoldne se bo vršila na licu mesta v Ljubljani, Streliška ulica št. 31, prostovoljna sodna dražba zemljišča pod vlož. št. 134 kat. obč. Poljansko predmestje, lastnega gospodu Pust Francetu, posestniku in tesarskemu mojstru v Ljubljani. Predmetno posestvo obstoja iz dveh stanovanjskih hiš, gospodarskih poslopij ter nekaj stavbišč. Posestvo se bo prodajalo v celoti ali po posameznih enotah. Dražbeni pogoji so interesentom na vpogled v pisarni podpisanega notarja kot sodnega komisarja in pri lastniku.

Mate Hainer,
notar kot sodni komisar.

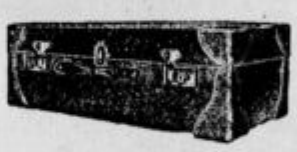

Za potovanje

potne kovčeke in torbe, v veliki izbiri od navadne do najfinejše vrste. Kovčeki za auto in kolekcijo vzorcev po naročilu.

I. KRAVOS, Maribor, Aleksandrova 13

Zahvala

Vsem, ki so na katerikoli način izrazili sočutje o priliki prebridke izgube blagega, nepozabnega papana, dedka, tasta ter brata, strica in svaka, gospoda

Simona Wutt

se iskreno zahvaljujemo.

Ljubljana, dne 18. junija 1930.

Žalujoča rodbina Čepinova in ostali sorodniki.

Zahvala

Za premnoge dokaze sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega iskreno ljubljenega in nenadomestljivega

Franeta Gabrovšek

se tem potom vsem iskreno zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo g. župniku Borštnarju, ljubljanskemu pododboru udruženja drž. činovnika rač. struke kraljevine Jugoslavije, namestniku šefa odseka za drž. računovodstvo g. Šircelju, stanovskim tovarišem pokojnega za obilno udeležbo pri pogrebu, za petje in nagrobni govor, zastopniku srezk. šol. referenta g. Merljaku, gasilnemu društvu, oddelku fin. kontrole, gg. orožnikom, g. šol. upravitelju Jelinčiču, hišni gospodinji gospej Merlakovi, sosedu g. Turku, vsem darovalcem cvetja, vsem dragim sosedom in cenjenim vaščanom, vsem, ki so nam na kakršenkoli način izkazali svojo naklonjenost in sočutje in spremili pokojnega na zadnji poti.

Vsem in za vse srčna zahvala!

Hotedršica, dne 17. junija 1930.

Žalujoča soproga **Jelica Gabrovšek.**

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.